SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE

Setatamente sa kharikhulamo ya Setšhaba (SKS)

Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo

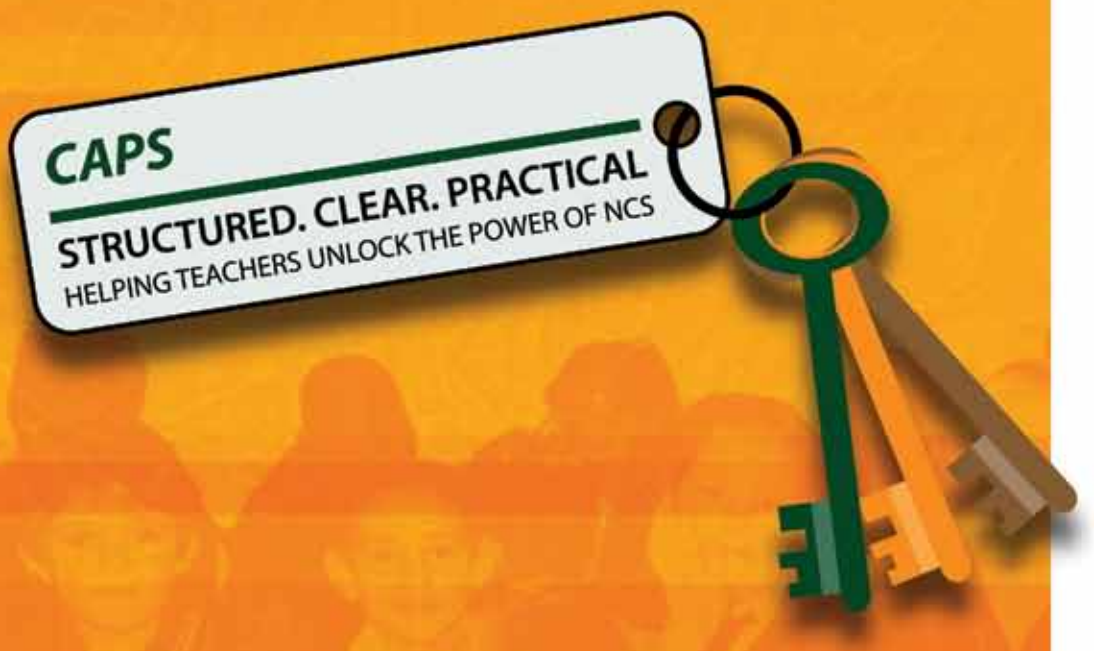

Sehlopa sa gare
Mephato ya 4-6

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO

MEPHATO YA 4-6

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE

DISCLAIMER

In view of the stringent time requirements encountered by the Department of Basic Education to effect the necessary editorial changes and layout to the Curriculum and Assessment Policy Statements and the supplementary policy documents, possible errors may occur in the said documents placed on the official departmental websites.

There may also be vernacular inconsistencies in the language documents at Home-, First and Second Additional Language levels which have been translated in the various African Languages. Please note that the content of the documents translated and versioned in the African Languages are correct as they are based on the English generic language documents at all three language levels to be implemented in all four school phases.

If any editorial, layout or vernacular inconsistencies are detected, the user is kindly requested to bring this to the attention of the Department of Basic Education.

E-mail: capslangcomments@dbe.gov.za or fax (012) 328 9828

Department of Basic Education

222 Struben Street
Private Bag X895
Pretoria 0001
South Africa
Tel: +27 12 357 3000
Fax: +27 12 323 0601

120 Plein Street Private Bag X9023
Cape Town 8000
South Africa
Tel: +27 21 465 1701
Fax: +27 21 461 8110
Website: http://www.education.gov.za

© 2011 Department of Basic Education

ISBN: 978-1-4315-0470-1

Design and Layout by: Ndabase Printing Solution

Printed by: Government Printing Works

FOREWORD BY THE MINISTER

Our national curriculum is the culmination of our efforts over a period of seventeen years to transform the curriculum bequeathed to us by apartheid. From the start of democracy we have built our curriculum on the values that inspired our Constitution (Act 108 of 1996). The Preamble to the Constitution states that the aims of the Constitution are to:

- heal the divisions of the past and establish a society based on democratic values, social justice and fundamental human rights;
- improve the quality of life of all citizens and free the potential of each person;
- lay the foundations for a democratic and open society in which government is based on the will of the people and every citizen is equally protected by law; and
- build a united and democratic South Africa able to take its rightful place as a sovereign state in the family of nations.

Education and the curriculum have an important role to play in realising these aims.

In 1997 we introduced outcomes-based education to overcome the curricular divisions of the past, but the experience of implementation prompted a review in 2000. This led to the first curriculum revision: the *Revised National Curriculum Statement Grades R-9* and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* (2002).

Ongoing implementation challenges resulted in another review in 2009 and we revised the *Revised National Curriculum Statement* (2002) and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* to produce this document.

From 2012 the two National Curriculum Statements, for *Grades R-9* and *Grades 10-12* respectively, are combined in a single document and will simply be known as the *National Curriculum Statement Grades R-12.* The *National Curriculum Statement for Grades R-12* builds on the previous curriculum but also updates it and aims to provide clearer specification of what is to be taught and learnt on a term-by-term basis.

The *National Curriculum Statement Grades R-12* represents a policy statement for learning and teaching in South African schools and comprises of the following:

(a) Curriculum and Assessment Policy Statements (CAPS) for all approved subjects listed in this document;

(b) *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*; and

(c) *National Protocol for Assessment Grades R-12.*

MRS ANGIE MOTSHEKGA, MP
MINISTER OF BASIC EDUCATION

DITENG

KAROLO YA 1: MATSENO GO SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO 3

1.1 Boithekgo/bokamorago 3

1.2 Kakaretšo 3

1.3 Maikemišetšokakaretšo a lenaneothuto la afrika borwa 4

1.4 Kabo ya nako 6

1.4.1 Sehlopha sa motheo 6

1.4.2 Sehlopha sa gare 6

1.4.3 Sehlopha sa godimo 7

KAROLO YA 2: MATSENYAGAE A MALEME 8

2.1 Maleme go setatamente sa pholisi sa lenaneothuto le kelo 8

2.1.1 Maemo a leleme 8

2.1.2 Mabokgoni a polelo 9

2.1.3 Mekgwa ya go ruta polelo 13

2.2 Kabo ya nako go lenaneothuto la lelemetlaletšo la pele 14

2.3 Ditlabakelo tša go thekga go ruta le go ithuta 14

KAROLO YA 3: DITENG LE DIPEAKANYO TŠA GO RUTA SEPEDI GO MABOKGONI LELEMETLALELETŠO LA PELE A SEHLOPHA SA GARE 16

3.1 Kakaretšo ya diteng, mabokgoni le mekgwanakgwana 16

3.2 Phatlalatšo ya ditšweletšwa go kgabaganya mephato ya 4-6 24

3.2.1 Nkatlapana ya phatlalatšo ya ditšweletšwa 24

3.2.2 Kakaretšo ya mehuta ya ditšweletšwa go kgabaganya le sehlopha 27

3.2.3 Botelele bja ditšweletšwa tša lelemetlaletšo la pele (tše di tla tšweletšwago ke barutwana) 33

3.2.4 Botelele bja ditšweletšwa tša lelemetlaletšo la pele (gore barutwana ba šome ka tšona) 33

3.2.5 Tlotlontšu ye e tla fihlelelwago ke barutwana ba lelemetlaletšo la pele 34

3.3 Peakanyo ya go ruta 34

3.4 Diteng le dipeakanyo tša go ruta sepedi lelemetlaletšo la pele 36

KAROLO YA 4: KELO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE 99

4.1 Matseno 99

4.2 Kelo yeo e sego ya semmušo goba ya tšatši ka tšatši 100

4.3 Kelo ya semmušo 101

4.4 Lenaneo la kelo 104

4.5 Go rekhota le go bega 114

4.6 Tekanyetšo ya mešomo ya kelo 114

4.7 Kakaretšo 115

TLHALOŠONTŠU 116

KAROLO YA 1: MATSENO GO SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO

1.1 BOITHEKGO

Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba Mephato ya R-12 *(SKS)* se laetša pholisi ya lenaneothuto le kelo dikolong.

Go kaonafatša phethagatšo, Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba se ile sa fetošwa, gomme diphetogo tšeo di tla phethagatšwa ka Pherekgong 2012. Tokomane e tee ya botlalo ya Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo, e hlametšwe thuto ye nngwe le ye nngwe go tšea sebaka sa Ditatamente tša Thuto, Ditšhupatsela tša Lenaneo la go ithuta le Ditšhupatsela tša Kelo ya Thuto ka go Mephato ya R-12.

1.2 KAKARETŠO

(a) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya *R-12 (January 2012)* se emela setatamente sa pholisi ya go ithuta le go ruta dikolong tša Afrika Borwa gomme se hlamilwe ka tše di latelago:

(i) Ditatamente tša Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo tša thuto ye nngwe le ye nngwe ye e dumeletšwego;

(ii) Tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement sa Mephato ya R-12* le

(iii) Tokomane ya pholisi, *National Protocol for Assessment Grades R-12 (January 2012).*

(b) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 (January 2012) se tšea sebaka sa ditatamente tše pedi tša Kharikhulamo ya Setšhaba tšeo di šomišwago ga bjale, e lego:*

(i) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba se se Boeleditšwego sa Mephato ya R-9, Government Gazette No. 23406 of* 31 May 2002*,* le

(ii) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba Mephato ya 10-12, Government Gazettes, No. 25545 of 6 October 2003* and *No. 27594* of 17 May 2005

(c) Ditatamente tša lenaneothuto la setšhaba tše di akantšwego go temanatlaleletšo (b) (i) le (ii), di hlangwa ke ditokomane tša pholisi tše di latelago, tšeo di tla forohlwago ka tatelano ke Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 (January 2012) mo lebakeng la 2012-2014:

(i) Lekala la go ithuta/Ditatamente tša Thuto, Ditšhupatsela tša Lenaneo la go ithuta le Ditšhupatsela tša Kelo ya Thuto tša Mephato ya R-9 le Mephato ya 10-12;

(ii) Tokomane ya pholisi, *National Policy on assessment and qualifications for schools in the General Education and Training Band,* ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Notice No. 124* go *Government Gazette No. 29626* of 12 February 2007;

(iii) Tokomane ya pholisi, the *National Senior Certificate: A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF)*, ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Gazette No. 27819* of 20 July 2005;

(iv) Tokomane ya Pholisi, Phetošo ya tokomane ya pholisi, *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF),* mabapi le barutwana ba ditlhoko tše di kgethegilego, tše di phatlaladitšwego ka go *Government Gazette, No.29466* of 11 December 2006, e akareditšwe ka gare ga tokomane ya pholisi, pholisi ya Setšhaba ye e bolelago ka lenaneo le dinyakwa tša tlhatlošo tša Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12; le

(v) Tokomane ya Pholisi, Phetošo ya tokomane ya pholisi, *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF),* mabapi le *the National Protocol for Assessment (Mephato ya R-12)*, ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Notice No.1267 go Government Gazette No. 29467* of 11 December 2006.

(d) Tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R -12,* le dikarolo tša Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo bjalo ka ge di lemogwa ka Dikgaolong tša 2, 3 le 4 tša tokomane ye, di bopa ditlwaelo le maemo a godimo a *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba ya Mephato ya R-12;* Ka fao, mabapi le *karolo ya 6A ya South African Schools Act, 1996 (Act No. 84 of 1996,)* e tla hlamela Tona ya Kgoro ya Thuto ya Motheo, motheo go laetša bonyane bja dipoelo le maemo, gammogo le ditshepetšo le ditsela tša go ela bokgoni bja morutwana tše di tla swanelago dikolo tša mmušo le tša go ikema ka botšona.

MAIKEMIŠETŠOKAKARETŠO A LENANEOTHUTO LA AFRIKA BORWA

(a) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12* se fa tlhalošo ya tsebo, mabokgoni le meetlo yeo e swanetšego go rutwa mo dikolong tša Afrika Borwa. Lenaneothuto le, le ikemišeditše go netefatša go re barutwana ba humana le go šomiša tsebo le mabokgoni ka tsela yeo e kwešišegago mo maphelong a bona. Ka go realo, lenaneothuto le hlatloša tsebo ka dikamano tša tikologo ya selegae, mola le šeditše kamego ya ditaelo tša boditšhaba.

(b) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se ikemišeditše go tšweletša merero ya:

- ya hlama barutwana, go sa šetšwe maemo a ekonomi malapeng a gabobona, morafe, bong, go itekanela mmeleng goba bokgoni, ka tsebo, mabokgoni le meetlo ya go tšweletša boitshepo le go tšea karolo ga maleba mo setšhabeng bjalo ka badudi ba naga ye e lokologilego;
- go bula menyako ya thuto ya maemo a godimo;
- go kgonagatša diphetogo tša barutwana go tšwa go dihlongwa tša thuto go ya go lefase la mešomo; le
- go fa bengmešomo profaele ye e lekanego ya bokgoni bja morutwana.

(c) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se theilwe godimo ga metheo ye e latelago:

- Phetošo ya leago: go netefatša gore go se lekalekane ga maemo a thuto ya maloba go a lokišwa, le gore makala ka moka a badudi a hwetša dibaka tša go lekana tša go ithuta;
- Go ithuta ka mafolofolo le ka tsinkelo: go hlohleletša go ithuta ka mafolofolo le ka tsinkelo, go phala go re ba ithuta ka go swara ka hlogo le go se tsinkele dinnete tše di filwego;
- Tsebo ya maemo a godimo le mabokgoni a maemo a godimo: tsebo le mabokgoni a bonyane bja go lekanela ao a swanetšego go fihlelelwa mphatong wo mongwe le wo mongwe, a laeditšwe le go hloma maemo a godimo ao a kago go fihlelelwa dithutong ka moka;

- Kgatelopele: diteng le dikamano tša mphato wo mongwe le wo mongwe di laetša kgatelopele go tloga go tše bonolo go ya go tša go raragana;
- Ditokelo tša botho, boakaretši, toka ya tikologo le leago: go tsentšha metheo le ditlwaetšo tša toka ya leago le ya tikologo le ditokelo tša botho bjalo ka ge di hlalošitšwe ka go Molaotheo wa Repabliki ya Afrika Borwa. Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se šetša ditaba tša go fapana go swana le bodiidi, go se lekalekane, morafe, bong, leleme, bogolo, go se itekanele le mabaka a mangwe;
- Go bona mohola wa dithulaganyo tša tsebo ya setšo: go amogela le go dumela gore naga ye e na le histori ye e humilego le bohwa tšeo e lego diabi tše bohlokwa kgodišong ya meetlo ye e tšwelelago go molaotheo; le
- Kamogelego, boleng le bokgoni: go aba thuto ye e bapetšegago le ya dinaga tše dingwe, go ya ka boleng, bophara le botebo.

(d) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se ikemišeditše go tšweletša barutwana ba go kgona go:

- lemoga le go rarolla mathata le go tšea diphetho ka go nagana ka tsinkelo le boitlhamelo bjo bo tseneletšego;
- šoma ka bokgwari ba le noši gammogo le ba bangwe bjalo ka maloko a sehlopha;
- rulaganya le go kgona go itaola mešongwaneng ya bona ka maikarabelo le ka bokgwari;
- kgoboketša, sekaseka, rulaganya le go lekola tshedimošo ka tsinkelo;
- kgokagana ka bokgwari le ba bangwe ka go diriša diswantšho tša go bonwa, dikai le/goba mabokgoni a polelo mo mekgweng ya go fapafapana;
- diriša saense le theknolotši ka bokgwari le ka tsinkelo ba bontšha maikarabelo mabapi le tikologo le maphelo a ba bangwe; le
- laetša kwešišo ya lefase bjalo ka sehlaga sa dithulaganyo tša go nyalelana ka go lemoga gore dikamano tša tharollo ya mathata ga di tšwelele di le ka botšona fela.

(e) Boakaretši bo swanetše go ba kgwekgwe ya thulaganyo, peakanyo le go ruta ga sekolo se sengwe le se sengwe. Se se ka phethagala ge fela barutiši ba na le kwešišo ya maleba ya go lemoga le go fediša mapheko a go ithuta, le go beakanyetša go se swane.

Senotlelo go laola boakaretši ke go netefatša gore mapheko a a lemogwa le go elwa šedi ke mafapa a thekgo kamoka a maleba tikologong ya sekolo; go akaretša barutiši, Dihlopha tša Thekgo tša Selete, Dihlopha tša thekgo ya Dihlongwa; batswadi le Dikolo tše di Kgethegilego bjalo ka Disenthara tša Methopo. Go fediša mapheko a go ithuta ka phapošing, barutiši ba swanetše go šomiša mekgwanakgwana ye e fapanego ya mananeothuto bjalo ka yeo e akareditšwego ka go Department of Basic Education's Guidelines for inclusive Teaching and Learning (2010).

1.4 KABO YA NAKO

1.4.1 Sehlopha sa Motheo

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Motheo ke ye e latelago:

THUTO	MPHATO WA R (DIIRI)	MEPHATO YA 1-2 (DIIRI)	MPHATO WA 3 (DIIRI)
Leleme la Gae	10	7/8	7/8
Lelemetlaleletšo la Pele		2/3	3/4
Mmetse	7	7	7
Mabokgoni a Bophelo	**6**	**6**	**7**
• Tsebo ya go Thoma	(1)	(1)	(2)
• Bokgabo bja Boitlhamelo	(2)	(2)	(2)
• Thutatšhidullammele	(2)	(2)	(2)
• Thutaphelo	(1)	(1)	(1)
PALOMOKA	**23**	**23**	**25**

(b) Taetšo ya nako ya go ruta ya Mephato ya R, 1 le 2 ke diiri tše 23, go Mphato wa 3 ke diiri tše 25.

(c) Nako ye e abetšwego thuto ya Maleme go Mephato ya R-2 ke diiri tše 10 mola Mphato wa 3 o abetšwe diiri tše 11. Leleme la Gae le abetšwe bontši bja diiri tše 8 le bonyane bja diiri tše 7, mola Lelemetlaleletšo le abetšwe bonyane bja diiri tše 2 le bontši bja diiri tše 3 go Mephato ya 1-2. Go Mphato wa 3 le bontši bja diiri tše 8 le bonyane bja diiri tše 7 bo abetšwe Leleme la Gae gomme bonyane bja diiri tše 3 bontši bja diiri tše 4 bo abetšwe Lelemetlaleletšo la Pele.

(d) Go thuto ya Mabokgoni a Bophelo, Tsebo ya go Thoma e abetšwe iri ye 1 ka go Mephato ya R - 2 le diiri tše 2 go ya le ka fao go laeditšwego ka diiri ka mašakaneng go Mphato wa 3.

1.4.2 Sehlopha sa Gare

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Gare ke ye e latelago:

THUTO	DIIRI
Leleme la Gae	6
Lelemetlaleletšo la Pele	5
Mmetse	6
Saense le Theknolotši	3, 5
Disaense tša Leago	3
Mabokgoni a Bophelo	4
• Bokgabo bja Boitlhamelo	(1, 5)
• Thutatšhidullammele	(1)
• Thutaphelo	(1, 5)
PALOMOKA	**27, 5**

1.4.3 Sehlopha sa Godimo

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Godimo ke ye e latelago:

THUTO	DIIRI
Leleme la Gae	5
Lelemetlaleletšo la Pele	4
Mmetse	4, 5
Saense	3
Disaense tša Leago	3
Theknolotši	2
Disaense tša Ekonomi le Taolo	2
Tsebišo ya Bophelo	2
Bokgabo bja Boitlhamelo	2
PALOMOKA	**27, 5**

1.4.4 Mephato ya 10-12

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Mephato ya 10-12 ke ye e latelago:

THUTO	KABO YA NAKO KA BEKE (DIIRI)
Leleme la Gae	**4.5**
Lelemetlaleletšo la Pele	**4.5**
Mmetse	**4.5**
Tsebišo ya Bophelo	**2**
Bonyane bja dithuto tše dingwe le tše dingwe tše tharo bjo bo kgethilwego go tšwa go **Sehlopha sa B** Semamatletšwa B, Dinkatlapana B1-B8 tša tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*, go ya le ka tšweletšo ye e laeditšwego go temana ya 28 ya tokomane ya pholisi yeo.	**12 (diiri tše 3x4)**
PALOMOKA	**27, 5**

Nako ye e abilwego ka beke e ka dirišetšwa fela bonyane dinyakwa tša dithuto tša SKS bjalo ka ge di laeditšwe ka godimo, gomme e ka no se šomišetšwe dithuto tše dingwe le tše dingwe tša tlaleletšo tšeo di okeditšwego go lenaneo la bonyane bja dithuto. Ge morutwana a rata go ingwadišetša dithuto tše dingwe, nako ya go ruta dithuto tšeo e swanetše go oketšwa..

KAROLO YA 2: MATSENYAGAE A MALEME

2.1 MALEME GO SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO

Leleme ke sedirišwa sa go hlohla monagano le kgokagano. Gape ke tsela yeo ka yona batho ba abelanago setšo le bokgabo go kwešiša lefase leo ba phelago go lona bokaone. Go ithuta go šomiša leleme ka nepagalo go kgontšha barutwana go nagana le go ikgobokeletša tsebo, go itlhaloša, go tšweletša maikutlo le dikgopolo, go kgokagana le ba bangwe le go laola maphelo a bona mo lefaseng. Go fa barutwana diswantšho le dikgopolo tše di šišitšego, tša go tia tše maatla tše di ka dirago gore lefase la bona le bonagale botse gape le be kaone go feta ka fao le lego ka gona. Polelo e kgona go hlama le go hlatholla go fapafapana ga merafe le tswalano ya leago, gape ke ka polelo ge ditlhamego tša mohuta wo di kgona go nolofatšwa, go katološwa le go thumeletšwa.

2.1.1 Maemo a Leleme

Go ithuta leleme Mephatong ya Sehlopha sa Gare go akaretša maleme a semmušo a Afrika Borwa ka moka, e lego, Afrikaans, English, isiNdebele, isiXhosa, isiZulu, Sepedi, Sesotho, Setswana, Siswati, Tshivenda, Xitsonga – gammogo le Maleme ao a sego a semmušo. Maleme a, a ka rutwa magatong a go fapana.

Leleme la Gae ke leleme la mathomo leo barutwana ba rutwago lona le go le tseba pele. Le ge go le bjalo, dikolo tše ntši tša Afrika Borwa ga di rute maleme a gae a barutwana ba bangwe, di no ba le leleme le tee goba a mabedi ao a rutwago maemong a Leleme la Gae. Ka lebaka leo, maina a, Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Pele a hlaloša maemo a bokgoni ao leleme le rutwago ka ona, e sego leleme la letswele (Gae) goba leo le ithutilwego (go swana le malemetlaleletšo). Mo sebakeng sa merero ya pholisi ye, tšhupetšo ye nngwe le ye nngwe ya Leleme la Gae e swanetše go kwešišwa e šupa maemo a go bolela leleme ka thelelo e sego leleme ka bolona.

Lelemetlaleletšo la Pele le šupa polelo yeo e sego ya tlhago (ya letswele) fela yeo e šomišwago go merero ye itšeng go mešomo ya kgokagano mo setšhabeng, ke go re, leleme la go ithuta le go ruta go tša thuto. Lenaneothuto le fa barutwana bao ba šomišago lelemetlaleletšo la bona la pele bjalo ka leleme la go ithuta le go rutwa thekgo ye kgolo. Go ya mafelelong a Mphato wa 9, barutwana ba swanetše go ba mo maemong a go šomiša leleme la gae le lelemetlaleletšo la bona ka nepagalo la ka boitshepo go merero ya go fapana, go balwa le go ithuta.

Maemo a Leleme la Gae a neela barutwana ka bokgoni bjo bo tseneletšego bja polelo bjo bo laetšago mabokgoni a kgokagano ya motheo le ba bangwe, ao a lego bohlokwa go tša leago le mabokgoni a thutokwešišo, ao a ba thušago go ithuta go kgabaganya lenaneothuto. Go maemo a a leleme, kgatelelo e beilwe go go ruta mabokgoni a go theeletša, go bolela, go bala le go ngwala. Maemo a, a fa barutwana bokgoni bja dingwalo, bokgabo le boikgopolelo bjoo bo tla ba kgontšhago go hlama, go gopola le go matlafatša kwešišo ya bona ya lefase leo ba dulago go lona. Mo maemong a a polelo, go gatelelwa go rutwa mabokgoni a go theeletša, go bolela, go bala le go ngwala. Le ge go le bjalo, tiišetšo le kabo ya meputso ya Go theeletša le Go bolela go thoma Mphatong wa 7 go ya godimo e ka fase ga ya mabokgoni a Go bala le Go ngwala.

Maemo a Lelemetlalelešo la Pele a gopolela gore ga se gore barutwana ba na le tsebo ya leleme leo ge ba fihla sekolong. Nepišo mo mengwageng ya mathomo ya sekolo e lebišitšwe go tšwetšopele ya bokgoni bja barutwana bja go kwešiša le go bolela polelo-mabokgoni a motheo a go kgokagana le ba bangwe. Mo Mephatong ya 2 le 3, barutwana ba thoma go aga tsebotlhaka/litheresi godimo ga motheo wa bomolomo/orale. Ba kgona go šomiša mabokgoni a tsebotlhaka/litheresi a ba šetšego ba ithutile ona ka Leleme la Gae la bona.

Go sehlopha sa Gare le sa Godimo, barutwana ba tšwela pele go kaonafatša mabokgoni a bona a go theeletša, go bolela, go bala le go ngwala. Mo maemong a barutwana ba bantši ba ithuta ka tšhomišo ya Lelemetlaleletšo la Pele la bona, Sepedi (Sesotho sa Leboa) gomme ba swanetše go utollelwa lona kudu. Kgatelelo ye kgolo e fiwa go ithuta Lelemetlaleletšo la Pele go kgona go gopola le go fahlela. Se se tšwetšapele mabokgoni a thutokwešišo, ao ba a hlokago go ithuta Sepedi (Sesotho sa Leboa). Ba tsenelela kudu go ditšweletšwa tša dingwalo gomme ba thoma go tšwetšapele bokgoni bja bokgabo le boikgopolelo ka Lelemetlaleletšo la bona.

Ka nako yeo barutwana ba fihla go Sehlopha sa Godimo, ba swanetše go ba le bokgoni bja go bolela Lelemetlaleletšo la Pele, go ya le ka mabokgoni a motheo a go kgokagana le ba bangwe le mabokgoni a thutokwešišo ao a ba thušago go ithuta. Le ge go le bjalo, bonnete ke go re barutwana ba bantši go fihla gabjale ga ba kgone go kgokagana gabotse ka Lelemetlaleletšo la Pele. Tlhohlo go Sehlopha sa Gare, ke go fa barutwana thekgo, mola ka lehlakoreng le lengwe ba swanetše go fiwa lenaneothuto leo le ba kgontšhago go fihlelela maemo a a nyakegago a Mephato ye e latelago. Maemo a, a swanetše go ba ka tsela yeo barutwana ba ka kgonago go šomiša Lelemetlaleletšo la Pele la bona ka bokgoni bja godimo, go ba beakanyetša thuto ya tlaleletšo goba ya ka Godimo goba lefase la mošomo.

Ke ka lebaka le mo maemo a kwešišo a Lelemetleleletšo la Pele a swanetše go ba ka tsela yeo le a kgonago go šomišwa bjalo ka leleme la go ithuta le go rutwa. Mabokgoni a Go theeletša, Go bolela le tšhomišo ya polelo a tla tšwetšwapele le go thumeletšwa go Sehlopha sa Gare, go godiša mabokgoni a barutwana a go bala le go ngwala.

2.1.2 Mabokgoni a polelo

Lenaneothuto la Lelemetlaleletšo la Pele le beakantšwe go ya ka mabokgoni a a latelago:

1	Go theeletša le Go bolela
2	Go bala le go bogela
3	Go ngwala le go hlagiša
4	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo

Go theeletša le go bolela

Go theeletša le go bolela go bohlokwa ge go ithutwa dithuto ka moka. Ka Go theeletša le Go bolela go go nepagetšego, barutwana ba kgoboketša le go šogašoga tshedimošo, ba aga tsebo, ba rarolla mathata, le go hlatholla dikgopolo le dikakanyo tša bona. Mabokgoni a go theeletša ka tsinkelo a thuša barutwana go lemoga meetlo le maitshwaro ao a tsupetšwego go ditšweletšwa le go hlohla polelo ya go sekamela ka lehlakoreng le tee le ya go jabetša.

Go sehlopha sa Gare, barutwana ba **Lelemetlaleletšo la Pele** ba tla šomiša mabokgoni a Go theeletša le go Bolela go kgokagana le ba bangwe le go ahlaahla tlhalošo. Ba tla aga godimo ga mabokgoni ao a tšweditšego pele go Sehlopha sa Motheo go phethagatša dipoledišano, dikahlaahlo le ditlhagišo tše kopana tša bomolomo.

Mo Sehlopheng se, polelo ya barutwana ya go bolelwa e sa nyaka go godišwa (ke go re, go diragatšwa le go thekgwa, mohlala, ka tlotlontšu le diforeimi tša go thoma mafoko). Morutiši o swanetše go netefatša gore barutwana ka moka ba fiwa dibaka tša go bolela ka Sepedi (Sesotho sa Leboa). Ka go re, barutwana ba tla gatela pele ka lebelo la go fetafetana, morutiši o swanetše go beakanya dibaka tša go tšea karolo go go bolela (mohlala, dipotšišo tše a di botšišago) go maemo a ngwana ka botee. Ge bana ba gatela pele go Mephato, morutiši o swanetše go letela go re bana ba bolele go fetišiša gomme tšeo ba di bolelago di swanetše go ba tše teletšana.

Tsebo ya barutwana e tla agwa godimo ga mehuta ya ditšweletšwa tšeo di rutilwego go Sehlopha sa Motheo (mohlala, kanegelo, go anega boitemogelo le ditaelo) gomme barutwana ba tla rutwa mehuta ya ditšweletšwa ye

mefsa (mohlala, kanego ya dintlha, mehuta ya go fapana ya dingwalo tša kanegelo, dipego tša bomolomo, dipolelo tše kopana).

Nako ya gago ya go ruta e swanetše go akaretša boitlwaetšo bja ka mehla bja mešongwana ye mekopana ya Go theeletša le Go bolela, gammogo le mešongwana ya nepišo ye meteletšana yeo e phatlaladitšwego go kgabaganya beke ka moka.

Go bala le Go bogela

Mabokgoni a **Go bala le Go bogela** ao a tšweditšwego pele ke motheo wa katlego ya go ithuta go kgabaganya lenaneothuto. Barutwana ba tšweletša bokgoni bja go bala le go bogela mehutahuta ya ditšweletšwa tša dingwalo le tšeo e sego tša dingwalo, go akaretšwa le ditšweletšwa tša go bogelwa. Barutwana ba lemoga ka fao mohuta wa sengwalo le retšistara di tšweletšago morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano ya ditšweletšwa. Ka go tsenelela go go bala ka phapoši ka phapoši ka moka le go ipalela, barutwana ba fetoga bagopodi ba boitlhamelo le ba go tsinkela.

Go Sehlopha sa Gare, o tla aga godimo ga motheo wo o hlamilwego go Mephato ya R-3. Ge go le bohlokwa, šomiša go bala ka go abelana mo mathomong a Mphato wa 4 go hlahla barutwana go sehlopha se. O ka šomiša mokgwa wo mo nakong ye nngwe ge o na le bontši bja Dipukukgolo mo legatong le, gomme wa šiedišana le kanego ya kanegelo. Ge o sena Dipukukgolo mo maemong a, gona šomiša ditšweletšwa go tšwa go pukukgakollo ya gago goba dipadišo. O ka šomiša gape mekgwa ya go swana le Go bala le phapoši le Go balela phapoši ka moka.

Šomiša mekgwa ya go bala ka dihlopha tša go bala ka tlhahlo le go ipalela le ka bobedi ka bobedi gomme gannyane gannyane o dira go re barutwana ba ipalele ka go ikemela goba ka noši. Go ipalela go go laeditšwego mananeong a go ruta go swanetše go aparetšwa ka gare ga nako ye e beetšwego go bala. Hlohloletša barutwana go bala, ipalela ka noši ka nako yeo ba sa šomego selo.

O tla swanelwa ke go beakanya mešongwana ya tekatlhaologanyo go netefatša gore barutwana ba kwešiša seo ba se balago.

Magato a go bala

Magato a go bala a beakantšwe ka pele ga go bala, ka nako ya go bala le morago ga go bala. Mešongwana yeo barutwana ba tsenelelago go yona e ka akaretšwa ka tsela ye e latelago:

Pele ga go bala:

- Tsošološa kamano le tsebo ye e fetilego.
- Lebelela mothopo, mongwadi le letšatšikgwedi la kgatišo.
- Bala temana ya mathomo le ya mafelelo ya karolo.
- Dira dikakanyo.

Ka nako ya go bala:

- Ema gannyane ge o bala go lekola kwešišo ya gago le go dira go re dikgopolo di nopelele ka gare ga kgopolo ya gago.
- Bapetša diteng le dikakanyo tša gago.

- Šomiša dikamano go tšweletša kwešišo ya mantšu ao a sa tsebjego ka mo go ka kgonegago; mo go sa kgonegego šomiša pukuntšu.
- Hlama seswantšhokgopolo sa seo o balago ka sona.
- Tšwelapele go bala le ge o sa kwešiše seripa se o se balago mo goba mola.
- Bala karolo gape ge o tloga o sa kwešiše seo o se balago. Bala gape karolo ge o se o e kwesiše le gatee. Balela dikarolo tše di hlakahlakanego godimo, ka go nanya.
- Botšiša yo mongwe go re a go hlalošetše karolo ye bothata.
- Tlaleletša ka meputso ya go bala gomme o hlatholle dintlha tše bohlokwa.
- Gopodišiša ka seo o se badilego.

Ka morago ga go bala:

- Ge o ka nyaka go gopola ka tshedimošo ye e itšego, hlama serulaganyi sa kerafiki goba kalo ya dikgopolo tše bohlokwa le dintlha tše nyane tša go thekga.
- Tšea sephetho.
- Ngwala kakaretšo go go thuša go hlaloša le go gopola dintlhakgolo.
- Nagana o be o ngwale dipotšišo tše mpsha tšeo o nago le tšona ka sererwa.
- Gopola gape o ngwale dipotšišo tše diswa tšeo o nago le tšona ka sererwa.
- Ipotšiše ge e ba o fihleletše morero.
- Kwešišo – tiišetša kwešišo ya gago ya setšweletšwa.
- Hlahloba- ge e ba setšweletšwa se tšea lehlakore, nepagetše, le go re ke sa boleng bja nnete.
- Katološa kgopolo ya gago- šomiša dikgopolo tšeo o di bonego ka gare ga setšweletšwa.

Go ngwala le go hlagiša

Go ngwala ke sešomišwa se bohlokwa sa kgokagano seo se kgontšhago barutwana go hlama le go tšweletša dikgopolo tša bona ka kgohlano. Go itlwaetša go ngwala go go dirwago kgafetšakgafetša go kgabaganya dikamano tša go fapafapana, mešomo le dithuto go kgontšha barutwana go kgokagana ka boitlhamo le tirišo. Go ngwala go go hlatlamantšwego gabotse ka tšhomišo ya diforeimi tša go ngwala, go tšweletša bangwadi ba go ba le bokgoni, ba hlwaahlwa bao ba tla kgonago go šomiša mabokgoni a bona go tšwetšapele le go hlagiša ditšweletšwa tša go ngwalwa tša maleba, tša go bonwa le tša mahlakorentši a mediya mo mabakeng a go fapana. Go Sehlopha sa Gare, barutwana ba Lelemetlaleletšo la Pele ba tla hloka thekgo le tlhahlo ye e tseneletšego go tšwetšapele mabokgoni a go swarelela go setšweletšwa sa go ngwalwa.

Go ngwala go bohlokwa gobane go gapeletša bana go nagana ka thutapolelo le mopeleto. Se se hlohloletša barutwana go šoga polelo, phakišiša kgoboketšo le tsebo ya polelo ka potlako le go oketša nepagalo. Bana ba tla ithuta go ngwala mehuta ya go fapana ya ditšweletšwa tša bokgabo le tša tshedimošo, ba thoma ka go šomiša diforeimi tša go ngwala bjalo ka thekgo gomme gannyane ba ithuta go ngwala mehuta ya ditšweletšwa ye e itšego

ka go ikemela. Ba tla šomiša gape magato a go ngwala go tšweletša ditšweletšwa tše di beakantšwego gabotse, tša thutapolelo ye e nepagetšego.

Mokgwa tshepetšo wa magato a go ngwala

Go ngwala le go akanyetša ditšweletšwa go arotšwe ka magato a a latelago:

- Pele ga go ngwala/Go beakanya
- Go ngwala sengwalwakakanywa
- Go boeletša
- Go hlokola/Go phošolla
- Go phatlalatša/go hlagiša

Barutwana ba hloka dibaka tša go itlwaetša go diragatša magato a gomme ba swanetše go:

- tšea sephetho ka ga morero le baamogedi ba tshedimošo ba setšweletšwa se se swanetšego go ngwalwa le/goba go hlangwa;
- lahlela dikgopolo ka ga sererwa, ba šomiša mebepe ya monagano, ditšhate goba mananeo;
- etela methopo ya maleba, kgetha tshedimošo ya maleba gomme ba beakanya dikgopolo ka tshwanelo;
- Tšweletša sengwalakakanywa sa mathomo seo se šetšago morero, baamogedi ba tshedimošo, sererwa le sebopego sa setšweletšwa;
- bala sengwalwa sa mathomo ka tsinkelo gomme o hwetše ditshwayo go tšwa go ba bangwe (barutwana ka bona);
- hlokola le go phošolla sengwalwakakanywa; le
- hlagiša sengwalwa sa mafelelo se se nepagetšego, sa go balega se se hlokotšwego gabotse.

Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo

Tsebo ya maleba ya tlotlontšu le thutapolelo e neelana ka motheo wa go godiša mabokgoni (go theeletša, go bolela, go bala le go ngwala) go Lelemetlaleletšo la Pele. Barutwana ba Sehlopha sa Gare ba tla aga godimo ga motheo wo o šetšego o agilwe go Mephato ya R – 3.

Barutwana ba tla ithuta ka tsela yeo Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo di šomišwago ka gona, gomme ba tla tšwetšapele polelo ya go abelana go bolela ka polelo (‘meta-language’), go re ba kgone go lekola ditšweletšwa tša bona le tše dingwe ka tsinkelo mabapi le tlhalošo, mohola le nepagalo. Ba tla kgona go šomiša tsebo ye go itemogela polelo go aga tlhalošo go tšwa go maemo a mantšu le a mafoko go ya go ditšweletšwa ka moka, le go bona ka tsela yeo setšweletšwa le kamano ya sona di tswalanago ka gona.

Ka tsenelelano le ditšweletšwa tša mehutahuta, barutwana ba oketša tšhomišo ya bona ya tlotlontšu gomme ba diragatša ka nepagalo kwešišo ya bona ya **Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo**. Go Sehlopha sa Gare, barutwana ba Lelemetlaleletšo la Pele ba tla ba le tlhokomelo kudu ya mantšu le dibopego tša thutapolelo tšeo ba šetšego ba di tlwaetše go tšwa go Sehlopha sa Motheo, ba tla utolla ka tsela yeo lelemetlaleletšo la bona le šomago

ka gona, ba tšea taolo ya maleba ya lona, gomme ba tla šomiša tsebo ye e tšeditšwego pele go lekola tšhomišo ya bona ya polelo, kudu ge ba ngwala.

Barutwana ba tla utolla ka tsela yeo polelo e šomišwago ka gona, gomme ba tšwetšapele polelo ye e abelanwago go bolela ka polelo, gore ba kgone go lekola ditšweletšwa tša bona le tše dingwe ka tsinkelo go ya le ka tlhalošo, kgonego le ka nepagalo. Ba tla kgona gape go šomiša tsebo ye go dira diteko ka polelo go hlama tlhalošo (go tšwa go kgato ya mantšu le mafoko go ya go setšweletšwa ka moka), le go bona ka mokgwa woo setšweletšwa le dikamano di tswalanago ka gona.

Go letetšwe gore Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo di tla rutwa ka go dikamano ge mabokgoni a mangwe a polelo a rutwa e bile a tšwetšwapele. Peakanyo ya go ruta e na le Dibopego le melao ya tšhomišo ya Polelo (dilo) tšeo di swanetšego go rutwa go mphato wo mongwe le wo mongwe. Ge o kgetha ditšweletšwa tša go theeletša le go bala tša leboo le lengwe le le lengwe la dibeke tše pedi, netefatša go re di akaretša tše dingwe tša dilo tša polelo tše o ratago go di fihlelela mo kotareng yeo. Hlama mešongwana yeo e nyalelanago le ditšweletšwa tše, yeo e tla kgontšhago barutwana go šomiša dilo tšeo go dikamano. Ditšweletšwa tša go ngwalwa tšeo barutwana ba tla di ngwalago di tla akaretša tše dingwe tša diatheme tša polelo. Efa barutwana tlhahlo ya go šomiša diaetheme tše ka tshwanelo le ka nepagalo. Kgetha tše dingwe tša diaetheme tšeo di swarišago barutwana bothata gomme o ba tlwaetše tšona ka go di diragatša ka mokgwa wa semmušo. Ka go Sehlopha sa Gare, metsotso ye 30 ka beke e beelwe thoko go phethagatša go ruta ga semmušo le go itlwaetša Dibopego le melao ya tšhomišo ya Polelo.

2.1.3 Mekgwa ya go ruta polelo

Mekgwa ya go ruta polelo e theilwe godimo ga setšweletšwa, kgokagano le mokgwa wa go šomiša magato. Bobedi mokgwa wa go thewa godimo ga setšweletšwa le mokgwakgokagano wa go ruta polelo ka go e šomiša e laolwa ke tšhomišo le tšweletšo ya ka mehla ya ditšweletšwa.

Mokgwa wo o theilwego godimo ga setšweletšwa o utolla ka tsela yeo ditšweletšwa di šomago ka gona. Nepo ya mokgwa wo o theilwego godimo ga setšweletšwa ke go kgontšha barutwana go ba babadi, bangwadi le babogedi ba go ba le bokgoni, ba boitshepo, le ba go bala ka tsinkelo. Mokgwa wo o akaretša go theeletša, go bala, go bogela le go sekaseka ditšweletšwa go kwešiša ka tsela yeo di tšweletšwago ka gona le go re khuetšo ya tšona ke efe. Ka go tsenelela ka tsinkelo ditšweletšwa, barutwana ba godiša bokgoni bja bona bja go lekola ditšweletšwa. Mokgwa wa go thewa godimo ga setšweletšwa o akaretša gape le go tšweletša mehutahuta ya ditšweletšwa go merero ye itšego le baamogedi ba tshedimošo. Mokgwa wo o hueditšwe ke kwešišo ya ka fao dingwalwa di hlangwago ka gona. Mokgwa wo o tla nyaka go diragatšwa kudu, go thekgwa le go agelelwa go phaposi ya Lelemetlaleletšo la Pele. Ditšhišinyo tša se di agwa ka go mananeo a go ithuta.

Mokgwakgokagano o akanya gore ge morutwana a ithuta polelo, a tsebišwe le go utollelwa leleme leo a ithutago lona, le dibaka tše ntši tša go le diragatša goba go tšweletša tšhomišo ya lona go poledišano ya mabaka a seleago le a go itlwaetša. Go ithuta leleme go swanetše go ba tshepetšo ya tlhago, yeo e sego ya semmušo yeo e tšweletšwago ka phapošing moo mabokgoni a tsebotlhaka/litheresi a go bala/go bogela, le a go ngwala/go hlagiša a ithutwago ka mokgwa wa 'tlhago'-Barutwana ba ithuta go bala ka go bala go go tseneletšego le go ngwala ka go ngwala mehuta ya go fapana ya go ngwala.

2.2 KABO YA NAKO GO LENANEOTHUTO LA LELEMETLALELETŠO LA PELE

Nako ya go ruta Lelemetlaleletšo la Pele ka go Sehlopha sa Gare ke diiri tše 5 ka beke. Diteng tša polelo ka moka di rutwa mo leboong la dibeke tše pedi (diiri tše10). Nako ya dipakana tša go ruta e sepetšwe ka bobedi ka bobedi ka beke. Nako ya kabo ya mabokgoni a polelo a go fapana yeo e šišintšwego ke ye e latelago:

Mabokgoni	**Kabo ya Nako ka leboo la dibeke tše pedi (Diiri)**		
	Mphato wa 4	**Mphato wa 5**	**Mphato wa 6**
*Go theeletša le Go bolela (Bomolomo)	Diiri tše 2	Diiri tše 2	Diiri tše 2
*Go bala le Go bogela	Diiri tše 5	Diiri tše 5	Diiri tše 4
*Go ngwala le Go hlagiša	Diiri tše 2	Diiri tše 2	Diiri tše 3
Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo	Iri ye 1	Iri ye 1	Iri ye 1
	*** Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo** di logagantšwe ka go kabo ya nako ya mabokgoni a polelo a mane. Go na le nako ye e abetšwego tiragatšo ya semmušo. Mabokgoni a go nagana le go fahlela a akareditšwe go mabokgoni le mekgwanakgwana yeo e nyakegago ya Go theeletša le Go bolela, Go bala le Go bogela le Go Ngwala le Go hlagiša.		

2.3 DITLABAKELO TŠA GO THEKGA GO RUTA LE GO ITHUTA

Barutwana ba swanetše go kgona go fihlelela tše di latelago go Lelemetlaleletšo la Pele go Mephato ya 4-6:

Mephato ya 4 – 6	
Ditlabakelo tše bohlokwa	
E kgethetšwe pukukgakollo ya Lelemetlaleletšo	√
Pukuntšu	√
Padišo/dipadišo tšeo di nago le mehuta ye e latelago ya ditšweletšwa	
Dikanegelo	√
Papadi/tiragatšo	√
Theto	√
Ditšweletšwa tša tshedimošo	√
Ditšweletšwa tša leago	√
Ditšweletšwa tša mediya	√
Ditlabakelo tša mediya	
Dikuranta	√
Dikgatišobaka	√
Mananeo a thelebišene	√
Mananeo a seyalemoya	√

Morutiši o swanetše go ba le:

(a) Tokomane ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo

(b) National Language in Education Policy

(c) Pukukgakollo ya Lelemetlaleletšo la Pele ya polelo yeo e kgethetšwego barutwana; dipukukgakollo bjalo ka methopo go tlaleletša tšeo ba kgethetšwego tšona.

(d) Padišo/dipadišo tšeo di nago le mehuta ya ditšweletša tše di šišintšwego.

(e) Dipukuntšu le dipuku tša methopo (pukuntšu ya lelemetee, ya malemepedi, malementši, thesorase, ensaeklopedia, thutamaleme ya mankgonthe, bj.bj.)

(f) Faele/Puku ya Methopo ya morutiši: ye e ka ba faele yeo a hlamilwego ka ditlabakelo/dimetheriale tšeo di kgobokeditšwego ke morutiši goba Pukutlhahlo ya Morutiši ye e gatišitšwego ke babapatši ba dikgatišo.

Ditlabakelo tša ka phapošing

a) Ditšweletšwa tša go bala mmogo go Mphato wa 4. Tše e ka ba Dipukukgolo goba ditšweletšwa tšeo di godišitšwego goba dipukukgakollo tše di kgethilwego goba dipadišo.

b) Mehuta ya ditšweletšwa tšeo di akaretšago magato a go bala a go fapana, mohlala: kgetho ya dipadišo tša go ba le dikgatišo tša ditšweletšwa tše lekanego legatong le lengwe le lengwe la mphato.

c) Mehutahuta ya ditlabakelo/dimetheriale tša dikgatišo: dikuranta, dikgatišobaka, diproutšhara, maphephetsebišo, dipapatšo, diphoustara, ditsebišo bj.bj.

d) Dithuši tša go bonwa/go theeletšwa.

KAROLO YA 3: DITENG LE DIPEAKANYO TŠA GO RUTA SEPEDI GO MABOKGONI LELEMETLALELETŠO LA PELE A SEHLOPHA SA GARE

3.1 KAKARETŠO YA DITENG, MABOKGONI LE MEKGWANAKGWANA

Ye e latelago ke kakaretšo ya diteng, mabokgoni le mekgwanakgwana yeo e hwetšwago ka gare ga dipeakanyo la go ruta.

Nkatlapana ya Kakaretšo ya diteng, mabokgoni le mekgwanakgwana

Mephato ya 4 – 6		
Mabo kgoni	**Diteng**	**Mekgwanakgwana le tlaleletšo ya mabokgoni**
Go theeletša le Go bolela	• Go theeletša kwešišo • Mehuta yeo e fapanego ya dipoledišano tša bomolomo: - Poledišano - Ditšhupetšo le ditaelo - Anega kanegelo gape - Go anega kanegelo - Papadi ya dikarolo - Dikahlaahlo tša sehlopha - Dipolelo tše kopana - Direto tše kopana le diretokošana tša morumokwano - Dithaloko tša polelo	**Go theeletša tekatlhaologanyo le go bolela** • Dira dinoutse, mananeo, dikakaretšo, anega gape, hlaloša, botšiša dipotšišo tša go hlatholla kwešišo, hlagiša dikakanyo • Gopola dintlha tše itšeng, gopodišiša mehola le melaetša ya temana/setšweletšwa, gopodišiša polelo ya go sekamela ka lehlakoreng le tee le ya go bona dilo ka leihlo le tee, hlaloša le go ahlaahla baanegwa, thulaganyo le tikologo **Kgokagano go merero ya tša leago** • Go thoma le go swarelela go dipoledišanong • Melao ya go šielana ka polelo • Go abelana dikgopolo le maitemogelo • Go hlohloletša tšhomišo ya leleme la tlaleletšo **Polelo ye kopana ya go itokišetšwa le ya go se itokišetšwe** • Nyakišiša • Beakanya ditlabakelo/metheriale ka kgohlano • Kgetha le go tšwetša pele dikgopolokgolo le dikgopolotlaleletšo ka mehlala • Tlhamego ye e nepagetšego, tlotlontšu, polelo le melao ya tšhomišo • Segalo, tlhabošo ya lentšu, lebelo, kopantšho ya mahlo, boemo le dika tša mmele. • Matseno le mafelelo a maatlakgogedi • Akaretša dithuši tša go bonwa, tša go kwewa le/goba tša go kwewa di bonwa bjalo ka ditšhate, diphoustara le dithalwa/diswantšho, khasete ya seyalemoya, bj.bj.

Mephato ya 4 – 6		
Mabo kgoni	**Diteng**	**Mekgwanakgwana le tlaleletšo ya mabokgoni**
Go bala le go bogela	Ditšweletšwa tša dingwalo tše di kgethilwego: • Dikanegelo, mohlala, dingwalwa tša sebjalebjale tša boikgopolelo tša nnete, dikanegelo tša setšo (dinonwane tša kakanyatlhalošo le tša pheteletšannete, tša kgogamašego, tša tsholo), dikanegelo tša boikgopolelo histori boikgopolelo tša dingwalwa tša boikgopolelo tša boramahlale • Papadi • Theto • Setšweletšwa sa Tshedimošo, mohlala, tshepedišo, kanego ya Mitemogelo a mong, ditsweletšwa tša tsebokakaretšo, setšweletšwa sa tshedimošo bjalo ka dipego • Ditšweletšwa tša leago, ditaletšo, dikarata tša madume, mangwalo, ditsebišo • Setšweletšwa sa Mediya, mohlala, dipapatšo, dipego tša dikuranta, diathikele tša dikgatišobaka, ditsebišo, diphamfolete, • Litheresi ya go bonwa: go bapatša (diphoustara, diphamfolete, dipapatšo), ditsebišo, dithalwa, diswantšho, dikhathuni, meseto ya dikhomiki, kerafo/nkatlapana/ditšhate Mehuta ya go bala • Go bala setšweletšwa ka bokgauswi: mošongwana wa tekahlaloganyo, go dira dikakaretšo, bj.bj. • Go bala setšweletšwa go go katološitšwego: dikahlaahlo tša bomolomo, tshwayotshwayo ya puku, diprojeke, bj.bj. • Go balela godimo ga go itokišetšwa le go go sa itokišetšwago	**Go bala/Go bogela** Šomiša mekgwanakgwana ya pele ga go bala. Ka nako ya go bala le ka morago ga go go bala: • Go kwešiša setšweletšwa • Go bala setšweletšwa ka tsinkelo (bala tekatlhaologanyo) • Go laetša go ipalela ka noši (go bala go go nabilego go balelwa kgahlego, go hwetša tshedimošo le go ithuta) **Tsebiša barutwana:** • **Diponagalo tša setšweletšwa**- maina a dipuku, ditaetšo, dikerafo, ditšhate, diswantšho, dihlogo, dihlogwana, go nomora, mantšu a go hlaloša seswantšho, hlogotaba, tlhamego, dikholomo tša kuranta, bj.bj. • **Kago ya setšweletšwa** – mananeo, tatelano, tlhalošo, tshepedišo, ntlhakgolo le dintlha tša go thekga tatelano ya kanegelo • **Dikarolo tša puku** – letlakala la leina la puku, diteng, dikgaolo, tlhalošontšu bj.bj **Mekgwanakgwana ya bala le go bogela** • Go sekima dikgopolokgolo • Go sekena dintlha tša go thekga o okola tšeo di ka thušago • Akanya ditlhalošo tša mantšu ao a se a tlwaelogo le diswantšho ka go šomiša mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya ka moo le šomišitšwego lefokong le dihlahli tša dikamano • Bala gape • Dira dinoutse (dikgopolokgolo le dikgopolotlaleletšo) • Akaretša kgopolokgolo le dikgopolotlaleletšo ka go di ngwala ka sebopego sa dintlha /temana go ya ka botelele bjo bo nyakegago • Hlatholla • Dira diphetho • Hlaloša ntlhatebelelo ya mongwadi • Tšea sephetho/kakanyo ya mong **Tsebotlhaka/litheresi ya go bonwa** • Dithekniki tša go hlohleletša: Polelo ya go tsoša maikutlo, ya go tšea lehlakore • Khuetšo ya tšhomišo ya diponagalo tša kalo le moakanyetšo, mohlala, mohuta le bogolo bja fonte, dihlogo le mantšu a go hlaloša diswantšo, dibopego

Mephato ya 4 – 6		
Mabo kgoni	**Diteng**	**Mekgwanakgwana le tlaleletšo ya mabokgoni**
Go bala le go bogela		**Theto:** • Tlhalošothwii • Tlhalošo ya dika • Morero le molaetša • Tshwantšhokgopolo, mohlala, tshwantšhanyo le mothofatšo, kgetho ya mantšu, segalo, diphetolo tša dikhuduego • Ditlabakelo tša medumo, mohlala, methalotheto, mantšu, ditematheto, morumokwano, mošito, maswaodikga, poeletšo, poeletšomodumo (poeletšotumanoši le poletšotumammogo) onomathopia **Dikanegelo le Dipapadi** **Diponagalo tše bohlokwa tša ditšweletšwa** • Thulaganyo • Baanegwa • Bokamorago le tikologo • Sebopego le tlhamego ya setšweletšwa • Diponagalo tše bohlokwa tša setšweletšwa **Ditšweletšwa tša tshedimošo, leago le tša mahlakorentši a mediya** • Baamogedi ba tshedimošo le morero • Kgopolokgolo le dikgopolotlaleletšo/dintlha tše itšeng • Sebopego le tlhamego ya setšweletšwa • Diponagalo tše bohlokwa tša setšweletšwa **Go bala ga go itokišetšwa (Go balela godimo)** • Tšhomišo ya segalo, lebelo, kopantšhomahlo • Hlaboša mantšu ka nepagalo ntle le go fetola tlhalošo ya ona **Go bala ga go se itokišetšwe (Go balela godimo)** • Bala ka thelelo go ya le ka morero • Hlaboša mantšu ka nepagalo ntle le go fetola tlhalošo ya ona • **Šomiša segalo, lebelo le kopantšhomahlo**

Mephato ya 4 – 6		
Mabo kgoni	**Diteng**	**Mekgwanakgwana le tlaleletšo ya mabokgoni**
Go ngwala le go bea	• Go ngwala mantšu, mohlala, mananeo • Go ngwala mafoko • Go ngwala ditemana **Go ngwala ga boitlhamelo** • Hlalošago, mohlala, tlhalošo ya batho, mafelo, diphoofolo, dimela, dilo, bj.bj. • Anegago, mohlala, dikanegelo, kanego ya maitemogelo a mong, dipukutšatši/ditsenywa go pukutšatši, boitaodišophelo • Boikgopolelo, mohlala, diereto tše kopana • Poledišano le papadi tše kopana tšeo di theilwego godimo ga dikanegelo • Ditšweletšwa tša tirišano (ditšweletšwa tša leago, diphatlalatšo le tša tshedimošo) • Dinoutse, melaetša, mangwalo, dikarata tša tumedišo, ditaletšo • Diphoustara, ditsebišo, diproutšhara, dipapatšo • Polelo ya go ngwala ye kopana • Setšweletšwa sa tshepedišo, mohlala, metswako, ditaelo • Kanego ya dintlha, mohlala, dipego tša ditaba, dipego tša tshepedišo, pego ya tiragalo yeo e bonwego • Ditšweletšwa tša tshedimošo, mohlala, ditšweletšwa go tšwa go dithuto tše dingwe, ditšweletšwa tša tshedimošo, tshwayotshwayo ya puku/kanegelo • Setšweletšwa sa tsebotlhaka/litheresi ya go bonwa, mohlala, dinkatlapana, ditšhate, mebepe ya monagano, dithalwa, dikerafo	**Magato a go ngwala** • Go beakanya/pele go ngwalwa • Go ngwala sengwalwakakanywa • go boeletša • go hlokola • go phošolla • go hlagiša **Pele ga go ngwalwa/Go beakanya** • Ela hloko baamogedi ba tshedimošo bao ba lebantšwego le morero • Ela hloko mohuta wa mongwalo • Lahlela dikgopolo o šomiša mmepe wa monagano/mananeo • Beakanya dikgopolo **Go ngwala sengwalwakakanywa** • Kgetho ya mantšu • Kago ya mafoko • Dikgopolokgolo le dikgopolotlaleletšo • Diponagalo tše itšeng tša setšweletšwa seo se nyakegago, (mohlala, polelothwii go dipoledišano, dišupo le mantšu a go hlaloša diswantšho • Bala sengwalwa sa mong ka tsinkelo • Hwetša ditshwayotshwayo go tšwa go barutwana ba bangwe le go morutiši **Go boeletša, go hlokola, go phošolla le go hlagiša** • Boeletša: hlabolla diteng le kago ya dikgopolo • Thumeletša kgetho ya mantšu, mafoko le ditemana • Hlokola: dira diphošollo go thutapolelo, mopeleto le maswaodikga • Hlagiša sengwalwa sa mafelelo se se nepagetšego sa go balega le go kwešišagala

DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO
Diteng tšeo di swanetšego go akaretšwa di ngwadilwe ka tatelano ka fase.
Mekgwanakgwana le tlaleletšo-mabokgoni: Barutwana ba swanetše go laetša, go kwešiša le go šomiša dibopego le melao ya tšhomišo ya thutapolelo ye e tšweleditšwego ka fase go dikamano. Gape ba swanetše go ithuta go kgona go diragatša melao. **Kgodišo ya tlotlontšu** e akareditšwe mo karolong ye.
MAINA
Boeletša maina go tšwa go Sehlopa sa Motheo.
Boeletša maina gohle: maina a go balega, mohlala puku - dipuku le a go se balege, mohlala meetse, madi
Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya maina a go se balege, mohlala maswi, meokgo
Boeletša sebopego sa mainathuo, mohlala, bana ba mosadi; dinku tša Sekgaila.
Šomiša mainaina ka nepagalo, mohlala, ka ditlhakakgolo
Šomiša maina a go laetša dibopego tša bong, mohlala, tshadi – poo
Šomiša mainakgopolo, lerato, bohlale,
GO NGWALA GA BOITLHAMELO
Šomiša mabalatatelano go laetša bontši, mohlala, tee, pedi, mathomo, bobedi, bofelo.
MAŠALA
Boeletša tšhomišo ya mašalašala, mohlala, nna, wena, yena, lena, bona, tšona, sona, lona, yona, rena.
Boeletša tšhomišo ya mašalašupi go ya le ka dikgato tša wona, mohlala ye, yeo, yela; yo, yoo, yola; se, seo, sela; tše, tšeo, tšela.
Šomiša mašalarui, mohlala ya ka, ya gago, tša gago, tša bona, ya bona, ya rena, tša rena, sa gago, sa ka
MAHLAODI
Boeletša mahlaodi a go laetša tekanetšo, mohlala, telele, teletšana, teleletelele
Boeletša tšhomišo ya mahlaodi, mohlala mpša ye nnyane
Šomiša mahlaodi a go fapafapana go akaretšwa le ao a laetšago tswalano ya mengwaga, tala/kgale, bofša/mofsa; maemo a boso: go fiša, go tonya,
MADIRI
Tšwetšapele tšhomišo ya lekgoka sediri, mohlala morutwana o a ngwala /barutwana ba a ngwala.
Šomiša modirišotaelo, mohlala, Ema.
Šomiša maphethi, mohlala, sepela-sepetše; kitima-kitimile;
Šomiša dibopego tša lediri, mohlala, lethuši: re hlwa, ke tlo tšama, o kile, ba be ba.
Šomiša makgokedi a go laetša kganetšo, mohlala, "ga ke na/ga a na" "Morutwana ga a ngwale/Barutwana ga ba ngwale"

MABAKA
Tšwetšapele mabaka ao šomišitšwego go Sehlopha sa Motheo go akaretšwa lebjale, lebjale-tšweledi le letlago.
Šomiša mabaka a maleba go mohuta wa tshedimošo yeo a e ithutago, go akaretša: Lebaka la lebjale go hlaloša ditiragalo tše di tlwaelegilego, mohlala “Ke hlapa meno tšatši le lengwe le le lengwe” le pego ya kakaretšo, mohlala, “Letšatši le subela leboa”.
Šomiša mabaka a maleba go mohuta wa tshedimošo yeo a e ithutago, go akaretša: -Lephethi, mohlala, Ke phetše Durban bophelo bja ka ka moka.
Šomiša mabaka a maleba go mohuta wa tshedimošo yeo a e ithutago, go akaretša: -Lephethi-tšweledi go tiro yeo e bego e sa tšwelapele ge tiro ya bobedi e phethegatšwa, mohlala, Pula e be e sa ne ge re tloga ntlong
Šomiša mabaka a maleba go mohuta wa tshedimošo yeo a e ithutago, go akaretša: -Letlago go šomišwa lebjale-tšweledi “Re sa ya Kapa beke ye tlago”
MANTŠU A GO LAETŠA KGOPELO
Boeletša tšhomišo ya mantšu a go laetša kgopelo, mohlala, ’’ hle’’, ‘’nka’’ le ‘’a nke’’
Thoma go šomiša swanetše le swanela go laetša kgapeletšo le nyakego.
Šomiša “tla” le “tlo” go laetša maikemišetšo
Šomiša “tla” go laetša gore selo se tla direga. Mohlala, “go tla ledimo lehono”.
Šomiša lebopi “ka” go laetša kgonego. Mohlala, “ge maru a thibile pula e ka na”.
MAHLATHI
Thoma go šomiša mahlathi a nako. Mohlala, ka moso, maabane; mahlathi a felo, mohlala, mo, mola, sekolong; mahlathi a mokgwa, mohlala, ka pela, ga nnyane, kudu
MATLEMA
Boeletša matlema, mohlala: ka morago ga, godimo ga, kgauswi le
MAKOPANYI
Šomiša makopanyi go bontšha koketšo, mohlala le; tatelano mohlala, latelago, morago ga mo
Šomiša makopanyi go bontšha phapano, mohlala, fela
Šomiša makopanyi go bontšha lebaka, mohlala, ka gobane
SEBOPEGO SA LEFOKO
Hlama mafokonolo
Hlama mafokontši
Šomiša modirišotaelo
Šomiša mabotšiši, mohlala, mang, eng, neng, ka lebaka la eng, bjang,
Šomiša dibopego tša kganetšo
Šomiša modirišoge mohlala, ge.....gona.....
Šomiša tirwa
Šomiša polelotebanyi
Thoma go lemoga le go šomiša polelopegelo

MASWAODIKGA
Boeletša maswaodikga ao a dirilwego go Sehlopha sa Motheo, mohlala, ditlhakakgolo, dikhutlo, difegelwana, maswao a potšišo
Šomiša ditlhakakgolo go mainaina, thaetlele le ditlhakapele tša maina a batho.
Šomiša difegelwana go aroganya maina mo lenaneong
Šomiša maswao a tlabego/makalo
Šomiša lenalana go bontšha tlogelo
Šomiša ditsebjana go polelotebanyi
Šomiša kgorwana go laetša polelotebanyi go letlakala la papadi goba poledišanong; šomiša kgorwana go ngwala dilo ka lenaneo
TŠWETŠOPELE YA TLOTLONTŠU
Thoma go kwešiša le go šomiša: • Mantšu ao a welago legorong le tee, mohlala, katse le mpša di wela legorong la diphoofolo. • Mahlalošagotee (Mantšu a a swanago ka tlhalošo, baba/galaka) • Malatodi (mantšu ao a nago le ditlhalošo tša go ganetšana, mohlala, lerato/lehloyo • Ditumatshwano (mantšu ao a ngwalwago ka go swana fela a nago le ditlhalošo tša go fapana, mohlala noka (setho sa mmele): noka (mo go hwetšwago meetse)
Lemoga ka moo mantšu a hlamegago ka gona: • Mantšu ao a kopantšwego, mohlala molalatladi • Go kopanya dihlogo le meselana go modu wa lentšu • Go khutsofatša mantšu, mohlala, Morena/Mna. • Khutsofatšo ya ditlhakapele, mohlala, HIV
Thoma go kwešiša le go šomiša mantšu ao a kgomagantšwego: • Lefokwana la lediri, mohlala, arola, tsena ka gare • Mantšu ao a sepelang mmogo, mohlala, monwana le lenala, ntepa le lešago, molwetši le ngaka • Dika, mohlala, go kgoka pelo.
MOPELETO LE MELAO YA MOPELETO
Godiša tsebo ya medumo go tšwa go Sehlopha sa Gare go peleta mantšu. Bopa mantšu ao a nyalelanago go ya ka gore a bitšwa goba a lebelelega bjang.
Godiša tsebo ya mantšu ao a bonwago le ao a tšwelelago kgafetšakgafetša go tšwa go Sehlopha sa Motheo.
Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo ka go šomiša pukuntšu, go akaretša le mantšu ao a felago a gakantšha. Mohlala, tlhamo, hlama; hlaloša, tlhalošo
Šomiša pukuntšu go hlola mopeleto le tlhalošo ya mantšu
Bala gape seo o se ngwadilego le go phošolla mopeleto
Šomiša tsebo ya tatelano ya dialfabete le ditlhakapele tša mantšu go hwetša mantšu ka gare ga pukuntšu
Hlama mantšu a maswa ka go fetola tlhaka/modumo go ya go wo mongwe. Mohlala, tlala, hlala, kgala
Aroganya mantšu a matelele go ya ka dinoko, mohlala, go-ba-neng; le-fo-ko.

MELAO YA MOPELETO
Ngwala melao ya mopeleto: • Mantšu a mangwe ao a thomago ka *hl-,* a fetoga *tlh-*, ge a ngwalwa bjalo ka maina, mohlala, hlaloša = tlhalošo, hlatholla = tlhathollo. Fela go na le maina a mangwe ao a thomago ka hl-, mohlala, hlogo, hlong. Mohuta wo wa maina ga o na sebopego sa madiri
Ngwala melao ya mopeleto: Mantšu a a latelago a nyaka hlokomelo ka ge mopeleto wa ona o nyakile go swana: • Mpsha – Tate o rekile sefatanaga se se mpsha • Mpša- Malome o tlile le mpša ya go loma kudu • Mpše – Nonyana ye kgolokgolo ke mpše • Pšhatla – Galase ke sebjana sa go pšhatlega
Ngwala melao ya mopeleto: • Go na le mantšu a mangwe ao a felelago ka *–pa,* fela a kwagala bjalo ka *-pha,* mohlala, *tshepa.* Le ge go le bjale a mangwe a felela ka *–pha*, mohlala, sehlopha, • Ela hloko, ga se botshephegi ke botshepegi
Ngwala melao ya mopeleto: Ela hloko mantšu ao a felelago ka -tši le –tšhi: • Ntši- go na le dijo tše ntši • Ntšhi- Nama ya go bola e bitša dintšhi

3.2 PHATLALATŠO YA DITŠWELETŠWA GO KGABAGANYA MEPHATO YA 4-6

Ditšweletšwa tša go fapana di kgethetšwe nako ya leboo la dibeke tše pedi tše dingwe le le tše dingwe. Ditšweletšwakgolo go tšwa go Nkatlapana 3.1, di ngwadilwe ka fase. Barutwana ba tla ithuta tše dingwe tša ditšweletšwa tše goba ka moka ga tšona go sediko sa beke tše pedi, se se ra gore ba tla theeletša goba ba hlagiša ka bomolomo goba ba bala goba ba ngwala. Go ithuta le go ruta go swanetše go thewa godimo ga ditšweletšwa tše, tše di nepišitšwego go tšwetšopele ya mabokgoni a polelo bjalo ka ge go hlalošitšwe ka godimo.

Nkatlapana ye elego ka fase ke kakaretšo ya ditšweletšwa tšeo di akareditšwego go leboo la dibeke tše pedi go Peakanyo ya Go ruta go karolo 3.5.

3.2.1 Nkatlapana ya phatlalatšo ya ditšweletšwa

	Mphato wa 4	Mphato wa 5	Mphato wa 6
Kotara ya 1			
Dibeke 1&2	Kanegelo; kanego ya maitemogelo a mong	Kanegelo; kanego ya maitemogelo a mong	Kanegelo, thaloko ya polelo, mararantšu
Dibeke 3&4	setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, pego ya ditaba/kanego ya dintlha/mmepe	Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/ mebepe/mmepe wa monagano/ diswantšho /dikerafo; poledišano/ kanego ya dintlhla	Setšweletšwa sa tshedimošo: kanego ya dintlha, mohlala, pego ya ditaba/kanego ya dintlha; lengwalo, setšweletšwa sa phatlalatšo, mohlala, papatšo, poledišano
Dibeke 5&6	Kanegelo le tlhalošo ya batho goba baanegwa	Kanegelo	Kanegelo, kanego ya maitemogelo a mong, mohlala, pukutšatši/ditsenywa go pukutšatši
Dibeke 7&8	Setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, ditshepedišo, ditaelo, mananeo	Setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, ditshepedišo, ditaelo, kanego ya dintlha, papadi ya karolo	Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/ mebepe ya monagano/mebepe/ diswantšho; ditshepedišo; ditaelo; ditlhalošišo, kanego ya dintlha, mararantšu
Dibeke 9&10	Koša/Sereto/thaloko	Sereto/Koša	Sereto; tlhalošo ya motho/selo/ diphoofolo/mohlare/lefelo; thaloko ya polelo

	Mphato wa 4	Mphato wa 5	Mphato wa 6
Kotara ya 2			
Dibeke 1&2	Kanegelo; kanego ya maitemogelo a mong le molaetša	Kanegelo, poledišano, tshwayotshwayo ya puku/ poeletšo ya kanegelo	Kanegelo
Dibeke 3&4	Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/ diswantšho /dikerafo; phoustara; ditšhupetšo, tlhalošo ya selo, setšweletšwa sa bonwa, mohlala, phoustara	Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/ mmepe wa monagano/mebepe/ diswantšho /dikerafo; ditlhalošo tša dilo/dimela/diphoofolo/ mafelo; kakaretšo ya mmepe wa monagano	Setšweletšwa sa tshedimošo go kgabaganya lenaneothuto, mohlala, pego/tlhalošo ya dilo/phoofolo/semela/lefelo; setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/ dithalwa/bj, bj
Dibeke 5&6	Kanegelo le Sereto	Kanegelo	Kanegelo, kanego ya maitemogelo a mong; pukutšatši/ lengwalo; papadi ya karolo
Dibeke 7&8	Setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, tshepedišo, ditaelo Bala setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/ diswantšho /dikerafo	Setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, Tshepedišo, ditaelo, dikanego ya maitemogelo a gagwe, papadi ya dikarolo	Bala setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhupadipaka/ dišetule ya thelebišene/ditšhate/ dinkatlapana/dithalwa/mebepe ya monagano/diswantšho; ditlhalošišo; tshwayotshwayo ya puku/potšišonyakišišo/thaloko ya polelo/poledišano mararantšu
Dibeke 9&10	**KELOPHETHO**		
Kotara ya 3			
Dibeke 1&2	Kanegelo, tlhalošo ya bomolomo ya motho/diphoofolo/moanegwa; poledišano, tshwayotshwayo ya puku	Kanegelo, tlhalošo ya bomolomo ya mafelo/batho/kanego ya maitemogelo a gagwe	Kanegelo, lengwalo la segwera, pukutsatši, tlhalošo ya bomolomo ya mafelo/diphoofolo/dimela/dilo
Dibeke 3&4	Setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, kanego ya dintlha/ athikele ya ditaba/pego; setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, phoustara/ditsebišo	Polelo ye kopana; Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/ dinkatlapana/dithalwa/diswantšho /dikerafo; kakaretšo ya mmepe wa monagano	Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/ dithalwa/mebepe ya monagano/ diswantšho /dikerafo/polelo/ nyakišišo/pego
Dibeke 5&6	Kanegelo; Sereto	Kanegelo; Sereto	Kanegelo le Sereto
Dibeke 7&8	Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/ diswantšho /dikrafo/tlhalošo ya mafelo/mehlare/diphoofolo/dilo le tshepetšo	Setšweletšwa sa tshedimošo sa tshepetšo, mohlala, go tšea dikgang, papadi ya polelo, tshedimošo ya setšweletšwa go kgabaganya le lenaneothuto, mohlala, pego	Setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, ditshepedišo; ditaelo; Setšweletšwa sa tshedimošo go kgabaganya le lenaneothuto, mohlala, pego, thaloko ya polelo, kakaretšo ya mmepe wa monagano
Dibeke 9&10	Papadi, papadi ya karollo; poledišano; tshwayotshwayo ya puku	Papadi; poledišano	poledišano, papadi,

	Mphato wa 4	Mphato wa 5	Mphato wa 6
Kotara ya 4			
Dibeke 1&2	poledišano, thaloko ya polelo, kanegelo	Kanegelo, thaloko ya polelo, kanego ya maitemogelo a mong, mararane a mantšu	Kanegelo; lengwalo, tshwayotshwayo ya puku
Dibeke 3&4	Setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/ diswantšho;dipotšišotherišano/ pontšho ya polelo; setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, diphoustara/ditsebišo; melaetša	Setšweletšwa sa tshedimošo: athikele ya kgatišobaka, pego ya ditaba; setšweletšwa sa dintlha	Setšweletšwa sa tshedimošo go kgabaganya le lenaneothuto, mohlala, pego, polelo ye kopana; setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, thaloko ya polelo, ditlhalošišo, mararantšu
Dibeke 5&6	Kanegelo, thaloko ya polelo, pukutšatši	Kanegelo, sereto, kanego ya maitemogelo a gagwe; tshwayotshwayo ya puku	Kanegelo, sereto tshwayotshwayo ya puku, lengwalo la segwera
Dibeke 7&8	Poledišano, polelo ye kopana/ tsebišo; setšweletšwa sa tshedimošo; setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, phoustara/ tsebišo	Setšweletšwa sa tshedimošo go kgabaganya le lenaneothuto, mohlala, pego; poledišano; setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, phoustara	Setšweletšwa sa diphatlalatši, mohlala, athikele ya kgatišobaka/ pego ya ditaba, phoustara; papatšo, poledišano, kahlaahlo
Dibeke 9&10	**KELOPHETHO**		

3.2.2 Kakaretšo ya mehuta ya ditšweletšwa go kgabaganya le sehlopha

Nkatlapana ye e lego ka fase e hlaloša mehuta ya go fapana ya ditšweletšwa tšeo barutwana ba swanetšego go rutwa go Mephato ya 4-6; ditšweletšwa tše dingwe di ka akaretšwa mo go lebanego. Tše dingwe tša ditšweletšwa tše ga se di akaretšwe ka gare ga dinkatlapana tša peakanyo ya go ruta. Se ga se re gore ga se di swanele go hlama karolo ya go ruta le go ithuta ka ge go swana le tšeo di tšweleditšwego le tšona di le bohlokwa.

Ditaodišo			
Mohuta wa setšweletšwa	**Maikemišetšo**	**Sebopego sa setšweletša**	**Diponagalo tša polelo**
Setšweletšwa sa kanegelo/ Taodišokanegelo	Go thabiša	Tsebišo yeo e tsebišago baanegwa le tikologo, mohlala, *kgalekgale go be go na le mosadi yo a tšofetšego a dula le morwa wa gagwe Malesela motseng wa Tšhebeng*. Ba be ba topa tša fase. Tiragalo yeo e išago go tlhakahlakano, mohlala, *Malesela o šomišitše mašeleng kamoka ao a a filego ke mmagwe go reka nawa ya maselamose. Mmagwe o be a befetšwe kudu*. Tharollo le bofelo, mohlala, *Malesela o ile a boa le lehumo le le ntši gomme morago ga moo ba thoma go phela ka lethabo go ya go sa felego*	E ngwalwe ka motho wa pele goba wa boraro, (mmoledi goba mmolelwa) E ngwalwe ka lebaka la lefetile Ditiragalo di hlalošwe ka tatelano Šomiša dikgokanyi tša go laetša nako, mohlala, E sa le mesong, letšatši leo, morago ga moo Šomiša poledišano Polelo yeo e šomišwago e ame mmadi, mohlala, mahlathi, mahlaodi, diswantšho
Setšweletšwa sa go hlaloša/ taodišohlaloši	Go hlaloša selo ka mokgwa wo se tla kwešišagalago	Temogo: o fa tsebišo ya kakaretšo go seo go bolelwago ka sona, mohlala, *go be go na le sebata se se golo.* Tlhalošo: hlaloša diponagalo goba dipharologantšho tša seo go bolelwago ka sona (sediri), mohlala, *E be e na le mmele o mogolo wa nkgokolo gomme e fela e rothišetša maloko a matala mo fase.*	E ka ngwalwa ka lebaka le le fetilego goba ka lebjale Hlama seswanthšho ka mantšu Šomiša mahlathi, mahlaodi Šomiša dikapolelo, mohlala, papišo/ tshwantšhišo, tshwantšhanyo, mothofatšo, poeletšomedumo

Ditšweletša tša tirišano			
Mohuta wa setšweletšwa	**Morero**	**Sebopego sa setšweletša**	**Diponagalo tša polelo**
Lengwalo la segwera	Go tsebiša le go swarelela go setswalle	Tšhupabodulo, tšatšikgwedi le madume Tlhamego ya molaetša e tla fapana go ya ka maikemišetšo (mohlala, swara ditaba, lebogiša, kwelabohloko) A ka šomiša mohuta wa setšweletšwa sa kanego ya maitemogelo a mong (lebelela ka fase) Go tswalela, tshaeno	Gantši ga se la semmušo, fela a ka fapana, mohlala, lengwalo la matshedišo le ka šomiša polelo ya semmušo Diponagalo tša polelo di tla fapana go ya ka maikemišetšo a molaetša
Lengwalo la semmušo	A a fapana, mohlala, a kgopelo ya mošomo goba pasari; a dingongorego, a kgopelo	Le ka ba le hlogo Tlhamego ya molaetša e tla fapana go ya ka maikemišetšo, mohlala, lengwalo la go ya go Tšhupabodulo ya mongwadi, tšatšikgwedi, tšhupabodulo ya moamogedi, madume Go tswalela, tshaeno	Gantši le šomiša setaele sa semmušo Šomiša melao ya polelo, mohlala, *Thobela Morena/Mohlomphegi Wa potego* Ka kakaretšo ke le le kopana, gomme le bolela taba thwii
Boitsebišophelo	Se fana ka kakaretšo ya bophelo bja gagwe	Dintlha tše bohlokwa tša mong: leina, tšatšikgwedi ya matswalo, bong, nomoro ya pukwana ya boitšebišo, tšhupabodulo, lepokisi la poso, dinomoro tša mogala (e ka ba tša batswadi/mohlokomedi), bj.bj. Ditlošabodutu le dikgahlego Dihlatse Moakanyetšo le kalo di bohlokwa	Kakaretšo e kopana – Seripa sa letlakala Dihlogo le dipulete Semmušo le setaele sa thwii
Pukutšatši/ Jenale	Go rekhota le le go gopodišiša ka boitemogelo bja mong	Gantši e ngwalwa ka gare ga puku ye e ikgethilego (**Pukutšatši/Jenale)** Ditsenywa di ngwalwa ka mehla (mohlala, tšatši ka tšatši goba beke ka beke Ditsenywa di ngwalwa go ya ka letšatšikgwedi Go ka šomišwa mohuta wa setšweletšwa sa kanego ya maitemogelo a mong.	Gantši e ngwalwa ka lebaka le le fetilego Setaele ga se sa semmušo Mongwadi o a ingwalela

Ditšweletša tša tirišano			
Mohuta wa setšweletšwa	**Morero**	**Sebopego sa setšweletša**	**Diponagalo tša polelo**
E-meili /sms	Go tsebiša le go swarelela go setswalle	Tšhupabodulo ya moamogedi – yeo gantši e lego leina la moamogedi le mo tirelo e tšwago gona, gammogo le naga yeo kabo ya tirelo e tšwago gona. Mohlala, moloko *(leina)@ gmail.* (moabi) za *(naga). k.g.r. Moloko@dbe. gov.za* • CC: ba ke baamogedi bao šedi ya bona e nyakegago go emeili. • Tabataba: Ye ke kakaretšo ya diteng tša emeili. • Molaetša • Leina la moromedi Ela hloko: tšhupabodulo ya moromedi e laetša go re emeile e tla amogelwa neng. Moromedi a ka kgetha go fana ka dintlha tša kgokagano tše dingwe mo mafelelong. Se se bitšwa tshaeno.	**kgokagano ye e tšwelelago ka mokgwa wa polelo**
Taletšo	Go laletša motho go tla go tiragalo goba go dira se sengwe (a ka dumela goba a gana).	E ka tšea sebopego sa lengwalo la segwera goba gwa šomišwa karata ya taletšo. Akaretša go re tiragalo ka mohuta mang. Lefelo leo e tla swarelwago gona Tšatšikgwedi le nako E ka akaretša mohuta wa moaparo Leina la molaletšwa E ka akaretša go re molaletšwa a arabe ge e ba o tlatla goba aowa E ka ba le elemente ya go bogwa, ya moakanyetšo Karabo e ka ba ka sebopego sa tsebišo goba lengwalo	E ka ba setaele sa semmušo goba seo e sego sa semmušo Ka kakaretšo ke ye kopana, e bolela ditaba thwii Karabo ke ye botho, Šomiša ditemana tša melao, mohlala, *Ke be ke rata go go laletša....* mohlala, *Ke leboga kudu ge o ntaleditše, fela nka se kgone go ba gona moletlong.*
Go fa ditšhupetšo	Go botša motho gore a fihla bjang felotsoko	• Šomiša tatelano go ya ka nako • Bolela ka ga tshupetšo ye e itšeng • Akanya gore e ka ba bokgole bjo bokaakang • Efa tshedimošo ya dišupetši mo tseleng	• Šomiša kudu modirišotaelo • Šomiša mafoko a makopana a go kwešišagala

Ditšweletša tša tirišano			
Mohuta wa setšweletšwa	**Morero**	**Sebopego sa setšweletša**	**Diponagalo tša polelo**
Tshepedišo (mohlala, ditaelo, ditshupetšo le melawana)	Go hlaloša goba go laela gore selo se dirwa bjang ka tatelano ya go se kgaotšwe ya dikgato	Maikemišetšo: setatamente sa seo se swanetšego go fihlelelwa, mohlala, o ka dira bjang bokantle bja photefolio Ditlabakelo/metheriale ye e nyakegago e ngwadilwe ka lenaneo, mohlala, *letlakala la bokgabo le legolo, dipente, bj.bj.* Tatelano ya dikgato go fihlelela maikemišetšo, mohlala, Sa mathomo, penta bokamorago bja letlakala. Eka felesetšwa ke setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, boto ya kanegelo, dithalwa, bj. bj.	E ngwalwa ka modirišotaelo, mohlala, *Penta bokamorago bjo botala*..... Ka tatelano go ya ka nako, mohlala, *ya pele...., ye latelago....* Šomiša dinomoro le dipulete go laetša peakanyo goba tatelano Nepiša go batho ka kakaretšo go feta maina a botee ao filwego a batho Ditlhalošo tša lebaka le pheto
Papatšo/ diphoustara/ tsebišo	Go hlohloletša motho gore a reke se sengwe goba a šomiše tirelo	E ka tšea dibopego tša go fapana E ka šomiša moeno/slokene le dišupo/ diloko Gantši e ka ba le elemente ya go bogwa, ya moakanyetšo Šomiša dithekniki tša go bapatša. Šomiša moakanyetšo go dira go re papatšo e tanye mahlo le go gopolega	Dikapolelo le ditlabelo tša thetho di šomišetšwa go tliša maatlakgogedi le polelo ye e gopolegago, mohlala, tshwantšhišo, tshwantšhanyo poeletšomedumo, poeletšo, morumokwano, mošito

Ditšweletšwa tša dingwalo le tša phatlalatšo			
Mohuta wa setšweletšwa	**Morero**	**Sebopego sa setšweletša**	**Diponagalo tša polelo**
Boitemogelo bja mong	Bolela ka boitemogelo bja gagwe	Tsebišo: go tliša tikologo le go hloma kamano, mohlala, *E be e le ka nako ya maikhutšo a dikolo* Go bolela ka ditiragalo tše di diregilego, ka mehla ka mokgwa wa tatelano ya nako, mohlala, *Ke ile lefelong la Tumelo..... Morago ga moo.....* Dintlha tše dingwe tša tlaleletšo ka ga tiragalo ye nngwe le ye nngwe, mohlala, *O be a maketše ge a mpona.* Go tsebiša gape – pego ya go tswalela ye e ka akaretšago tlhathollo, mohlala, *Ke tshepa gore nka tšea nako ye ntši le Tumelo. Re bile ipshinne.*	Ka mehla e ngwalwa ka lebaka le le fetilego E bolelwa ka motho wa pele goba wa boraro (seboledi goba mmolelwa) Dikgokantšhi tša nako di a šomišwa, mohlala, *sa pele, morago ga, latelago, pele ga moo, mafelelong, ka nako ye* E nepiša go motho goba sehlpha sa batšeakarolo Eka ba ka setaele seo e sego sa semmušo
Poledišano	Ke rekhote ya diphetolano ge di tšwelela/go tšwa thwii go ntlhatebelelo ya seboledi	Go ngwalwa poledišano: • Ngwala maina a baanegwa go la nngele mo letlakaleng • Šomiša dikgorwana morago ga leina la moanegwa yo a bolelago • Šomiša mothalo o mofsa go bontšha mmoledi yo mofsa • Keletšo go baanegwa goba babadi ge go bolelwa goba go begwa, tiro e swanetše go ba ka ga re ga mašakana pele ga mantšu ao a bolelwago. • Thalathala seswantsho pele a ngwala	Ge poledišano e ama ba lapa goba bagwera go šomišwa setaele sa polelo ye e lokologilego. Melao ya tshepetšo ya setho ya go kgopela, botšiša, laela, šišinya le go dumela e a šomišwa Ge poledišano e ama batho ba ba sa tsebanego, setaele sa polelo ya therišano se a šomišwa. Tshepetšo ya setho ye e tsebegago ya go kgopela, botšiša, laela, šišinya le go dumela e a šomišwa
Tshwayotshwayo (mohlala, puku ya kanegelo goba tshwayotshwayo ya filimi)	Go akaretša, sekaseka le go araba ditšweletšwa tša dingwalo goba ditiragatšo	Kamano: tshedimošo ya bokamorago bjalo ka mongwadi, moswantšhi, mohuta wa mošomo. Tlhalošo ya setšweletšwa: hlaloša dielemente tša setšweletšwa goba tšweletšo bjalo ka baanegwathwadi, ditiragalo tše bohlokwa le diponagalo. Kahlolo: tekolo ya mošomo ka go hlagiša kakanyo goba kahlolo	E Ngwalwa ka lebaka la lebjale/ lefetile Tšhomišo ya tlotlontšu ya go laetša kgahlego go lekola setšweletšwa, mohlala, *bose, thabišago pelo, segiša thabišago, makatša, bohlokwa, sedimošago, botse kudu*

Ditšweletšwa tša dingwalo le tša phatlalatšo			
Mohuta wa setšweletšwa	**Morero**	**Sebopego sa setšweletša**	**Diponagalo tša polelo**
Athikele ya kuranta/ dikanego tša dintlha	Go sedimoša, ruta, hlabolla, le go thabiša setšhaba	• Bolela dintlha gabotse ka boripana. • Katanela go fihliša molaetša ntle le go lahlegela mmadi • Akaretša ka nepagalo, ntle le go sekamiša nnete. • Efa thaetlele ye kopana le oketša ka thaetleletlaleletšo ye e kwešišagalago • E thoma ka dintlha tše bohlokwa: mang, eng, bjang, neng, kae, ka lebaka la eng, le ga kaakang	• E šomiša polelo ye e kwešišagalago ye kopana • E ngwalwe ka motho wa boraro (mmolelwa) • E ka šomiša tiro goba tirwa go ya le ka nepišo le gore ke efe yeo e gogago šedi ya mmadi • E swanetše go akaretša ditsopolwa, ditshwayotshwayo, dikakanyo, dipego le ditemogo go tšwa bathong bao ba amegago goba ditsebi tša sererwa
Athikele ya kgatišobaka	Go lemoša, ruta, hlabolla, le go thabiša setšhaba	• Hlogo e swanetše go ba le maatlakgogedi e kgahliše • Setaele se swanetše se be sa mong, se bolele thwii le mmadi. • Setaele se ka ba se se hlalošago le go šomiša poeleo ya dika, se be se se gokago boikgopolelo bja babadi. • Maina, mafelo, dinako, maemo, le dintlha tše dingwe tše bohlokwa di swanetše go akaretšwa ka gare ga athikele. • Athikele e swanetše go hlohloletša kgahlego le go goka šedi ya mmadi	• Ditsopolwa go tšwa go batho • Ditemana tše telele • Mongwalo wa go hlaloša • E ka šomiša motswako wa polelo ya semmušo le ya go se be ya semmušo go akaretša le mebolelwana ya ka mehla le ya segae • Dipotšišo tša makgethepolelo • Tšhomišo ya tshwantšhokgopolo le tlhalošo.

3.2.3 Botelele bja Ditšweletšwa tša Lelemetlaleletšo la Pele (tše di tla tšweletšwago ke barutwana)

Mošomo	Mphato wa 4	Mphato wa 5	Mphato wa 6
Temana	30-40	40-50	50-60
• **Mantšu** • **Mafoko**	Mafoko a 4-5	Mafoko a 5-6	Mafoko a 6-8
Ditšweletšwa tša bomolomo tša boitlhamelo, mohlala, dikanego, bolela gape, goba anega kanegelo, polelo ye kopana	Motsotso wo 1	Motsotso wo 1	Metsotso ye 1-2
Setšweletšwa sa boitlhamelo le sa tshedimošo sa go ngwalwa, mohlala, kanego, dikanegelo, dipego	Bonnyane bja Mantšu a 50 ditemana tše 1-2	Bonnyane bja Mantšu a 100 ditemana tše 2-4	Bonnyane bja Mantšu a 150 ditemana tše 3-5
Ditšweletšwa tša tirišano tše telele, mohlala, mangwalo	Diteng fela Mantšu a 40-60	Mantšu a 60-80	Mantšu a 80-100
Ditšweletšwa tše kopana, mohlala, • **Melaetša** • **dinoutse,** • **Ditsenywa go pukutšatši, ditlhalošo, bj.bj.**	Mantšu a 20-30 Mantšu a 30 - 40	Mantšu a 30 – 40 Mantšu a 40 - 50	Mantšu a 40-60 Mantšu a 50 - 60
Kakaretšo	Mantšu a 30-40 go setšweletšwa sa mantšu a 100	Mantšu a 40-50 go setšweletšwa sa mantšu a 120	Mantšu a 60-70 go setšweletšwa sa mantšu 180

3.2.4 Botelele bja ditšweletšwa tša Lelemetlaleletšo la Pele (gore barutwana ba šome ka tšona)

Mošomo	Mphato wa 4	Mphato wa 5	Mphato wa 6
Ditšweletšwa tša tekatlhaologanyo ya go theeletšwa tše telele, mohlala, kanegelo, dipotšišotherišano, dipapadi, dipego tša ditaba	Mantšu a 100–150/go fihla ka metsotso ya 5	Mantšu a 100–200/go fihla ka metsotso ye 5	Mantšu a 150–250/go fihla ka metsotso ye 5
Ditšweletšwa tša tekatlhaologanyo ya go theeletšwa tše kopana, mohlala, dipego, ditšweletšwa tša tshedimošo, ditaelo, ditšhupetšo	Mantšu a 40-60 / metsotso ye 1-2	Mantšu a 50-70/metsotso ye 1-2	Mantšu a 60-80 / metsotso ye 1-2
Tekatlhaologanyo ya go balwa/ ditšweletšwa tša go bala tše di tseneletšego.	Mantšu a 100-150	Mantšu a 150-200	Mantšu a 200-250

Ga se go kgethwe botelele bja ditšweletšwa tša go bala go go katološitšwego ka ge bo laolwa ke mohuta wa setšweletšwa, bothata/tharagano ya polelo le maemo a go bala a barutwana.

3.2.5 Tlotlontšu ye e tla fihlelelwago ke barutwana ba Lelemetlaleletšo la Pele

	Kotara	1	2	3	4
Tlotlontšu Mantšu ao a tlwaelegilego	Mphato wa 4	1600–2000	1700–2500	1850–3000	2000–3500
	Mphato wa 5	2200–3750	2400–4000	2700–4250	3000–4500
	Mphato wa 6	3250–4750	3500–5000	3700–5250	4000–5500
Tlotlontšu ya go balwa (mantšu a mafsa)	Mphato wa 4	750–1700 (75–250)	800–1900 (75–250)	900–2200 (75–250)	1000–2500 (75–250)
	Mphato wa 5	1250–2700	1500–3000	1750–3300	2000–3500
	Mphato wa 6	2200–3800	2400–4200	2700–4600	3000–5000

3.3 PEAKANYO YA GO RUTA

Peakanyo ya go ruta e laetša bonnyane bja diteng tšeo di swanetšego go rutwa mo dibekeng tše dingwe le tše dingwe tše pedi ka kotara. Tatelelano ya diteng ye e filwego ga se ya kgapeletšo, gomme le nako ye e abilwego ke kakanyo fela ya go laetša go re go ka tšewa lebaka le kakaang go ruta diteng. Barutiši ba swanetše go hlama Lenaneo la Thuto la ngwaga go tšwa go Peakanyo ya Thuto, dipukukgakollo tša bona le methopo ye mengwe go kgona go ruta diteng ka go šomiša tatelelano le lebelo la maleba. Barutiši ba hlohloletšwa go šomiša diteng goba dikgopolo tšeo di amanago le tikologo ya bona.

3.3.1 Ka tsela yeo ditšweletšwa di nyalantšwego go leboo la dibeke tše pedi

Ditšweletšwa tša go fapafapana di šomišitšwe bjalo ka motheo moakanyetšong wa sediko sa dibeke tše pedi tša go ruta. Di kgethilwe go lebeletšwe ka mokgwa wo dinyalelanago ka gona go bopa togagano ye tee, mohlala, barutwana ba tla theeletša kanegelo morago ba bala kanegelo. Ba tla kgopelwa go ngwala tlhalošo ye kopana ya bomomolo ya lefelo goba motho (seo se nyalelana le kanegelo) goba ba ka kgopelwa go ngwala lengwalo ba ngwalele moanegwa mo go kanegelong. Kgetha sererwa goba hlogo mo sedikong se sengwe le se sengwe sa beke tše pedi seo se tlago go kgontšha go nyalantšha mešongwana ka katlego. Lebaka la go šomiša sererwa goba hlogo ke go dira gore go kgonege gore nako le nako tlotlontšu le dibopego tša polelo di bušeletšwe ka go dikamano tše di hlalošegago.

3.3.2 Ditšweletšwa/mešongwana di adilwe bjang ka tatelano go putlaganya leboo la dibeke tše pedi

Ditšweletšwa ga se gore di swanetšwa go rutwa ka tatelano ye e itšeng. Gantši go swanetše go be le mešongwana wa go theeletša le go bolela go lokišetša mešongwana wa go bala goba go ngwala. Ka nako ye nngwe mošongwana wa go theeletša le go bolela o swanetše go tšwa go setšweletšwa sa go bala. Barutwana ba swanetše go šomana le ditšweletšwa tša bomolomo tša go fapafapana le go bala pele ba tla kgopela go ngwala ditšweletšwa tše. Gantši setšweletšwa seo se tla theeletšwago, mohlala, kanegelo goba pego ya ditaba e tla fapana le go ba ya godingwana go feta yeo barutwana ba tlilego go e bala. Se ke ka lebaka la gore mabokgoni a barutwana a go theeletša a tšwetše pele go feta mabokgoni a go bala.

3.3.3 Mohuta wa ditšweletšwa wo o beetšwego le wo o šišintšwego

Mehuta ya ditšweletšwa tše di beetšwego go ruta go leboo la dibeke tše pedi di laeditšwe go peakanyo ya ruta. Tšona di swanetše go ba gona ka gare ga dipukukgakollo tšeo di beetšwego. Gantši ga go na mohuta wa kanegelo wo itšeng wo o beetšwego. Kgetho e ka dirwa go tšwa go mehuta ya dikanegelo tša sebjalebjale, dikanegelo tša boikgopolelo (bohlagahlaga, mahlale a boikgopolelo) dikanegelo tša histori (mohlala, taodišophelo) le dikanegelo tša setšo (mohlala, nonwane ya kakanyatlhalošo le nonwane ya phetheletšannete) tšeo di lego gona. Go a swana le go direto le dipapadi.

Gape go na le karolo yeo e bitšwago ‘Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi’. Tše ke ditšweletšwa tšeo di tlago kgethwa go tšwa go padišo/dipadišo goba dipuku tše dingwe (go bala go go katološitšwego). Di tla thekga ditšweletšwa tšeo di badilwego go karolo yeo e beetšwego. E ka no ba mohuta wa setšweletšwa sa go swana (go gatelela kwešišo ya sebopego sa setšweletšwa goba ya mohuta wo mongwe wo o fapanego (go hlohloletša kgahlego le go katološa mohlwaela wa mabokgoni a go bala. Go tše ka moka, go bala ka tlaleletšo go swanetše go nyalelana le direrwa le morero wa se se kgethilwego go ditšweletšwa tše di beetšwego go leboo la dibeke tše pedi. Se se bohlokwa kudu bjalo ka ge se teefatša tsebo ya morutwana wa Lelemetlaleletšo la Pele le kwešišo ya tlotlontšu le dikgopolo tšeo di nyalelanago le serewa. Maikemišetšo a magolo ke go dira gore barutwana ba kgone go ipalela le go tšwetšapele tlwaelo ya go bala. Nakong ya go ka nnoši, barutwana ba swanetše go fiwa sebaka sa go bala dipuku tša lefapha la bona leo ban ago le kgahlego go lona gomme ba gopodišiše ka seo ba se badilego.

3.3.4 Palo ya ditšweletšwa tše bohlokwa go leboo la dibeke tše pedi

Mathomong a ngwaga ka mehla go ba le mohuta o tee wa setšweletšwa goba mošongwana go leboo la dibeke tše pedi. Morago ga mo, go tla ba le mehuta ye mebedi, nako ye nngwe ye meraro ya setšweletšwa goba mešongwana go leboo la dibeke tše pedi. Ruta mehuta ye ya ditšweletšwa le mošongwana ye e nyalelanago le yona ka go gopola gore barutwana ba tlile go kopana le tšona makga a mmalwa mo gare ga ngwaga.

3.3.5 Tsela yeo Dibopego le Melao ya Tšhomišo ya polelo di rutwa ka gona

Karolo ya diteng tša ‘Dibopego le Melao ya Tšhomišo ya polelo’ gantši e nyalana le mehuta ya ditšweletšwa tšeo di beetšwego ka fase ga hlogo ya go Theeletša le go Bolela, go Bala le go Bogela le go Ngwala le go Hlagiša. Dibopego le Melao ya Tšhomišo ya polelo di tla fiwa šedi gape ka nako ye e abetšwego go Theeletša le go Bolela, go Bala le go Bogela le go Ngwala le go Hlagiša. Mohlala, ge kanegelo e dirilwe, barutwana ba tla šoma ka lebaka la lefetile, le go bala ditšweletšwa ba šomiša lona lebaka le. Le ge go le bjalo, go bohlokwa gape gore mešongwana e hlamiwe e nepišwa go sebopego sa polelo se se itšego ka go kamano. Kgetha diatheme go tšwa go karolo ya ‘Dibopego le Melao ya Tšhomišo ya polelo’ go ruta bana polelo ye e tšwelelago fela ka nako ya nepišo ya mohuta wa setšweletšwa le ka mokgwa wo o thekgago go ithuta polelo kgato ka kgato. Ga se diatheme ka moka tšeo di swanetšwego go rutwa mo go leboo leo le filwego, fela netefatša gore diaetheme ka moka tše ngwadilwego mo lenaneong la kakaretšo di rutilwe ka moka ge ngwaga o fela.

Hlama mešongwana yeo e kwalago go barutwana le go nyalelana le ditšweletšwa tšeo ba ithutago tšona go leboo la dibeke tše pedi. Mešongwana ye mentši ya mohuta wo e swanetšwe go dirwa bjalo ka ge barutwana ba tšwelapele go tšwa go Mphato wa 4 go ya go 6. Kgetha ka hlokomelo melawana yeo o e hlalošetšago barutwana, e se be ye mentši. Barutwana ba Lelemetlaleletšo la Pele ba ithuta polelo ka go fela ba le mo polelo ye e bolelwago gona le ka go e šomiša. Go itlwaetša dibopego tša polelo’ le tšhomišo go tla thumeletša mabokgoni a. Go ruta go swanetše go logaganya mabokgoni a polelo ka moka le dibopego tša polelo bjalo ka ge di nyalelana. Tše ka moka di swanetše go rutwa go ya le ka kamano ya tšona. Ela hloko, le ge go le bjalo go na le nako ye itšeng yeo e abetšwego go go ruta semmušo Dibopego le Melao ya Tšhomišo ya polelo.

3.4 DITENG LE DIPEAKANYO TŠA GO RUTA SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE

MPHATO WA 4

MPHATO WA 4 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/ dikanegelo tša nnete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši Araba dipotšišo tše bonolo • Anega gape kanegelo ka tatelano ya maleba • Go fa baanegwa ba ka gare ga kanegelo maina ka nepagalo • Efa maikutlo ka ga setšweletšwa. **Kanego ye bonolo ya maitemogelo a mong** • Kgetha go tšwa go boitemogelo bja gagwe • Kgetha sererwa sa maleba. • Swarelela go sererwa • Bolela ditiragalo ka tatelano **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Araba ditaelo ka sebele. • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo.	**Bala kanegelo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala go dira dikakanyo, a šomiša tumatlhaka le ditlhahli tša le kamano • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa se se badilwego • Hlaloša thulaganyo le go šupetša baanegwathwadi • Bolela kanegelo gape ka tatelano • Hlagiša maikutlo a gagwe ka ga setšweletšwa **Dira mošongwana wa tekakwešišo go setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwalwa** • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha go tšwa go setšweletšwa • Peleta mantšu a lesome go tšwa go setšweletšwa seo se badilwego • Šomiša pukuntšu go bušeletša tatelano ya dialfabete **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bolela kanegelo gape goba dikgopolokgolo	**Ngwala ka ga kanegelo** • Ngwala mafoko ka ga kanegelo (mohlala, kakaretšo goba mafelelo a gagwe) • Ngwala mafoko go tšweletša dikakanyo le maikutlo a gagwe ka ga kanegelo • Šomiša maswaodikga ka nepagalo **Ngwala kanego ya maitemogelo ya gagwe ye bonolo ka go šomiša foreimi mong, (mohlala, maabane Ke..... Morago ga moo ka.....)** Go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Šomiša foreimi • Kgetha go tšwa go maitemogelo a gagwe. • Kgetha sererwa sa maleba • Swarelela go sererwa. • Anega tiragalo ka tatelano **Hlama pukuntšu ya gagwe** • Ngwala ditlhaka tša dialfabete mo matlakaleng • Tsenya mantšu a 5 le ditlhalošo tša ona (dithalwa/mafoko a šomiša mantšu ao goba ditlhalošo tša ona.	**Mopeleto le maswaodikga** Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo a go šomiša pukuntšu ya mong Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu Šomiša maswaodikga ka nepagalo: khutlo, ditlhakakgolo le ditlhakanyane **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša maina a dilo tše di balegago. (Mohlala, puku- dipuku) Kwešiša le go šomiša maina a dilo tše di sa balegego (mohlala, maswi) Thoma go šomiša dikgokantšhi go swana le, tee, pedi, bj.bj. le mathomo, bobedi, mafelelo Godiša kwešišo le tšhomišo ya lebaka le lefetilego. **Tlotlontšu go kamano** Mahlalošagotee (mantšu ao a swanago ka tlhalošo, mohlala, boleta/ bonolo)

MPHATO WA 4 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Theeletša setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, kanego ya dintlha/pego ye bonolo ya ditaba** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo • Hlaloša tiragalo • Abelana dikgopolo le go fa dikakanyo. **Fa kanego ya dintlha tša tiragalo ya ditaba ye e theilwego godimo ga maitemogelo a mong.** • Bolela ka tiragalo ka bonnyane mafoko a 3 • Kgetha diteng tše maleba • Bolela tiragalo ka tatelano ye maleba. **Theeletša le go araba ditšhupetšo tša bomolomo tše bonolo** • Latela ditšhupetšo • Laetša kwešišo ya tlotlontšu yeo e amanago le ditšhupetšo, mohlala, la go ja, la nngele, fase, godimo **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Araba ditaelo ka sebele. • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo.	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, kanego ya dintlha/pego ya ditaba** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, dira dikakanyo, šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo, • Ahlaahla thaetlele, dihlogo le dihlogwana **Dira mošongwana wa tekahlaloganyo ka setšweletšwa (bomolomo goba ka go ngwala)** • Araba dipotšišo ka ga kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše itšeng. • Hlaloša mantšu ao a sa tlwaelegago **Bala mmepe wo bonolo** • Hlaola lefelo mo mmepeng • Latela tsela mo mmepeng • Hlaloša tsela mo mmepeng ka go šomiša tlotlontšu yeo e amanago le tšhupetšo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bolela kanegelo gape goba go hlaloša dikgopolokgolo	**Ngwala kanego ya dintlha/ngwala ka tiragalo ya ditaba ye e theilwego go maitemogelo a gagwe** • Ngwala mafoko ka tiragalo a šomiša foreime • Kgetha diteng tša maleba • Ngwala thaetlele • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Šomiša thutapolelo, mopeleto le maswaodikga ka nepagalo • Phošolla mopeleto ka go šomiša pukuntšu **Leibola mmepe wo bonolo** • Ngwala maina a mafelo le diponagalo tše dingwe mo mmepeng **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko a šomiša mantšu goba tlhathollo go laetša tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto le maswaodikga** Godiša tsebo ya mantšu ao a tlwaelegilego le a tšwelelago kgafetšakgafetša Šomiša maswaodikga ka nepagalo: khutlo, fegelwana **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele thuto ya tšhomišo ya mahlaodi Kwešiša le go šomiša madiri go hlaloša ditiro. Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya lebaka le lefetilego. Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya lebaka la lebjaletšweledi, mohlala, Bana ba sa ja bogobe Thoma go šomiša makopanyi go laetša phapantšho (fela), lebaka (gobaneng); maikemišetšo (gore) **Tlotlontšu go kamano** Malatodi (mantšu ao a nago le tlhalošo ya go ganetšana, mohlala, boleta/ bonolo Dikhutsofatšo mohlala, Morena/Mna diakhronimi, mohlala, SEPHOLEKE; AIDS

MPHATO WA 4 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/ dikanegelo tša nnete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Akanya tiragalo ye e tla latelago. • Araba dipotšišo tše bonolo • Anega gape kanegelo ka tatelano ya maleba • Go fa baanegwa ba ka gare ga kanegelo maina ka nepagalo • Lemoga baanegwa go tšwa go tlhalošo ya bomolomo • Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo **Hlaloša batho/baanegwa go tšwa go kanegelo** • Hlaloša gore batho ba lebelelega bjang • Šomiša mantšu a mafsa ao a ithutilego ona mo kanegelong • Šomiša mahlaodi **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Araba ditaelo ka sebele. • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo	**Bala kanegelo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, dira dikakanyo, šomiša ditumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Hlaloša thulaganyo le go šupetša baanegwathwadi • Anega gape kanegelo ka tatelano ye e nepagetšego • Hlagiša maikutlo a gagwe ka ga setšweletšwa • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa. **Dira mošongwana wa tekakwešišo go setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsa go tšwa go setšweletšweng seo se badilwego • Peleta mantšu a lesome go tšwa go setšweletšwa seo se badilwego **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo le mošito wo o nepagetšego **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Anega kanegelo gape goba dikgopolokgolo	**Ngwala ka ga kanegelo** • Ngwala mafoko ka ga kanegelo (mohlala, kakaretšo goba mafelelo a gagwe) • Ngwala mafoko go tšweletša dikakanyo le maikutlo a gagwe ka ga kanegelo. • Šomiša maswaodikga le ditlhakakgolo ka nepagalo. **Ngwala tlhalošo ya batho/baanegwa go tšwa go kanegelo ka go šomiša foreimi** • Ngwala mafoko go hlaloša gore batho ba lebelelega bjang • Šomiša mantšu a mmalwa a mafsa ao a ithutilego ona mo kanegelong • Šomiša mahlaodi • Phošolla mopeleto ka go šomiša pukuntšu **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Aroganya mantšu a matelele ka dinoko, mohlala, mo-sadi-nyana; le-fo-ko Khunyelo, mohlala, tata'gwe Šomiša khutsofatšo le diakhronimi ka nepagalo **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele thuto ya lekgokasediri, mohlala, morutwana o a ngwala/ barutwana ba a ngwala Šomiša maphethi, mohlala, o a sepela/o sepetše Šomiša mahlathi a nako, mohlala, O nketela ka morago ga nako ye telele. Godiša tšomišo ya matlema, mohlala, godimo ga, ka fase ga, kgauswi le. Šomiša makopanyi a go fapana go bontšha koketšego (le) le tatelano (morago ga moo, pele ga moo) Šomiša mahlaodi a go fapafapana go akaretša le bogolo, mohlala, wo motala, wo mofsa. **Tlotlontšu go kamano** Mainagokwa, mohlala, monnatia

MPHATO WA 4 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Theeletša le go phethagatša ditaelo,** mohlala, motswako/ditaelo tša go dira se sengwe Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo • Botšiša dipotšišo go hwetša tshedimošo • Theeletša le go araba ka nepagalo • Hlaloša seo se swanetšego go dirwa **Fa ditaelo tše bonolo** • Šomiša dintlha tše di nepagetšego tše itšego • Šomiša tatelano ya maleba • Šomiša modirišotaelo **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Araba ditaelo ka sebele. • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo	**Bala setšweletšwa sa tshepedišo, mohlala,** Ditaelo tša motswako goba tša go laetša go dira se sengwe Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, kakanyo, lebelela diswantšho ka hlokomelo ka go šomiša ditlhahli tša kamano • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Hlaloša seo se swanetšego go dirwa. • Ahlaahla dintlha ka botlalo tše itšeng tša setšweletšwa • Ahlaahla tatelano ya ditaelo • Latela ditaelo **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bapetša dipuku tšeo di badilwego	**Ngwala ditaelo tše bonolo ka go šomiša foreimi** • Nomora ditaelo • Šomiša dintlha ka botlalo tše di itšego ka nepagalo • Šomiša tatelano ya maleba • Ngwala ditaelo ka go šomiša foreimi • Šomiša madiri ka nepagalo • Phošolla mopeleto ka go šomiša pukuntšu **Ngwala lenaneo la go ba le dihlogo** • Ngwala lenaneo la dilo • Šomiša tlhamego ya maleba • Efa lenaneo leinahlogo • Šomiša botee le bontši ka tshwanelo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo a šomiša pukuntšu ya mong Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu O šomiša dihlogo go bopa maina a a laetšago bootee le bontši **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša modirišotaelo Kwešiša le go šomiša sebopego sa kganetšo ka nepagalo Boeletša mainagohle: maina a dilo tšeo di balegago, mohlala, puku-dipuku. Lebaka la lefetile, lephethi, ke feditše **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši.

MPHATO WA 4 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 9-10	**Theeletša koša/sereto se bonolo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Gopola kgopolokgolo • Ahlaahla kgopolokgolo • Tswalanya le maitemogelo a gagwe • Lemoga morumokwano le mošito • Lemoga mantšu ao a thomago ka medumo ya go swana • Hlagiša maikutlo ao a tsošitšwego ke sereto • Diragatša koša/methalotheto ye e kgethilwego **Bapala thaloko ye e raraganego ya polelo** • Latela ditaelo ka nepagalo • Šomiša tlotlontšu ya go fapafapana • Bolela ka go šielana go fa ba bangwe sebaka sa go bolela **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Araba ditaelo ka sebele. • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo	**Bala se/direto se/tše bonolo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, dikakanyo, lebelela diswantšho ka tlhokomelo šomiša ditlhahli tša kamano • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Lemoga morumokwano le mošito • Aroganya mantšu ka dinoko • Hlagiša maikutlo ao a hlohlilwego ke sereto **Bala le go rarolla mararane a mantšu** • Peleta mantšu ka nepagalo • Laetša kwešišo ya ditlhalošo tša mantšu **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo le mošito **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Tšweletša karabo ye e laetšago khuduego ka setšweletša se se badilwego	**Ngwala mafoko a go ba le morumokwano goba sereto se se bonolo sa go ba le foreimi** • Ngwala diphere tša mafoko a go ba le morumokwano a go lekana ka botelele • Šomiša mošito le morumokwano wa maleba • Šomiša tsebo ya dinoko go hlabolla mošito wa setšweletšwa **Itlwaetše go ngwala** • Ngwala mantšu a go thoma ka modumo wa go swana, mohlala, Kamogelo/Karabo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto le maswaodikga** Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo a šomiša pukuntšu ya mong Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu Šomiša maswaodikga ka nepagalo: leswao la potšišo, leswao la tlabego **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša sebopego se sengwe sa lediri, mohlala, lethuši: re hlwa, ke tlo tšama, o kile, ba be ba Lebaka la lebjaletšweledi (mohlala, “o sa bala”) Tšwetšapele tšhomišo ya mahlaodi, mohlala, mpša ye nnyane Boeletša mainagohle: maina a dilo tšeo di balegago, mohlala, puku-dipuku. Boeletša tšhomišo ya mašala ao a laetšago motho wa pele, wa bobedi le wa boraro ka boteeng le ka bontšing, mohlala, nna-rena; wena-lena. **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši. Mantšu ao a welago legorong le tee, mohlala, katse le mpša di wela legorog la diphoofolo.

MPHATO WA 4 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1 -2	**Theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/ dikanegelo tša nnete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Akanya tiragalo ye e tla latelago. • Araba dipotšišo tše bonolo • Anega gape kanegelo ka tatelano ya maleba • Fa baanegwa ba ka gare ga kanegelo maina ka nepagalo • Lemoga baanegwa go tšwa go ditlhalošo tša bomolomo • Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo **Fa kanego ya maitemogelo a mong** • Kgetha go tšwa go boitemogelo bja gagwe • Kgetha sererwa sa maleba • Swarelela go sererwa • Bolela tiragalo ka tatelano **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Araba ditaelo ka sebele. • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo	**Bala kanegelo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go dira dikakanyo le dithumo go ya le ka dintlha tše di filwego, šomiša tumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Botšiša le go araba dipotšišo ka ga kanegelo • Lemoga thulaganyo, tikologo le baanegwa • Hlaloša dikakanyo ka ga setšweletšwa **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha go tšwa setšweletšweng seo se badilwego • Peleta mantšu a lesome go tšwa setšweletšweng seo se badilwego **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo le thempo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Aba dikakanyo ka ga puku	**Ngwala molaetša** • Kgetha diteng tše maleba • Šomiša tlhamego ya maleba • Lebiša setšweletšwa go motho • Feleletša ka leina la gagwe **Ngwala kanego ya maitemogelo a mong** a šomiša foreimi, (mohlala, Ke ..... Morago ga moo ka .....) Go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Šomiša foreimi • Kgetha go tšwa go boitemogelo bja gagwe • Kgetha sererwa sa maleba • Swarelela go sererwa. • Anega ditiragalo ka tatelano • Šomiša tlotlontšu ye fapafapanego **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Šomiša tsebo ya tatelano ya dialfabete le ditlhaka tša mathomo go hwetša mantšu ka go pukuntšu Oketša ka goba fetola hlogo go bopa bontši mantšung a mantši, mohlala, ngata – dingata (mainakgoboko) **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele thuto ya mainaina, mohlala, ka ditlhakakgolo Šomiša mehuta ya go fapafapana ya mahlaodi Šomiša mehuta ya go fapafapana ya mahlaodi go akaretša le ao a amanago le thempheretšha, mohlala, meetse a go fiša kudu Šomiša madiri, mohlala, o a kitima/o kitimile. Hlama mafokonolo ka go šomiša sediri, lediri le sedirwa, mohlala, Lesiba o bala puku. **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši.

MPHATO WA 4 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3 - 4	**Theeletša setšweletšwa sa tshedimošo,** mohlala, pego ya maemo a boso goba tlhalošo ya lefelo Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Laetša dintlha tše itšeng • Hlatholla tshedimošo yeo e filwego • Amanya le maitemogelo a mong **Theeletša le go araba ditšhupetšo tše bonolo tša bomolomo** • Latela ditšhupetšo • Laetša kwešišo ya tlotlontšu yeo e amanago le ditšhupetšo **Theeletša tlhalošo le go hlaloša selo** • Lemoga go re selo se hlalošitšwe ka nepagalo • Šomiša mantšu ao a hlalošago selo ka nepagalo • Šomiša mantšu a mangwe a mafsa • Šomiša mahlaodi **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Araba ditaelo ka sebele. • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa**, mohlala, ditšhate, dinkatlapana, dithalwa, mebepe, diswantšho Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekima, • Botšiša le go araba dipotšišo ka ga kanegelo. • Hlaloša dikgopolokgolo le dintlha tše itšeng • Hlatholla tshedimošo ya tša go bonwa **Bala tshedimošo ya tša go bonwa**, mohlala, postara ya go bapatša tiragalo • Pele ga go bala: ahlaahla diswantšho • Hlatholla tshedimošo • Ahlaahla polelo yeo e šomišitšwego • Laetša le go ahlaahla diponagalo bjalo ka mmala, bogolo bja go fapana le mongwalo (fonte) **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bapetša dipuku/ditšweletšwa tšeo di badilwego	**Akaretša tshedimošo ya setšweletšwa ka thekgo** • Tlatša mantšu ao a tlogetšwego mo go kakaretšo goba tšhate/ dinkatlapana /mmepe wa monagano • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Šomiša mantšu a mafsa go tšwa go setšweletšwa se se badilwego **Hlama setšweletšwa sa tša go bonwa, mohlala, phoustara ya go bapatša tiragalo** • Kgetha tshedimošo ya maleba • Šomiša tlhamego ye nepagetšego • Šomiša diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala le bogolo bja go fapana goba mehuta mongwalo(fonte) **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** O šomiša dihlogo go bopa maina a a laetšago botee le bontši. **Go šoma ka mantšu le mafoko** Thoma go ruta lebopi la lebjale -a- mo mafokong, mohlala, ngwana o a lla Lebaka la lebjale, (mohlala, mosetsana o ja bogobe) Lebaka la letlago, (mohlala, mosetsana o tla ja bogobe) Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya makopanyi go laetša koketšego (le), tatelano (morago ga moo, pele ga moo) le phapantšho **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši. Mahlalosetšagotee (mantšu ao a nago le tlhalošo ya go swana, mohlala, bonolo/boleta) Mantšu ao a šomago mmogo, mohlala, monwana le lenala, ntepa le lešao

MPHATO WA 4 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/ dikanegelo tša bophelo bja nnete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Theeletša le go tswalanya le maitemogelo a gagwe • Lemoga dintlha tše itšeng • Anega gape kanegelo gape • Hlatholla khuetšo ya tiro goba tiragalo • Hlaloša molaetša wa kanegelo **Theeletša se/direto** • Hlaloša seo sereto se bolelago ka sona. • Amanya le maitemogelo a gagwe • Lemoga morumokwano le mošito • Laetša mantšu ao a thomago ka modumo wa go swana. • Hlagiša maikutlo ao a hlohlilwego ke sereto • Diragatša sereto/methalotheto ye e kgethilwego **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** • Itlwaetša go šomiša maekiši, mohlala, meetse a rotha a re, tho! Go a tonya go re thwee!	**Bala kanegelo** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go akanya • Šomiša tumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Lemoga thulaganyo • Hlaloša molaetša wa kanegelo • Hlaloša khuetšo ya ditiro goba ditiragalo • Hlaloša kgopolotee **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** **Bala sereto** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, kakanyo, lebelela diswantšho ka tlhokomelo, šomiša ditlhahli tša kamano • Lemoga mošito • le morumokwano • Hlagiša maikutlo ao a hlohlilwego ke sereto **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo le thempo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bolela kanegelo gape goba dikgopolokgolo ka mafoko a 3 go ya go 5 • Tšweletša karabo ye e laetšago khuduego ka setšweletša se se badilwego	**Ngwala kanegelo ka go šomiša foreimi** • Kgetha diteng tša maleba tša sererwa • Šomiša foreime ka nepagalo • Šomiša mehuta ya tlotlontšu go akaretša le dikgokaganyi le dikafoko • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga le dikgoba gare ga ditemana **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** **Ngwala mafoko a morumokwano** • Ngwala diphere tša mafoko a go ba le morumokwano a go lekana ka botelele • Šomiša mošito le morumokwano wa maleba • Šomiša tsebo ya dinoko go tšwetša pele mošito **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu ka nepagalo ge go hlomesetšwa hlogo ya bontši/botee (magoro a maina) **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša maina a dilo tše di balegago (mohlala, puku/dipuku) Tšwetšapele go ruta tšhomišo ya mahlaodi, mohlala mpša ye nnyane Šomiša madiri ao a laetšago lebaka la bjale, mohlala, o a ngwala, Godiša tsebo le tšhomišo ya lebaka le le fetilego Thoma go šoma ka mahlathi a mokgwa, mohlala, ” Mošemane o kitima kudu”. **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Mafokwana a madiri, mohlala, o tsena ka gare, o arola ka diripa

MPHATO WA 4 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Theeletša le go phethagatša ditaelo,** mohlala, motswako/ditaelo tša go dira se sengwe Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Ahlaahla dintlha tše itšego tša setšweletšwa • Botšiša dipotšišo go hwetša tshedimošo • Theeletša le go iphetolela ka nepagalo **Fa ditaelo** (bonnyane magato a mabedi) • Šomiša tlotlontšu ye maleba • Somiša madiri ka nepagalo • Efa ditaelo ka tatelano ye maleba **Hlopha dilo** • Hlopha dilo go ya ka magoro a itšeng • Hlaloša gore ke ka lebaka la eng dilo e le tša legoro le tee **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Araba ditaelo ka sebele. • Araba le go latela ditaelo/ditšhupetšo tše bonolo	**Bala setšweletšwa sa tshepetšo mohlala, metswako/ditaelo tša go dira se sengwe** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: dikakanyo, ditlhahli tša kamano • Ahlaahla dintlha ka botlalo tše itšego tša setšweletšwa • Ahlaahla tatelano ya ditaelo **Bala setšweletšwa sa tshedimošo sa tša go bonwa, mohlala, sethalwa/ dithalwa /dinkatlapana/ditšhate/ mmepe wa monagano /diswantšho** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho, gadima setšweletšwa, mohlala, hlahloba dihlogo • Botšiša le go araba dipotšišo • Hlaloša dikgopolokgolo • Tlhatholla tshedimošo ya tša go bonwa **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** **Rekhota mantšu le tlhalošo ya ona ka pukuntšung ya mong** • Tswalanya le bophelo bja gagwe	**Ngwala ka ga tshepetšo ya go ba le thekgo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Tlatša dintlha ka botlalo go foreimi • Šomiša dintlha ka botlalo tše itšeng • Swarelela go sererwa • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, le maswaodikga **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** Leibola le/goba feleletše setšweletšwa sa tša go bonwa, mohlala, **ditaekramo/dithalwa /tafola/tšhate/ mmepe wa monagano** • Theeletša tshedimošo ya bomolomo • Akaretša dintlha ka botlalo tše itšego • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Ngwala dileibolo mafelong a nepagetšego **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Mantšu ao a nago le ditumanoši tše pedi, mohlala, mooki, leeto Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo a šomiša pukuntšu ya mong Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu Godiša tsebo ya mantšu a a tlwaelegilego go bonwa **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša sebopego sa modirišotaelo, mohlala, Ema. Šomiša mantšu a: hle, nke go laetša go kgopela Šomiša mahlathi a felo, mohlala, moo, sekolong Šomiša mahlathi a mokgwa, mohlala, ka pela/ka bjako/ka go nanya. **Tlotlontšu go kamano** Malatodi (Mantšu ao a nago le tlhalošo ye e ganetšanago, mohlala, boleta/bonolo)
BEKE 9-10	**KELOPHETHO**			

MPHATO WA 4 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/tša go segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša bophelo bja nnete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Ahlaahla thulaganyo, tikologo le baanegwa • Araba dipotšišo tše bonolo • Go fa baanegwa ba ka gare ga kanegelo maina ka nepagalo • Anega gape kanegelo ka tatelano ya maleba • Tšweletša maikutlo ka ga kanegelo • Hlaloša lebaka le phetho ya ditiro goba ditiragalo **Hlaloša motho/phoofolo/**moanegwa go tšwa kanegelong/lefelo go tšwa kanegelong • Hlaloša go re motho/phoofolo/ moanegwa /lefelo le lebelelega bjang • Šomiša mantšu a mafsa a se makae ao a ithutilego ona go kanegelo • Šomiša mahlaodi **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo tše bonolo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela gape kanegelo yeo a e badilego goba a e kwelego	**Bala kanegelo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Hlatholla le go hlaloša molaetša • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, dira dikakanyo, šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo, dira dithumo go ya le ka dintlha tše di filwego • Anega ditiragalo gape ka tatelano ya maleba • Hlaloša maikutlo ka ga setšweletšwa a fa mabaka • Ahlaahla moanegwathwadi le baanegwa • Bapala karolo ye e theilwego mo go kanegelo. **Dira mošongwana wa tekakwešišo ka setšweletšwa (bomolomo goba ka go ngwala)** Bala tshwayotshwayo ye bonolo ya puku • Lemoga tshedimošo ye bohlokwa, mohlala, thaetlele ye e sekasekilwego, • Lemoga dintlha tše bohlokwa • Ahlaahla tlhamego ya tshekatsheko • Ahlaahla karabo ya tshekatsheko **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo le lebelo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Dira tshekatsheko ye kopana ya puku ka go šomiša foreimi ya maleba	**Ngwala poledišano** • Kgetha diteng tša maleba tša sererwa • Šomiša foreimi ka nepagalo • Baanegwa, 'dipoledišano' di latelane ka tshwanelo • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga le dikgoba magareng ga ditemana **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** **Ngwala tlhalošo ya motho/phoofolo/ moanegwa/lefelo** • Tlhalošo e kwagale • Šomiša mafoko ao a hlamegilego gabotse • Šomiša thutapolelo ya maleba (mahlaodi), mopeleto, maswaodikga le dikgoba magareng ga ditemana **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Somiša maswaodikga ka nepagalo: kgorwana, khutlo-fegelwana, ditsebjana, fegelwana, khutlo Tšwetšapele tsebo ya ditumatlhaka go peleta mantšu Tšwetšapele tsebo ya mantšu ao a tlwaelegilego ao a tšwelelago gantši Aroganya mantšu a matelele ka dinoko, mohlala, le-be-n-ke-le-ng; Šomiša dihlogo go bopa maina a a laetšago botee le bontši, mohlala, motho – batho (magoro a maina) **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele tšhomišo ya mašalašala ao a laetšago motho wa pele, wa bobedi le wa boraro ka boteeng le ka bontšing, nna-rena, wena-lena, yena-bona le a mangwe Tšwetšapele tšhomišo ya mašalašupi, mohlala, ye, yeo, yela, tše, tšeo, tšela Boeletša mainagohle, mohlala, puku/ dipuku Hlama mafoko ka go šomiša sediri, lediri le sedirwa, mohlala, Lesiba o bala puku Šomiša poleloseboledi le maswao a maleba, mohlala, "Ke a sepela" **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši. .

MPHATO WA 4 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Theeletša setšweletšwa sa tshedimošo,** mohlala, kanegelo ya nnete/pego/athikele ya ditaba Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo • Hlaloša ditiragalo • Abelana dikgopolo le go fa maikutlo **Tšea karolo go dipoledišano tše kopana ka ga sererwa se se tlwaelegilego** • Šielana ka go bolela • Swarelela go sererwa • Botšiša dipotšišo tša maleba **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo tše bonolo • Bolela ka ga ditaba tša mong • Bolela gape kanegelo yeo a e kwelego goba a e badilego	**Bala sa setšweletšwa tshedimošo** mohlala, kanego ya dintlha/pego/ athikele ya ditaba Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: mohlala, go sekena go humana dintlha ka botlalo tše itšeng le go sekima kgopolokakaretšo • Araba dipotšišo tše raraganego, mohlala, Ke ka lebaka la eng...? O gopola bjang....? **Dira mošongwana wa tekakwešišo ka setšweletšwa (bomolomo goba ka go ngwala)** Bala setšweletšwa sa tša go bonwa, mohlala, postara goba ditsebišo • Pele ga go bala: ahlaahla diswantšho • Ahlaahla seo se bolelwago ke setšweletšwa • Lemoga tshedimošo ye itšeng • Tlhaholla tshedimošo • Ahlaahla morero wa setšweletšwa • Ahlaahla te dingwe tša tšhomišo ya polelo • Lemoga le go ahlaahla diponagalo tša moakanyetšobjalo ka mmala, bogolo bja go fapana goba mongwalo (fonte) **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo le thempo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bapetša dipuku/**ditšweletšwa** tšeo di badilwego	**Ngwala kakaretšo ya setšweletšwa sa tshedimoša sa go ba le thekgo** • Tlatša dikgoba tšeo di tlogetšwego go kakaretšo • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Šomiša mantšu a mafsa go tšwa go setšweletšwa seo se badilwego • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Hlama le go tšweletša setšweletšwa sa tša go bonwa,** mohlala, phoustara/ tsebišo • Šomiša tlhamego ya maleba • Šomiša diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala, bogolo bja go fapafapana goba mohuta wa mongwalo (fonte) **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Šomiša tsebo ya tatelano ya dialfabete le dithaka tša mathomo tša go hwetša mantšu ka gare ga pukuntšu Hlomesetša ka hlogo ya lentšu go tliša bontši/botee, mohlala, mohlare – mehlare) **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša maina ao a šupetšago bontši fela, mohlala, madi, meets, mabu, bj.bj. Boeletša maina ao a balegago le a go se balege Thoma go šomiša dikgokaganyi, mohlala, mathomo, bobedi, bofelo. Tšwetšapele tšhomišo le ya mahlaodi a go bapetša, kgolo, kgolwane, kgolokgolo. Tšwetšapele tšhomišo ya makgokadidiri mohlala, Lesogana le bala puku/ masogana a bala puku Thoma go lemoga le go šomiša poleloseboledi **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa ka go abelana goba ka go ipalela ka noši. Kopafatša mantšu, khunyelo, mohlala, mma'gwe Khutsofatša mantšu, mohlala, Mohlomphegi (mohlala.) Akhronimi, mohlala, Sepholeke

MPHATO WA 4 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša kanegelo** **Kgetha go tšwa go** • Theeletša le go tswalanya le maitemogelo a gagwe • Lemoga dintlha tše itšego • Bolela kanegelo gape ka tatelano ye maleba • Hlaloša lebaka le phetho, mohlala, khuetšo ya tiro le tiragalo • Hlaloša thuto ye e lego go kanegelo **Theeletša se/direto** • Hlaloša seo sereto se bolelago ka sona. • Amanya le maitemogelo a bophelo bja gagwe • Lemoga morumokwano le mošito • Lemoga mantšu ao a thomago ka modumo wa go swana. • Tšweletša maikutlo ao a tsošološago ke sereto • Diragatša sereto/methalotheto yeo e kgethilwego **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** • Itlwaetša go šomiša maekiši, mohlala, meetse a rotha a re, tho! Go a tonya go re thwee	**Bala dikanegelo** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: mohlala, go akanya, šomiša ditumatlhaka le ditlhahli tša kamano go • Lemoga le go swayaswaya ka ga thulaganyo • Hlaloša molaetša wa kanegelo • Hlaloša lebaka le phetho lebaka la ditiro goba tiragalo • Lemoga le go ahlaahla dikgopolotee **Bala sereto** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, kakanyo, lebelela diswantšho ka tlhokomelo, šomiša ditlhahli tša kamano • Lemoga mošito le morumokwano • Tšweletša maikutlo ao a hlohlilwego ke sereto **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo le thempo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bolela kanegelo gape goba dikgopolokgolo ka mafoko a 3 go ya go a 5 • Tšweletša karabo ye e laetšago khuduego ka setšweletša se se badilwego	**Ngwala kanegelo ka go šomiša foreimi** • Kgetha diteng tša maleba tša sererwa • Šomiša foreimi ka nepagalo • Šomiša tlotlontšu ya mehutahuta go akaretša dikgokanyi le dikafoko • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto le maswaodikga le sekgoba gare ga ditemana **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** **Ngwala mafoko a go ba le morumokwano** • Ngwala diphere tša mafoko a go ba le morumokwano a go lekana ka botelele • Šomiša mošito le morumokwano wa maleba • Šomiš tsebo ya dinoko go tšwetšapele mošito **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu a go thoma ka le – ma (legoro la 5-6) **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša maina ao a balegago, mohlala, letsogo/matsogo (magoro a maina) Godiša tšhomišo ya mahlaodi, mohlala, Ngwana yo monnyane Šomiša madiri, mohlala, o a ngwala, Godiša tsebo le tšhomišo ya lebaka le lefetilego Thoma go šoma ka mahlathi a mokgwa, mohlala, ” Mošemane o kitima kudu”. **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Mafokwana, mohlala, o tsena ka gare, o arola ka diripa

MPHATO WA 4 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Theeletša tshedimošo ya setšweletšwa,** mohlala, kanego ya dintlha/pego/tlhalošo Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo • Lemoga le go fa tshwayotshwayo ka ga kgopolokgolo le dintlha tše itšego • Abelana dikgopolo le go fa maikutlo • Šomiša tlotlontšu ya go fapafapana **Theeletša tlhalošo le go hlaloša mafelo/dimela/Diphoofolo/dilo** • Lemoga mafelo ka nepagalo • Šomiša mantšu ao hlalošago mafelo ka nepagalo • Šomiša mantšu a mangwe a mafsa • Šomiša mahlaodi **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela gape kanegelo yeo a e kwelego goba a badilego	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa,** mohlala, ditšhate/dinkatlapana, mebepe wa monagano/mebepe /diswantšho Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, sekima • Lemoga le go swayaswaya ka ga kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše itšego • Hlatholla tshedimošo ya setšweletšwa sa tša go bonwa **Dira mošongwana wa tekakwešišo ka setšweletšwa (bomolomo goba ka go ngwala)** **Bala setšweletša sa tshepedišo,** mohlala, motswako goba ditaelo tše bonolo Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: kakanyo, lebelela diswantšho ka tlhokomelo šomiša ditlhahli tša kamano • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Hlaloša seo se swanetšego go dirwa • Ahlaahla dintlha ka botlalo tše itšego tša setšweletšwa • Ahlaahla tatelano ya ditaelo • Latela ditaelo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Tswalanya le bophelo bja gagwe	**Leibola le/goba feleletša setšweletšwa sa tša go bonwa,** mohlala, ditšhate/ dinkatlapana, mebepe ya monagano / mebepe /diswantšho • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Leibola setšweletšwa ka nepagalo • Šomiša tlhamego ya maleba, mohlala, lentšu le tee goba a mabedi fela Šomiša setšweletšwa **tshedimošo sa go bonwa go ngwala setšweletšwa sa tshedimošo** • Hlatholla tshedimošo ka nepagalo • Ngwala tshedimošo ka nepagalo • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Mantšu a go ba le dinoko tša go lekana: mohlala**,** tlala, hlola, tsena, fola, rwala **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele tšhomišo ya matlema, mohlala, godimo ga, ka fase ga, kgauswi le Šomiša madiri, mohlala, o a ngwala, Tšwetšapele tšhomišo ya mantšu a: hle, nke go laetša go kgopela Šomiša makopanyi go bontšha phapantšho (fela) le maikemišetšo (gore) **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 4 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 9-10	**Theeletša papadi yeo e balelwago godimo goba e balwago go tšwa go seyalemoya/thelebišeni** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Akanya go tšwa go thaetlele • Bolela gape papadi/tiragatšo ka tatelano • Efa maina a baanegwa ka nepagalo **Bapala papadi ya karolo ya moanegwa goba maemo a a tlwaelegilego** • Kgetha diteng tša maleba • Šomiša dintlha ka nepagalo • Hlagiša dikgopolo le maikutlo • Swarelela go sererwa • Bontšha temogo ya diphapano go tša leago • Fetogela go tšwa go leleme le lengwe go ya go le lengwe ka mo go swanelegilego **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela gape kanegelo yeo a e badilego/kwelego	**Bala papadi** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala • Lemoga thulaganyo • Ahlaahla baanegwa le tikologo • Hlagiša maikutlo ao a hlohlilwego ke setšweletšwa • Ahlaahla diponagalo tša setšweletšwa, kudu, maswaodikga le tlhamego • Diragatša papadi goba karolo ye kopana ya papadi **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, tlhagišo lebelo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Dira tshekatsheko ye kopana ya puku ka go šomiša foreimi ye maleba	**Ngwala poledišano** • Kgetha babapadi ba maleba • Beakanya poledišano ka kwagalo • Šomiša foreimi ka nepagalo • Šomiša polelotebanyi ka nepagalo • Šomiša tlotlontšu ya mehutahuta • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto le maswaodikga le dikgoba **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** **Ngwala tshwayotshwayo ye bonolo ya puku ka go šomiša foreimi** • Kgetha diteng tše maleba • Fa dikakanyo tša gagwe **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto le maswaodikga** Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo ka go šomiša pukuntšu ya mong Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu Šomiša maswaodikga ka nepagalo: khutlo, fegelwana, kgorwana, khutlofegelwana, leswao la potšišo, leswao la tlabego **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya lebaka la bjale Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya lebaka la letlago, mohlala, ‘o a bala’. Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya lebjale-tšweledi Thoma go lemoga le go šomiša polelommoledi **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 4 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Tšea karolo go dipoledišano ka sererwa seo se tlwaelegilego** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Botšiša dipotšišo tša maleba le go iphetolela go dipotšišo • Swarelela go poledišano • Hlompha dikgopolo tša ba bangwe **Bapala thaloko ye e raraganego ya polelo** • Latela ditaelo ka nepagalo • Šomiša tlotlontšu ya go fapafapana • Sielana ka go bolela, a e fa ba bangwe sebaka sa go bolela **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela gape kanegelo yeo a e kwelego goba a e badilego	**Bala dikanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/tša bophelo bja mong/hlohlomiša/segiša/boikgopolelo/ dikanegelo tša nnete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: akanya gore go tla direga eng • Araba le go botšiša dipotšišo tše raraganego, ke ka lebaka la ng? O gopola bjang? • Bolela kanegelo gape ka go šomiša dikgokaganyi • Akanya le go hlaloša mabaka a ditiragalo mo kanegelong • Hlaloša lebaka le phetho mo go kanegelo • Hlagiša maikutlo a mong ka ga setšweletšwa **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bapetša dipuku/ditšweletšwa tše di badilya wego	**Ngwala kanegelo ka go šomiša thekgo ye e beakantšwego** • Kgetha diteng tše maleba tša sererwa • Šomiša foreimi ka nepagalo • Šomiša tlotlontšu ya go fapana go akaretša mašala, dikgokaganyi le dikafoko • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga le dikgoba gare ga ditemana Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya mong • Šomiša polelo ka boikgopolelo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Aroganya mantšu a matelele ka dinoko, mohlala, mo-sadi-nyana; le-fo-ko **Go šoma ka mantšu le mafoko** Maina a go thoma ka ditlhaka tša magoro a 7 - 8 (se – di), mohlala, sekolo –dikolo Tšwetšapele tšhomišo ya lekgokasediri, mohlala, O a ngwala/Ba a ngwala. Tšwetšapele tšhomišo ya matlema, godimo ga, fase ga, ka godimo ga Šomiša leswao la potšiso Šomiša leswao la tlabego **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Tumatshwano (mantšu ao a ngwalwago/peletwago ka go swana fela tlhalošo ya ona e sa swane, mohlala, fola bolwetši/fola mabele)

MPHATO WA 4 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Theeletša dipotšišotherišano/ pontšho ya poledišano** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Gopola dikgopolokgolo • Botšiša dipotšišo tša maleba • Araba ka nepagalo • Fa dikakanyo **Theeletša le go fa melaetša ya bomolomo** • Lemoga kgopolokgolo le dintlha tše itšego • Lemoga gore melaetša o lebišitšwe go mang le gore o tšwa go mang • Kgethela melaetša diteng tše maleba **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela gape kanegelo yeo a e kwelego goba e badilego	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo ya tša go bonwa mohlala, ditšhate, dinkatlapana, mebepe ya monagano, mebepe, diswantšho** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mohlwaela wa mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, akanya, šomiša ditumatlhaka le ditlhahli tša kamano, sekena tshedimošo ye itšeng. • Araba le go botšiša dipotšišo tša go raragana, ke ka lebaka la eng? O gopola bjang? • Hlatholla le go ahlaahla tša go bonwa • Akaretša setšweletšwa ka thekgo, mohlala, go tlatša dikgoba tšeo di tlogetšwego go kakaretšo **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** **Bala setšweletšwa sa leago, mohlala, molaetša** • Lemoga kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše di itšego • Lemoga gore melaetša o ya go mang le gore o tšwa go mang • Hlaloša tlhamego yeo e šomišitšwego	**Ngwala ditemana ka go šomiša foreimi** • Šomiša diteng tša maleba • Šomiša tlotlontšu ya go fapana go akaretša mašala, dikgokanyi le dikafoko • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu **Thala, leibola le/goba feleletša setšweletša sa tša go bonwa** mohlala, tšhate, dinkatlapana, mebepe ya monagano, mebepe, diswantšho • Ngwala tshedimošo ka nepagalo • Bontšha kgokagano magareng ga dikarolo tša go fapana tša tša bonwa ka nepagalo • Ngwala mafoko a go hlaloša tšhate • Šomiša tlotlontšu ye maleba • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Ngwala setšweletšwa sa leago,** mohlala, molaetša • Kgetha diteng tša maleba tša molaetša • Šomiša tlhamego ye e nepagetšego • Ngwala gore melaetša o ya go mang le gore o tšwa go mang ka nepagalo • Beakanya tshedimošo ka kwagalo • Ngwala leina la gagwe mafelelong	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele tšhomišo ya makopanyi go laeša koketšego ya mafoko, tatelano le phapantšho Thoma go šomiša makopanyi ao a laetšago lebaka le phetho (gore go) Boeletša mašalašala a motho wa pele, wa bobedi le wa boraro, mohlala, nna, rena, wena, lena, yena, bona **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Kgomagantšha dihlogo le meselana go modu/kutu ya lentšu

MPHATO WA 4 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4		**Bala setšweletšwa sa tša go bonwa,** mohlala, phoustara tsebišo goba phamfolete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: ahlaahla diswantšho • Ahlaahla gore setšweletšwa se bolela ka eng • Lemoga dintlha ka botlalo tše di itšego • Hlatholla tshedimošo • Ahlaahla morero le batheeletši • Ahlaahla ka moo polelo e šomišitšwego ka gona **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bolela kanegelo gape goba dintlhakgolo ka mafoko a 3 go iša go a 5 • Tšweletša karabo ye e laetšago khuduego ka setšweletša se se	**Ngwala ditemana ka go šomiša Hlama le go tšweletša setšweletšwa sa** tša **go bonwa,** mohlala, phoustara goba tsebišo goba phamfolete • Šomiša tlhamego ye nepagetšego • Kgetha tshedimošo ya maleba • Šomiša diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala le bogolo bja go fapana goba mohuta wa mongwalo • Šomiša kalo le maleba **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	

MPHATO WA 4 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5 - 6	**Theeletša Kanegelo** Kgetha go tšwa go Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Akanya tiragalo ye e tla latelago. • Ahlaahla thulaganyo, tikologo le baanegwa • Ahlaahla ditiragalo tša kanegelo • Fa phetolo ya mong go kanegelo • Bolela gape kanegelo ka tatelano ye nepagetšego ka go šomisa makopanyi **Tšea karolo go thaloko ye e raraganego ya polelo** • Latela ditaelo ka nepagalo • Šomiša tlotlontšu ya go fapafapana • Sielana ka go bolela, a e fa ba bangwe sebaka sa go bolela **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela gape kanegelo yeo a e kwelego goba e badilego	**Bala kanegelo ya poledišano** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, akanya šomiša ditlhahli tša kamano • Ahlaahla thulaganyo, tikologo le baanegwa • Ahlaahla ditiragalo tša kanegelo • Fa phetolo ya mong go kanegelo • Akaretša kanegelo ka thušo • Lemoga gore ke karolo efe ya kanegelo yeo e lego poledišano • Bala karolo ya kanegelo goba karolo ya kanegelo **Bala pukutšatši gobaditsenywa tša pukutšatši** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: kakanyo, lebelela diswantšho ka tlhokomelo le ditlhahli tša kamano • Lemoga le go ahlaahla mongwadi wa pukutšatši • Hlagiša maikutlo ao a hlohlilwego ke setšweletšwa seo se badilwego **Itlwaetše go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya lentšu le tlhagišo le maleba. **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Tswalanya le bophelo bja gagwe	**Ngwala kanegelo ya thekgo ye e beakantšwego yeo e theilwego go poledišano** • Kgetha diteng tše maleba • Šomiša foreimi ye maleba • Šomiša polelotebanyi mo poledišanong • Katološa mafoko ka go oketša ka mahlaodi le mahlathi • Šomiša tlotlontšu ye katološitšwego go akaretšwa le mašala, dikgokanyi le dikafoko • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu Šomiša maswaodikga ka nepagalo: khutlo, fegelwana, kgorwana, khutlofegelwana, leswao la potšišo, leswao la tlabego Soma ka mantšu le mafoko Thoma go šomiša makopanyi go laetša kgetho, mohlala, ..goba.. Thoma go lemoga le go šomiša polelosboledi Tšwetšapele tšhomišo ya polelommoledi Šomiša leswao la ditsebjana go polelosboledi Šomiša fegelwana go kgaogantšha maina mo lenaneong Šomiša leswao la lenalana go bontšha tlogelo ya mantšu **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 4 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7 - 8	**Tšea karolo go dipoledišano tša sererwa seo se tlwaelegilego** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Botšiša dipotšišo tša maleba le go iphetolela go dipotšišo • Swarelela go poledišano • Hlagiša dikakanyo • Hlompha dikgopolo tša ba bangwe **Theeletša polelo ye kopana goba dipego,** mohlala**,** go seyalemoya, thelebišene goba ya go balwa Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Hlaloša molaetšakgolo • Hlatholla le go ahlaahla molaetša **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela gape kanegelo yeo a e kwelego goba a e badilego	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: go akanya, ka go šomiša ditlhahli tša kamano, go sekena go hwetša tshedimošo ye itšeng • Araba le go thoma go botšiša dipotšišo tše raraganego, mohlala, ke ka lebaka la eng? O gopola eng? • Hlatholla le go ahlaahla tša go bonwa • Akaretša ka thekgo, mohlala, tlaleletša mantšu ao a tlogetšwego mo go kakaretšo ye e ngwadilwego **Bala setšweletšwa sa tša go bonwa,** mohlala, phoustara tsebišo goba phamfolete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: ahlaahla diswantšho • Ahlaahla gore setšweletšwa se bolela ka eng • Lemoga dintlha ka botlalo tše di itšego • Hlatholla tshedimošo • Ahlaahla maikemišetšo le le baamogedi ba tshedimošo • Ahlaahla ka moo polelo e šomišitšwego ka gona • Lemoga le go ahlaahla diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala, bogolo bja go fapana le mongwalo(fonte)	**Ngwala ditemana ka go šomiša foreimi** • Kgetha diteng tše maleba • Šomiša tlotlontšu ya go fapafapana go akaretša mašala, dikgokanyi le dikafoko • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto le maswodikga • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Hlama le go tšweletša setšweletšwa sa go tša go bonwa,** mohlala, phoustara, goba tsebišo goba phamfolete • Šomiša tlhamego ye nepagetšego • Kgetha tshedimošo ye maleba • Šomiša diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala le bogolo bja go fapana le mohuta wa mongwalo(fonte) • Šomiša kalo ye maleba **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Šomiša dithalwa goba mafoko goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka nepagalo ka go šomiša pukuntšu ya mong Šomiša tsebo ya tatelano ya dialfabete le ditlhaka tša mathomo tša mantšu go hwetša mantšu ka gare ga pukuntšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Thoma go lemoga le go šomiša polelopegelo Šomiša mahlathi a felo (nokeng, kgonyeng) Šomiša mahlathi a mokgwa (kudu, ga golo) Godiša kwešišo le tšhomišo ya lebjale-tšweledi **Tlotlontšu go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Mainagokwa, molalatladi, . Kopanya dihlogo goba meselana le medu
BEKE 9-10	**KELOPHETHO**			

MPHATO WA 5

MPHATO WA 5 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	Theeletša kanegelo kopana Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/ segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša nnete Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši [taelo e tla boeletšwa mo bekeng ye nngwe le ye nngwe ya bobedi] • Araba dipotšišo thwii/ntšu ka ntšu • Hlagiša kakanyo ye bonolo ka ga kanegelo • Akanya go re go tla direga eng ka morago **Anega kanegelo gape** • Anega ditiragalo ka tatelano ye e nepagatšego, o šomiša lebaka le le fetilego le bonolo • Go fa baanegwa ba ka gare ga kanegelo maina ka nepagalo **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba tša mong	**Bala kanegelokopana** Setšweletša go tšwa go pukukgakollogoba Faele ya Methopo ya a Morutiši[ditaelo di tla bušeletšwa bekeng tše pedi tše pedi] • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, akanya, ditumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha go tšwa go setšweletšwa • Ahlaahla thaetlele ya kanegelo, thulaganyo, le tikologo ya tiragalo • Hlagiša kgopolo ye bonolo ka kanegelo • Šomiša pukuntšu **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** • Balela godimo ka tlhabošo maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Anega kanegelo gape goba dikgopolokgolo ka mafoko a 3-5 • Fa kakanyo ka kanegelo	**Ngwala kanego ya maitemogelo a gagwe a ditiragalo** • Kgetha go tšwa go maitemogelo • Kgetha diteng tša maleba ka sererwa • Swarelela go sererwa • Bana bao ba šalelago dithutong ba fiwe freime yeo ba šomago ka yona • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, le maswaodikga • Šomiša tlotlontšu go ya ka sererwa **Ngwala kgopolo ka ga kanegelo** • Pele ga go ngwala: ahlaahla seo ba se ratago/le seo ba sa se ratego • Ngwala mafoko a mabedi go hlagiša seo ba se ratago/seo ba sa se ratego. **Hlama pukuntšu ya gagwe** • Leibola matlakala ka ka ditlhaka tša dialfabete • Tsentšha mantšu a 5 le ditlhalošo(dithalwa/mafoko a šomiša lentšu/ditlhalošišo tša lentšu) • Goba a tšwele pele ka go tlatša mantšu pukuntšung yeo hlamilego ka go Mphato wa 4	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu Aga go tsebo ya ditumatlhaka go peleta mantšu ka tshwanelo, mohlala, mantšu a lapa le tee go ya le ka moo a kwalago goba a lebelegago ka gona, mohlala, lerato, moratiwa, rato. Aga tsebo ya mantšu a tlwaelegilego le ao a šomišwago kudu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša botee le bontši bja maina a go balega (mohlala: puku-dipuku) Aga go tšhomišo ya mainaina (mohlala: ka tlhakakgolo) Aga go tšhomišo ya mašalašala/ mašala-ina (mohlala: nna, wena, yona, rena, bona) Aga le go šomiša sediri, lekgokasediri, lediri Aga go kwešišo ya lebaka le lefetilego **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go dingwalwa/ dišweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 5 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Tšea karolo go poledišano ka ga sererwa seo se tlwaelegilego** • Botšiša le go araba dipotšišo tše bonolo ka ga sererwa • Fapogela go leleme le lengwe ge go hlokega • Fa barutwana ba bangwe sebaka sa go bolela • Ba theeletša le go hlohloletša maitekelo a bona a go bolela ka lelemetlaleletšo la bona • Hlohloletša maloko a mangwe a dihlopha go thekga barutwana ba bangwe **Fa kanego ya dintlha** • Anega tiragalo yeo e sa tšwago direga • Bolela ditiragalo ka tatelano ya maleba **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo goba ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala setšweletša sa tshedimošo sa tša go bonwa,** mohlala, ditšhate, dinkatlapana, dithalwa, mebepe ya monagano, diswantšho, dikerafo Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: bala le go ahlaahla ka thaetlele gomme ba lebelele diswantšho/dithalwa • /mebepe • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala mohlala: sekimela kgopolo kakaretšo, šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo • Lemoga dintlhakgolo • Efa tlhalošo ya mantšu ao a sa tlwaelegago • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Abelana dikgopolo ka puku • Tswalanya setšweletšwa le bophelo bja gagwe	**Ngwala kanego ya dintlha** • Kgetha diteng tša maleba • Ngwala thaetlele ya puku • Latelanya ditiragalo ka tshwanelo • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto le maswaodikga • Phošolla mopeleto a šomiša pukuntšu le go go ngwala sengwalwakakanywa gape • Thala/feleletša le go leibola tša go bonwa, mohlala, ditšhate, dinkatlapana, mebepe ya monagano, mebepe, dipolane, ditaekramo • Kgetha tshedimošo ye bohlokwa • Akaretša dileibolo tša maleba **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Aga go kwešišo le tšhomišo ya lebjale Aga go tšhomišo kgonego, mohlala, 'ka' Somiša "swanetše "go bontšha tlhokego Šomiša lediri, mohlala, o a sepela, o sepetše Šomiša lehlathi la nako, (mohlala, gosasa, maabane) **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 5 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/tša go segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša bophelo bja nnete/sa histori seo e sego sa nnete) Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Kgetha go tšwa go ditlhalošo tša bomolomo go hlaola baanegwa mo kanegelong • Šomiša tlhalošo ya bomolomo go hlaola baanegwa mo kanegelong • Hlagiša maikutlo le dikakanyo ka ga kanegelo • Araba dipotšišo tša bomolomo ka ga kanegelo **Bapala papadi ya karolo go mabaka a mangwe ao a tlwaelegilego** • Tšea karolo go dipoledišano go akaretšwa tshedimošo ya maleba • Šomiša mabaka a a nepagetšego **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala kanegelo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, akanya, ditumatlhaka le ditlhahi tša kamano, balela go humana ditlha ka botlalo • Araba dipotšišo ka kanegelo **Bala ditšweletšwa tša leago,** mohlala: ditaletšo • Hlaloša molaetšakgolo • Laetša diponagalo tša setšweletšwa • Ahlaahla morero wa setšweletšwa • Šomiša pukuntšu go hwetša tlhalošo ya mantšu a mafsa **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Tšweletša karabo ye e laetšago khuduego ka setšweletša se se	**Ngwala ditlhalošo tše bonolo tša batho** • Ngwala bonnyane temana ye tee • Ngwala boitlhamelo • Šomiša mahlaodi a maleba • Šomiša lebjale le lebjale tšweledi **Ngwala molaetša wo mokopana** • Kgetha diteng tša maleba • Beakanya tshedimošo ka tshwanelo • Šomiša tlhamego ya maleba, mohlala: ditumedišo, tšatšikgwedi, bj.bj. • Hlama mafoko ka tshwanelo **Ngwala ditemana** • Hlaloša tiragalo yeo e beakantšwego • Beakantšha ditiro le ditiragalo ka kwagalo • Šomiša dikgokaganyi • Šomiša letlago • Lekola mopeleto le maswaodikga **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo	**Mopeleto le maswawodikga** Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša maina a go se balege, mohlala, meetse Aga mo go tšhomišo ya ao a bontšhago maemo, godimo ga, kgauswi le Šomiša dikgokaganyi go bontšha koketšo (le) le tatelano (ka morago, pele) Šomiša dibopego tša dipotšišo, mohlala, mang, eng, neng, -fe, ke ka lebaka la eng, bjang Kwešiša le go šomiša polelotebanyi Tlhakakgolo go mainaina, dithaetlele, le ditlhaka tša maina a batho **Tlotlontšu ka go kamano** Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong Mainagokwa, mohlala: tselatšhweu Hlaola maadingwa (mantšu ao a tšwago malemeng a mangwe)

MPHATO WA 5 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Theeletša le go latela ditaelo,** mohlala: go dira goba go hlama selo Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Latela ka nepagalo ditaelo • Latela tatelano ka tshwanelo **Hlaloša tshepedišo ye bonolo** • Šomiša dikgokagantšhi mohlala: sa mathomo, ka morago, mafelelong. • Lemoga diripa go tšwa go setho se se feletšego **Bapala thaloko ya polelo** • Fa ditaelo • Šielana • Šomiša lebaka la lebjale **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala setšweletšwa tša tshepedišo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala mohlala, akanya, ditumatlhaka le ditlhahli tša kamano, balela go humana ditlha ka botlalo • Ahlaahla dintlha ka botlalo tšeo di itšego ka setšweletšwa • Ahlaahla tatelano ya ditaelo • Hlaloša seo se swanetšwego go dirwa • Latela ditaelo(moo go kgonegago) **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Fa tshwayotshwayo ye kopana ya bomolomo • Akaretša dintlha tše bohlokwa mohlala: thaetlele, le goba serewa • Fa kakanyo ya mong ya setšweletšwa	**Ngwala ditaelo** • Šomiša dintlha ka botlalo tšeo di itšego ka tshwanelo • Šomiša tatelano yeo e nepagetšego ka go ka go šomiša dikgokaganyi bjalo ka mathomong, gwa latela, bj.bj . • Šomiša lebaka la lebjale • Šomiša sebopego sa maleba le tlhamego **Ngwala tshepedišo ya tlhalošo ya tiragalo** • Ngwala ditlhalošišo tša seo se swanetšego go dirwa goba kanego ya dintlha k.g.r tlhalošo ya ka fao tshepedišo e tšweleditšwego ka gona • Ngwala tlhalošo ya tiragalo ka tatelano ya maleba • Šomiša dikgokaganyi • Dira ditshwayotshwayo go ya ka fao tshepedišo ye e dirilwego ka gona **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo.	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša mašalathuo Thoma go šomiša dikgokaganyi bjalo ka tee, pedi, bj.bj.le la mathomo, la bobedi, la mafelelo. Thoma go šomiša mašalathuo kwešiša tšhomišo ya mahlaodi Aga go kwešiša le tšhomišo lebjaletšweledi Šomiša leswao la lenalana go laetša tlogelo, mohlala, Morwedi'a Tlou, Mogatša'monna. **Tlotlontšu ka go kamano:** Mantšu go tšwa go tšwa go dingwalwa/ ditšweletšwa sa go bala mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 5 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 9-10	**Theeletša sereto/koša** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Bolela ka sereto (gore sereto se bolela ka eng) • Tswalanya le maitemogelo a gagwe • Lemoga morumokwano le mošito • Fa dikarabo tša mong (ratile sereto goba aowa) **Diragatša sereto** • Hlaboša mantšu ka nepagalo • Laetša kwešišo • Laetša mošito/morethetho **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala sereto/direto** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Ahlaahla sererwa le dikgopolo tše bohlokwa seretong • Ahlaahla morumokwano • Ahlaahla mantšu ao a thomago ka modumo woo o swanago • Ahlaahla mantšu ao a ekišago medumo ya wona • Ahlaahla tshwantšhanyo le tshwantšhišo, mohlala: “O opela bjalo ka nonyane”, “Ke naledi” • Araba dipotšišo ka sereto/direto (bomolomo goba go ngwalwa) **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, go b ontša kwešišo • Šomiša tlhabošo maleba, a bontšha le kwešišo • Šomiša tlhabošo ya mantšu ye botse, peakanyo le lebelo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bapetša dipuku/dikanegelo ditšweletšwa tšeo di badilwego	**Ngwala sereto se bonolo ka foreime goba mafoko a morumokwano:** • Boeletša sebopego seo se swanago go hlama mošito wa sereto le paterone ya sereto • Šomiša mantšu ao a ekišago medumo ya yona. • Šomiša mantšu ao a thomago ka modumo wa go swana **Ngwala ka ga di/sereto** • Hlaloša gore sereto se se bolela ka eng • Hlagiša maikutlo ka sereto **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša bong (botona le botshadi) Šomiša mehuta ya mahlaodi Thoma go šomiša mathuši Šomiša “tla/tlo” go bontšha gore se sengwe se tla direga, mohlala, Go tla ba le moya lehono **Tlotlontšu ka go kamano:** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši.

MPHATO WA 5 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Go theeletša kanegelo kopana** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/tša go segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša bophelo bja nnete/yeo e sego ya nnete ya histori Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišothwii/tša ntšu ka ntšu • Araba dipotsišo ka ga go tlile eng la mathomo, la bobedi, la boraro, bj.bj. • Fa dikarabo tša mong • Araba dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka la eng ba sa..? O ka dira eng...? • Hlagiša maikutlo le dikakanyo, mohlala, Ka lebaka la eng? o be a ka....? **Tšea karolo go poledišano ka sererwa seo se tlwaelegilego, fapogela go leleme le lengwe ge go hlokega** • Botšiša le go araba dipotšišo • Hlompha barutwana ba bangwe ka go ba theeletša • Hlohloletša barutwana ba bangwe gore ba bolele **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela ka maitemogelo a mong	**Bala kanegelo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala mohlala: go dira dikakanyo, ka go šomiša ditumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Ahlaahla tlotlontšu e mpsha • Lemoga tatelano ya ditiragalo, tikologo le baanegwa • Hlama dipotšišo ka ga kanegelong • Šomiša pukuntšu **Dira mošongwana wa tekatlhaologano ya setšweletšwa (ka bomolomo goba ka go ngwala ss)** Bala tshwayotshwayo ye bonolo ya puku /kanegelo • Lemoga diponagalo tše bohlokwa mohlala, thaetlele, lenaneo la baanegwa, le kakaretšo ya kopana ya tekanyetšo • Fa kakanyo ya tshwayotshwayo **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, le thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Dira tshwayotshwayo ye kopana ya bomolomo ya puku	**Ngwala kanegelo ye bonolo ka foreime** • Ngwala lefoko la go thoma le maleba • Ngwala ka ditiragalo ka moo go kwalago • Šomiša makopanyi (le, fela) • Šomiša mahlaodi go bapetša go ya ka dikgato • Ngwala mafetšo/thumo a a nepagetšego **Ngwala tshwayotshwayo ya puku/ sereto ye/se bonolo ya go ba le foreime:** • Šomiša foreime ka tshwanelo • Akaretša thaetlele baanegwathwadi, tikologo le sererwa • Akaretša kakaretšo ya thulaganyo • Efa kakanyo ya gagwe ka ga setšweletšwa **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko, ka go šomiša mantšu le ditlhathollo go bontšha tlhalošo bj.bj. bj.bj	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go kgonthišiša mopeleto le ditlhalošo tša mantšu Šomiša tsebo ya tatelano ya ditlhaka a di alfabete go humana mantšu pukuntšung **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šoma ka maina ao a nago le bontši fela, mohlala: madi Šoma ka mahlaodi a maina mohlala: Mpša ye nnyane Tšwetšapele tšhomišo ya mabotšiši, mohlala, mang, eng, neng, ka gobaneng, bjang **Tlotlontšu ka go kamano:** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Mantšu ao a atišago go sepela mmogo, mohlala, legodimo le lefase, monwana le lenala

MPHATO WA 5 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Theeletša setšweletšwa sa tshedimošo,** mohlala, ditlhalošo tša bomolomo tša dilo, dimela, diphoofolo, mafelo Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Lemoga se/dilo • Hlaloša gore ge di ka/di šomišetšwa eng • Thala seswantšho o be o se bee dišupo **Kgoboketša dilo go ya ka dikhratheria bjalo ka morero goba bokgoni bja tšona** • Hlaola dilo ka dihlopha • Hlaloša gore ke ka lebaka la eng dilo disepela mmogo • Tlatša nkatlapana ka tlase ga dihlogo tša maleba **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditaetšo tše bonolo • Bolela ditaba ka ga mong • Bolela ka ga maitemogelo a mong	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo sa tša go bonwa,** mohlala, ditšhate, dinkatlapana, dithalwa, mebepe ya monagano, diswantšho, dikerafo Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala mohlala: go sekima • Sekenela tshedimošo ye e itšego, mohlala, ditšhupadipaka goba dišetule • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa le tša go bonwa **Dira mošongwana wa tekatlhaologanyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bolela kanegelo gape ye a e badilego	**Ngwala tlhalošo ye kopana ya dilo, dimela, diphoofolo, mafelo ka go šomiša foreime** • Šomiša foreime ka tshwanelo • Akaretša dintlha ka botlalo tše itšego • Šomiša determines a maleba • Šomišago tlotlontšu ye e nepagetšego • Maswaodikga a nepagetšego **Dira kakaretšo ya mmepe wa monagano ya setšweletšwa sa tshedimošo se sekopana** • Lemoga bonnyane dintlhakgolo tše tharo • Šomiša mantšu a bohlokwa • Thala/feleletša dileibole tša go bonwa mohlala, ditšhate, dinkatlapana, diswantšho, mebepe ya monagano, mebepe, diswantšho • Šomiša tshedimošo go tšwa go setšweletšwa sa go ngwalwa goba sa go tša bonwa • Akaretša dintlha ka botlalo tše bohlokwa • Šomiša tlotlontšu ye e nepagetšego **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko, ka go šomiša mantšu le ditlhathollo go bontšha tlhalošo bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong Šomiša tsebo ya tatelano ya ditlhaka tša di alfabete go humana mantšu pukuntšung **Go šoma ka mantšu le mafoko** Aga go tšhomišo mainaina, mohlala: šomiša tlhakakgolo Aga go kwešišo lebaka la letlago Lebaka la lebjale go tlhalošo ditiragatšo tša ka mehla, mohlala: “ke hlapa meno letšatši le lengwe le lengwe” Oketša tšhomišo ya kutu ya leba “ba”, mohlala, be/bile Thoma go šomiša (dikgokantši) mantšu ao a bontšhago taetšo, nako, thuo, mohlala, kgauswi le, ka morago ga, godimo ga **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Malatodi (mantšu ao a ganetšanago ka tlhalošo Hlomesetša dihlogo le meselana go mudu/kutu

MPHATO WA 5 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Go theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/tša go segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša bophelo bja nnete/yeo e sego ya nnete ya histori • Araba dipotšišo thwii goba tša ntšu ka ntšu • Efa dikarabo tša mong • Araba dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka la eng ba sa..? O ka dira eng...? • Hlagiša maikutlo le dikakanyo, mohlala, ke ka lebaka la eng o sa • Lemoga tshedimošo ya maleba go tšwa go kanegelo ka go šomiša mantšu a bohlokwa • Bea dišupo/feleletša setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, sethalwa goba nkatlapana ka ga kanegelo **Anega kanegelo gape** • Šomiša lefetile le bonolo • Šomiša tatelano ya maleba • Somiša dikgokagantšhi **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Bolela ka ga maitemogelo a mong	**Bala dikanegelo**. Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Balela dintlha ka botlalo le go šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo • Lemoga le go swayaswaya ka ga thulaganyo • Efa mabaka a tiro • Kwešiša tlotlontšu • Araba dipotšišo ka kanegelo • Bolela kanegelo gape ka tatelano yeo e nepagetšego (bomolomo le go ngwalwa) **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Tšweletša karabo ye e laetšago khuduego ka setšweletša se se badilwego • Tswalanya go bala le bophelo bja gagwe	**Ngwala kanegelo ka go šomiša foreime** • Ngwala bonnyane ditemana tše pedi • Kopanya ditemana ka go šomiša dikgokaganyi • Šomiša tlotlontšu ye mpsha le maswodikga ao a ithutilego ona • Šomiša dithekniki tša go ngwala ka boitlhamelo, mohlala, šomiša dipapetšo • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga le sekgoba magareng ga ditemana • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu. **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko, ka go šomiša mantšu le ditlhathollo go bontšha tlhalošo bj.bj.	**Mopeleto** Šomisa pukuntšu go kgonthišiša tlhalošo ya mantšu Arogoganya mantšu a matelele ka dinoko, Mosadi/Mo-sa-di **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša mehuta ye e fapanego ya mahlaodi Šomiša mehuta ye e fapanego ya mahlathi Kwešiša le go šomiša madiri go hlaloša ditiro Thoma go šomiša “swanetše” go bontšha kgapeletšo Thoma go šomiša “tla /tlo”go bontšha maikemišetšo Thoma go šomiša peelano, mohlala, ge..., gona.... . **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši Mahlalotšagotee (mantšu ao a swanago ka ttlhalošo)

MPHATO WA 5 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Theeletša le go araba ditaelo tša bomolomo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Latela ditaelo • Bontšha kwešišo ya mantšu a go fa ditaelo • Hlaloša gore go swanetše go direga eng (ge ditaelo di ka se latelwe) **Bapala papadikekišo mabakeng a a tlwaelegilego** mohlala, go fa ditaelo • Fa bonnyane bja ditšhupetšo/ditaelo tše 4 ka tatelano ye nepagetšego • Šomiša polelo ya maleba/tlotlontšu le polelo polelo ya dika tša mmele, mohlala, mantšu a tšhupetšo, sebopego sa taelo sa lediri **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo goba ditšhupetšo	**Bala setsweletšwa sa tshepedišo** mohlala: motswako goba ditaelo tša go dira sengwe Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekenela ntlha ye e itšego • Ahlaahla dintlha tše di itšego tša setšweletšwa • Ahlaahla tatelano ya ditaelo • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Latela ditaelo ka tshwanelo **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bapetša dipuku goba setšweletšwa seo se badilwego • Tswalanya le maitemogelo a gagwe	**Ngwala motswako goba ditaelo tša go dira selo ka go šomiša foreime** Sengwalwa/Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Šomiša foreime ka nepagalo • Akaretša lenaneo la ditswaki • Akaretša mokgwa ka tatelano yeo e nepagetšego • Šomiša tlotlontšu ka nepagalo • Šomiša lebaka la lebjale • Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto • Hlagiša mošomo wo mobotse o šomiša sebopego sa maleba, bjalo ka dihlogo **Ngwala tlhalošo ye kopana ya tshepedišo ye e latetšwego k.g.r tlhalošo ya dintlha** • Akaretša tshedimošo ka moka ya maleba • Ngwala tlhalošo ya tiragalo ka tatelano ya maleba • Dira ditshwaotshwo ka tshepedišo yeo e latetšwego **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko, ka go šomiša mantšu le ditlhathollo go bontšha tlhalošo bj.bj	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša lehlathi la felo Thoma go šomiša lehlathi la mokgwa Lebaka le letlago Thoma go šomiša dikgokaganyi go bontšha phapano (fela) lebaka (ka gore) le morero (gore) Šomiša leswao la potšišo Šomiša leswao la makalo/tlabego **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši
BEKE 9-10	**KELOPHETHO**			

MPHATO WA 5 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša tlhalošo ya bomolomo ya mafelo /batho** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Lemoga mafelo/batho. • Ela hloko tshedimošo ye bohlokwa go tšwa go kanegelo, mohlala, godimo ga tšhate/nkatlapana • Lemoga ditshwano le diphapano **Theeletša le go fa kanego ya maitemogelo a mong** • Gopola maitemogelo a mong ka tatelano ye e nepagetšego. • Araba dipotšišo ka ga seo se diregilego la mathomo, la bobedi, bj.bj.) **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo goba/ ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo ya histori) Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši. • Pele ga go bala: akanya go tšwa thaetlele le diswantšho • Kwešiša diponagalo tša setšweletšwa • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala mohlala, ka go šomiša ditlhahli tša kamano go tšweletša tlhalošo, dira dithumo go ya le ka dintlha tše di filwego • Hlagiša lebaka le phetho mo kanegelong. Mohlala, Go hlagile eng? Neng? • Araba dipotšišo mabapi le kanegelo • Lemoga le go ahlaahla baanegwa **Dira mošongwana wa tekatlhaologanyo ka sengwalwa (ka molomo goba go ngwala** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo • Bala temana ye kopana • Ahlaahla kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše di itšego • Dira kakaretšo ka thekgo, mohlala, kgetha kakaretšo ye kaone **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Dira tsekatsheko ye kopana ya puku ka go šomiša foreime ya maleba	**Ngwalolla kanegelo ka mantšu a gagwe ka go šomiša foreime** • Šomiša lefetile • Lemoga ditiragalo bohlokwa tše • Anega ditiragalo ka mokgwa woo di latelanago ka gona. • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga le dikgoba gare ga ditemana **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhalošišo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka mokgwa wa maleba ka go šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša botee le bontši bja maina go balega (mohlala: puku-dipuku) (Magoro a maina) Aga go tšhomišo ya mašalašala: (mohlala: nna, wena, rena, bona.) Aga go kwešišo le tšhomišo ya mahlaodi Aga go tšhomišo ya sediri, lekgokasediri, lediri, mohlala: Mosadi **o** a swiela/basadi **ba** a swiela Šomiša sebopego sa lediri Šomiša leswao la tlabego **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 5 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Bolela ka sererwa se se tlwaelegilego ka go itokišetša** • Beakanya dintlha tše bohlokwa. • Bolela bonnyane bja mafoko a mahlano ka sererwa. • Araba dipotšišo **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala dingwalwa tša tshedimošo tša go bonwa ka mahlo, mohlala, ditšhate, tafola, dithalwa, mmepe wa monagano, mmepe, diswantšho, dikerafo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo • Pele ga go bala: sekenela dintlha tše bohlokwa • Ahlaahla tshedimošo ye bohlokwa yeo e filwego le dintlha ka botlalo tše di itšego • Kgetha dintlha tša maleba go araba dipotšišo **Dira mošongwana wa tekatlhaologanyo ka sengwalwa (ka molomo goba go ngwala)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Anega setšweletšwa gape ka mafoko a 5	**Thala /feleletša le go leibola mo tšweletšwa** tša **tša go bonwa tše bonolo, bjalo** ka ditšhate, dinkatlapana, ditaekramo, mmepe, diswantšho, dikerafo, Sengwalwa/ Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Diriša tshedimošo yeo o e hweditšego go setšweletšwa sa tša go bonwa goba seo se ngwadilwego • Beakanya tshedimošo ka bothakga • Sepediša tshedimošo ka mokgwa wa maleba • Diriša dika (disempolo)/ditaekramo tša maleba **Dira kakaretšo ya mmepe wa monagano ye kopana ka setšweletšwa se se kopana** • Lemoga bonnyane dintlha tše tharo tše bohlokwa • Šomiša sebopego se se nepagetšego **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj. bj.	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša lebaka la lebjale Thoma go šomiša dikgokaganyi bjalo ka tee, pedi bj.bj., le la mathomo, la bobedi le la mafelelo Thoma go šomiša mašalathuo, wa ka, gago, gagwe, rena, bona Kwešiša le go šomiša sebopego sa mašalathuo mosadi wa ka Šomiša mehuta ya go fapana ya mahlaodi ao a tswalanago le thempheretšha **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go dingwalwa/ dišweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela Dikafoko mo madiring mohlala, bolela ka, rengwa ke, kitimišwa ke.

MPHATO WA 5 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša dikanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/tša go segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša bophelo bja nnete/yeo e sego ya nnete ya histori Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Kwešiša dikanegelo, a araba dipotšišo thwii • Fa karabo ya mong. • Hlagiša le go hlaloša dikakanyo tša mong **Bolela kanegelo gape** • Hlaloša ditiragalo ka tatelano • Šupetša go baanegwathwadi • Kanego gape ya thulaganyo e tliša kwešišo. • Akanya phetho ye nngwe. • Šomiša mabaka ao a rutilwego go mephato ye e fetilego **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala kanegelo ya poledišano** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Kwešiša ka moo thulaganyo le baanegwa di ka emelago lehlakore le lengwe le ka moo lefase le bonwago ka gona • Araba dipotšišo ka kanegelo • Laetša molaetša mogolo wa kanegelo **Dira mošongwana wa tekatlhaologanyo ka sengwalwa (ka molomo goba go ngwala)** **Bala sereto /direto** • Pele ga go bala: Akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Diriša mekgwanakgwana ya go bala. mohlala, dikakanyo, lebelela diswantšho ka tlhokomelo, šomiša ditlhahli kamano • Ahlaahla sererwa le kgopolokgolo • Ahlaahla morumokwano le tshwantšhanyo • Hlagiša maikutlo ao a hlohlilwego ke sereto **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Tswalanya dingwalwa le bophelo bja gagwe • Abelana dikgopolo ka setšwletšwa	**Ngwala kanegelo ye bonolo go akaretša poledišano** • Ngwala kanegelo ya go kgahliša • (Kanegelo e na le mathomo, bogare le mafetšo.) • Šomiša lebaka le le nepagetšego • Tlemaganya mafoko ka “le’, gammogo le “fela.” • Šomiša maswaodikga ka go fapafapana ga ona go akaretša le maswao a ditsebjana • Thoma go šomiša magato a go ngwala **Šomiša magato a go ngwala** • Lahlela dikgopolo ka go šomiša, mohlala, mebepe ya monagano • Ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Lekodišiša mongwalo wa gagwe • Ngwala sengwalwa kakanywa sa mafelelo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj. bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu ao a tlwaelegilego ka tshwanelo ka go šomiša pukuntšu ya gago. **Go šoma ka mantšu le mafoko**: Hlama lefokonolo ka diripana tše: sediri, lediri, sedirwa, mohlala: Matome /o ngwala /lengwalo Thoma go šomiša dikgokganyi go bontšha seemo (ge, ka morago ga) Go thoma go šomiša polelotebanyi Diriša tirwa Thoma go lemoga le go šomiša polelotebanyi **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 5 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Tšea karolo go dipoledišano ka sererwa seo se tlwaelegilego** • Botšiša le go araba dipotšišo • Hlompha barutwana ba bangwe ka go ba theeletša • Hlohleletša maloko a sehlopha go thuša barutwana ba bangwe ka bona • Šomiša dikgopolo le tlotlontšu tše di tswalanago le dithuto tše dingwe • Fapogela go leleme leo e sego la tlwaelo ge go le bohlokwa **Bapala di/thaloko tša polelo** • Latela ditaelo ka tshwanelo • Šomiša mehuta ya tlotlontšu ye e fapanego • Ba šielana, ba fa ba bangwe sebaka sa go bolela **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala sengwalwa sa tshepedišo mohlala,** ditaelo tša diteko tša saense tše bonolo goba projeke Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala; Akanya go tšwa go dithaetlele le dihlogo le diswantšho/tša go bonwa • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekima • Hwetša dintlhaka botlalo tše itšego • Hlaloša tša go bonwa • Hlaloša tatelano le tlhamego • Latela ditaelo **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo **Bala dingwalwa tša tshedimošo go tšwa lenaneothutong le lengwe/tša dithuto tše dingwe** mohlala. pego ye kopana, tlhalošo go tšwa thutong ye nngwe. • Pele ga go bala; Akanya go tšwa thaetlele le dihlogo le diswantšho/tša go bonwa • Šomiša mekgwanakgwana ya bala mohlala, go sekima • Ahlaahla dikgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše di itšeng • Hlatholla le go ahlaahla tša go bonwa **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Abelana dikgopolo ka setšweletšwa	**Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo, mohlala, ditšweletšwa tše di šomišitšwego dithutong tše dingwe** • Ngwala ditemana tše pedi go iša go tše tharo • Beakanya tshedimošo ka kwagalo • Šomiša polelo ya semmušo • Akaretša dintlha ka botlalo tše di itšego • Šomiša tirwa ka tshwanelo • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu • Šomiša magato a go ngwala **Šomiša magato a go ngwala** • Lahlela dikgopolo ka go šomiša mebepe ya monagano • Ngwala sengwalwa kakanywa sa mathomo • Lekola mopeleto • Ngwala sengwalwa kakanywa sa mafelelo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj. bj.	**Mopeleto** Ngwala mantšu ao a tlwaelegilego ka tshwanelo o šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya dikgokaganyi go bontšha koketšo, tatelano le phaphantšho Kwešiša le go šomiša polelotebanyi Šomiša lenalana go bontšha tlogelo, mohlala, mogatša'monna Kwešiša le go šomiša sebopego sa kganetšo **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go dingwalwa/dišweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela Hlomesetša dihlogo le meselana go kutu/modu wa lentšu

MPHATO WA 5 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 9-10	**Tšea karolo go dipoledišano ka sererwa seo se tlwaelegilego** • Botšiša le go araba dipotšišo • Hlompha barutwana ba bangwe ka go ba theeletša • Hlohleletša maloko a sehlopha go thuša barutwana ba bangwe ka bona • Fapogela go leleme leo e sego la tlwaelo ge go le bohlokwa • Botšiša le go araba dipotšišo tše di raraganego, mohlala, O ka dira eng..? **Diragatša dipapadi tše bonolo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Šomiša diteng le polelo ya maleba. • Šomiša polelotebanyi • Tšwetšapele thulaganyo ye kwešišagalago • Šomiša segalo, hlagišo le go polelo ya dika tša mmele go fihliša molaetša • Hlaboša mantšu ka tshwanelo le ka nepagalo **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala papadi** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala; Akanya go tšwa go thaetlele • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala • Lemoga thulaganyo • Ahlaahla baanegwa, tikologo le tiro • Hlagiša maikutlo ao a hlotlilwego ke setšweletšwa • Ahlaahla tlhamego ya papadi **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhagišo, a bontšha kwešišo ya setšweletšwa • Balela godimo ka go šomiša tlhabošo ya maleba, lebelo le bolumo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bapetša ditšweletšwa tšeo di badilwego	**Ngwala poledišano/tiragatšo ye kopana ka go šomiša foreime** • Kgetha babapadi ba maleba • Beakanya poledišano le tiro ka tatelano ye botse • Šomiša polelotebanyi • Šomiša setaele sa go ngwala se se sego sa semmušo • Šomiša maswaodikga a maleba, mohlala, kgorwana, leswao la tlabego le leswao la potšišo **Šomiša magato a go ngwala** • Lahlela dikgopolo ka go šomiša mebepe ya monagano • Tšweletša sengwalwa kakanywa sa mathomo • Boeletša • Phošolla • Ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Hlagiša sengwalwakakanywa se se botse sa go balega sa dikgoba tša maleba **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj. bj.	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu Šomiša sebopego sa bontši le botee lesogana/masogana (magoro a maina) **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša sebopego sa bong, mohlala, monna/mosadi Šomiša dibopego tša lediri, mohlala, o a sepela, o sepetše Aga go kwešišo tšhomišo ya lebaka la lefetile Aga go kwešišo tšhomišo ya lebjale Aga go kwešišo le tšhomišo ya Lebjale go hlaloša dipego tša go akaretša, mohlala, letšatši le dikela bodikela” Thoma go šomiša dikgokanyi go bontšha kgetho, mohlala, goba) **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 5 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/tša go segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša bophelo bja nnete/yeo e sego ya nnete ya histori Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Kwešiša dikanegelo • Araba dipotšišo tša dikarabo thwii goba tša ntšu ka ntšu • Botšiša dipotšišo tša maleba le go araba dipotšišo • Araba le go thoma go botšiša tše dingwe tša dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka la eng o sa...? Eng...? O gopola bjang...? • Ahlaahla ditabanatabana tša setho, leago tše bohlokwa mo kanegelong, a fapogela go leleme le lengwe ge go le bohlokwa **Bapala thaloko ya polelo** • Latela le go fa ditaelo ka nepagalo • Šomiša mehuta ya tlotlontšu • Ba šielana ka go bolela, ba efa ba bangwe sebaka sa go bolela	**Bala kanegelo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo ya mantšu a maswa • Ahlaahla kgopolokgolo le dintlha tše dingwe • Lemoga tatelano ya ditiragalo • Lemoga tikologo le baanegwa • Araba le go thoma go botšiša tše dingwe tša dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka lang o sa....? Eng...? O gopola bjang...? • Ahlaahla ditabanatabana tša setho, leago tše bohlokwa mo kanegelong, bolela ka leleme leo e sego la tlwaelo ge go le bohlokwa **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo **Bala le go rarolla mararane a mantšu(mantharane)** • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Peleta mantšu ka mokgwa wa maleba • Hlaloša ditlhalošo tša mantšu/šomiša mafokong	**Ngwala kanego ya boitemogelo bja ditiragalo bja gagwe** • Kgetha sererwa le diteng go tšwa go maitemogelo a gagwe • Anega tiragalo ka tatelano • Hlagiša lebaka le phetho **Ngwala kanegelo ye bonolo** • Šomiša sebopego sa kanegelo • Šomiša polelo ka boikgopololekudukudu tlotlontšu ya go fapafapana • Kopanya mafoko ka go šomiša mašala, dikgokaganyi le maswaodikga a maleba go tšweletša temana ye kgokaganego • Šomiša mabaka ka nepagalo • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Šomiša magato a a latelago a go ngwala kanegelo** • Lahlela dikgopolo ka go šomiša, mohlala, mebepe ya monagano • Ngwala sengwalwa kakanywa sa mathomo • Ngwalolla ka morago ga pego ya dipoelo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo, ka go šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša maina a go se kgone go balega (mohlala, madi, meetse) Aga go tšhomišo ya mašalašala (mohlala, Nna, wena, rena, lena) Šomiša mehuta ya go fapana ya mahlaodi Aga go tšhomišo ya lekgokasediri, Mosadi **o** a bala/bana **ba** a bala. **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 5 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Bolela kanegelo gape ka mafoko a 5 goba a 6 • Dira tshwayotshwayo puku ye kopana ya bomolomo		
BEKE 3-4	**Tšea karolo go dikahlaahlo** • Ahlaahla direrwa tše di tlwaelegilego go akaretša le tše di tšwago go dithuto tše dingwe • Šomiša maemo a godimo a mabokgoni a go nagana, mohlala, ahlaahla mehola le dipoelamorago, le go fa dikakanyo • Šomiša dikgopolo le tlotlontšu go tšwa go dithuto tše dingwe • Ba šielana ka go bolela, ba bontšha tlhompho go ba bangwe ka bona, ba hlompha dikakanyo tša ba bangwe **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala ditšweletšwa tša mediya, mohlala, diathikele tša dikgatišobaka goba dipego tša ditaba** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya gore setšweletšwa se mabapi le eng ka go se lebelela pele • Šomiša mehutahuta ya mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekima le go sekena • Araba dipotšišo • Ahlaahla dikgopolokgolo le dintlha ka botlalo še di itšego • Kwešiša tlhamego le moakanyetšo wa ditšweletšwa tša media **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo	**Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo ka go šomiša foreime** • Kgetha sererwa sa maleba • Akaretša tsedimošo ya maleba • Akaretša tshedimošo ka ga mehola le tša go se be le mohola • Beakanya mehola le tša go se be le mohola ka go nkatlapana **Šomiša magato a go ngwala a a latelago** • Lahlela dikgopolo ka go šomiša, mohlala, mebepe ya monagano • Ngwala sengwalwa kakanywa sa mathomo • Ngwalolla ka morago ga dipoelo **Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu** **Hlama phoustara** • Akaretša tshedimošo ya maleba • Akaretša seswantšho • Šomiša bogolo bja mongwalo ka tshwanelo • Hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša maina ao a nago le bontši fela maswi Aga go tšhomišo ya mašalašupi (mohlala, se, seo, sela) Thoma go šomiša mahlaodi, monna yo motelele Šomiša mehuta ya mahlaodi go akaretša ao a tswalanago le bogolo Thoma go šomiša mathuši **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši go ipalela

MPHATO WA 5 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4		**Bala le go kwešiša phoustara** • Pele ga go bala • Ahlaahla diswantšho • Ahlaahla morero wa setšweletšwa • Ahlaahla tše dingwe tša tšhomišo ya polelo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Tšweletša karabo ye e laetšago khuduego ka setšweletša se se badilwego • Tswalanya setšweletšwa le bophelo bja gagwe	**Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo	
BEKE 5-6	**Theeletša kanegelo** Kgetha go tšwa go dikanegelo tša sebjale tše e sego tša nnete/tša setšo/ tša bophelo bja mong/hlohlomiša/tša go segiša/boikgopolelo/dikanegelo tša bophelo bja nnete/yeo e sego ya nnete ya histori Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Lemoga, thulaganyo, baanegwa le ditiro • Akaretša kanegelo ka thekgo • Hlagiša kakanyo, a e fa lebaka la yona • Šomiša mabaka ao a rutilwego go mephato ye e fetilego, mohlala, lefetile le letlago	**Bala dikanegelo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo ya mantšu a maswa • Ahlahla kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše dingwe • Lemoga tatelano ya ditiragalo • Lemoga tikologo le baanegwa • Araba le go thoma go botšiša tše dingwe tša dipotšiso tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka lang o sa...? Eng...? O gopola bjang...? • Ahlaahla ditabanatabana tša setho, leago tše bohlokwa mo kanegelong, bolela ka leleme leo e sego la tlwaelo ge go le bohlokwa	**Ngwala kanego ya boitemogelo bja ditiragalo tša gagwe** • Kgetha sererwa le diteng go tšwa go maitemogelo a gagwe • Anega ditiragalo ka tatelano • Hlagiša lebaka le phetho • Šomiša thutapolelo ya maleba, tlotlontšu, mopeleto, le tshedimošo • Šomiša magato a go ngwala **Ngwala tshwayotshwayo ye bonolo ya puku ka go šomiša foreime** • Kgetha diteng tša maleba • Šomiša foreime ka nepagalo • Hlagiša le go hlaloša kakanyo ya gagwe • Akaretša, thaetlele, moanegwa, tikologo le kakaretšo ya kanegelo	**Mopeleto** Peleta mantšu ao a a tlwaelegilego ka nepagalo, ka go šomiša pukuntšu ya mong Bopa bontši **Go šoma ka mantšu le mafoko** Aga mo go kwešišo le tšhomišo ya mantšu a go laetša kgopelo ya tumelelo, mohlala, ‘nke’, ‘hle’, Lebaka la bjale go hlaloša tiro ya ka mehla, mohlala, ke hlapa meno letšatši le lengwe le le lengwe Aga mo go kwešišo le tšhomišo ya lebjaletšweledi Aga go tšhomišo ya mathuši Šomiša mahlathi a nako (mohlala, maabane, gosasa) Šomiša mahlathi a Thoma go šomiša mašalašupi mohlala, mo, moo, mola

MPHATO WA 5 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Bolela kanegelo** • Akaretša baanegwa le tikologo • Akaretša thulaganyo ye bonolo • Tatelano ya kanegelo e a kwešišagala **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong • Gopola ditiragalo goba maitemogelo ka tatelano ya maleba	**Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Bala di/sereto** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala ka go šomiša ditlhahli tša dikamano • Araba dipotšišo ka ga sereto • Hlagiša maikutlo ao a hlotlilwego ke sereto • Ahlaahla, morumokwano, mantšu ao a thomago ka medumo ya go swana le dipapetšo **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya mantšu ya maleba, thelelo le tlhagišo **Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Dira tshwayotshwayo ye kopana ya bomolomo ye kopana ya puku	**Šomiša magato a go ngwala a a latelago** • Lahlela dikgopolo ka go šomiša mebepe ya monagano goba lenaneo, bj. bj. • Ngwala sengwalwa kakanywa sa mathomo • Ngwalolla ka morago ga dipoelo **Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu** **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo	**Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go dingwalwa/ditšweletšwa sa go bala mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 5 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Tšea karolo go dipoledišano** • Botšiša le go araba dipotšišo • Hlompha barutwana ba bangwe ka go ba theeletša • Ba theeletša gomme a ba hlohleletša go bolela • Fapogela go leleme leo e sego la tlwaelo ge go le bohlokwa Tšea karolo go dikahlaahlo tša direrwa tše di sego tša tlwaelega kudu, mohlala nagana, le go hlaloša dikgonagalo mabapi le maemo a boikgopolelo, go swana le gore ba ka dira eng ka R100 • Kgetha diteng tša maleba • Šomiša sebopego sa peelano **Itlwaetša Go theeletša le Go bolela** (kgetha ye tee ya go itlwaetša ka mehla) • Diragatša seretokošana sa morumokwano, sereto goba koša • Bapala thaloko ye bonolo ya polelo • Efa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela ditaba ka ga mong	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo, go kgabaganya lenaneothuto, mohlala, pego ye kopana, tlhalošo goba tlhalošišo go tšwa dithutong tše dingwe** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: bala le go ahlaahla dihlogo le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekenela tshedimošo • Lemoga karolo ye e ralokago ke diswantšho le dinepe go bopa tlhalošo • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Akaretša temana ka thekgo **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** • Bala le go kwešiša phoustara • Pele ga go bala: ahlaahla diswantšho. • Hlatholla tshedimošo • Ahlaahla morero wa setsweletšwa • Ahlaahla tše dingwe tša tšhomišo ya polelo • Lemoga le go ahlaahla diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala, le bogolo bja go fapana goba mehuta ya mongwalo (fonto) • Ahlaahla kalo	**Hlama phoustara** • Akaretša tshedimošo ya maleba • Akaretša seswantšho • Šomiša bogolo bja mogwalo ka tshwanelo • Hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo ka go šomiša foreime** • Kgetha tshedimošo ya maleba • Akaretša tšhate, kerafo goba taekramo ge e le tša maleba • Ngwala ditemana tše pedi go iša go tše tharo • Šomiša dintlha tša maleba go beakanya dintlha ka tshwanelo • Šomiša mopeleto le maswaodikga ao a nepatšego • Šomiša dikgokaganyi	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu Šomiša botee le bontši bja mantšu (Magoro ga a maina) **Go šoma ka mantšu le mafoko** Godiša tšhomišo ya dikgokaganyi le go bontšha lebaka le morero Šomiša mahlathi a mokgwa(mohlala, kudu, gannyane) Šomiša lebaka la letlago “tla/tlo” go bontšha gore se sengwe se tlile go direga, mohlala, Pula e tla na Thoma go šomiša mahlathi a go lekanetša Lebjaletšweledi(mohlala (mohlala, o sa bala) **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu ao a tšwago go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba tša go ipalela ka noši

MPHATO WA 5 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8		**Gopodišiša ka ditšweletšwa tše di badilwego ka nako ya go ipalela/go bala ka bobedi ka bobedi** • Abelana dikakanyo ka ga setšweletšwa • Lekanya sešweletšwa le tše dingwe tše di badilwego mo ngwageng	**Šomiša magato a go ngwala** • Ngwala sengwalwa kakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go phošolla • Go ngwala sengwalwa kakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwa kakanywa sa mafelelo se se botse le go balega	
BEKE 9-10	**KELOPHETHO**			

MPHATO WA 6

MPHATO WA 6 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/dikanegelo tša bophelo bja nnete/kanegelo ya histori Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu go bontšha kwešišo • Go iphetolela ka boyena kanegelong, go amanya kanegelo le bophelo bja gagwe **Bapala dithaloko tša polelo** • Latela le go fa ditaelo ka tshwanelo • Diriša tlotlontšu ye fapanego • Go šielana, go fa ba bangwe sebaka sa go bolela **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšošo • Ahlaahla sererwa	**Go bala kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/dikanegelo tša bophelo bja nnete/kanegelo ya histori) Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Diriša mekgwanakgwana ya go bala bj.k go dira dikakanyo, go diriša tumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha go tšwa setšweletšwa se se badilwego • Ahlaahla thaetlele, thulaganyo, moo kanegelo e diregago gona(tikologo) • Araba dipotšišo mabapi le kanegelo **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ye e nepagetšego ya mantšu, bala ka thelelo, le tlhagišo **Dira diphasele ya mantšu** • Diriša tlotlontšu ya maleba • Peleta mantšu ka nepagalo • Tlhatholla mantšu le go a diriša lefokong **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Dira tshwayotshwayo ye kopana ya bomolomo • Tswalanya le bophelo bja gagwe	**Ngwala kanegelo ye bonolo** • Šomiša foreime ge fela go nyakega • Diriša mmepe wa monagano goba tšhate ya tatelano go dira peakanyo • Kgetha sererwa le diteng tša maleba • Ngwala lefoko la matseno la maleba • Šomiša dikgokaganyi • Ngwala mafelelo a maleba • Šomiša thutapolelo, tlotlontšu, mopeleto le maswaodikga a maleba **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo, a diriša pukuntšu ya mong Aga godimo ga tsebo ya tumatlhaka go peleta mantšu, mohlala. Aga sehlopha sa mantšu seo se theilwego godimo ga ka moo a kwagalago goba go lebelelega. Aga godimo ga tsebo ya mantšu a tlwaelo/ba a bonago kgafekgafe le ao a tšwelelago gantši ge ba bala **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go diriša maina a go balega bj.k (puku-dipuku) Aga go tšhomišo ya mašalašala mohlala, (nna, wena, rena bona) Aga go tšhomišo ya lekgokasediri, mohlala, Ngwana **o** a ja/Bana **ba** a ja. Aga go kwešišo le tšhomišo ya Lefetile **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 6 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Theeletša kanego ya dintlha,** mohlala, pego ya ditaba, pego ya dintlha. Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Kwešiša dikgopolo gomme a diriša tlotlontšu ye e tswalanago le dithuto tše dingwe • Hlagiša le go hlatholla dikakanyo tša gagwe • Ahlaahla setšweletšwa **Tšwetša pele therišano ka sererwa se se tlwaelegilego** • Araba le go botšiša dipotšišo • Hlompha barutwana ba bangwe ka go ba theeletša le go ba hlohleletša go bolela **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla sererwa	**Bala kanego ya maitemogelo a bophelo bja mong,** mohlala, athikele ya kuranta goba ditaba tša nnete Setšweletšwa go tšwa pukukgakollong goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Diriša mekgwanakgwana go bala bj.k go dira dikakanyo, go diriša tumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha go tšwa setšweletšwa se se badilwego • Araba dipotšišo go tšwa go setšweletšwa • Hlagiša lebaka le phetho **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Bala dingwalwa tša leago mohlala, mangwalo a segwera** • Ahlahla kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše itšego • Lemoga diponagalo mohlala, tlhamego, tumedišo, bj.bj. **Bala ditšweletšwa tša mediya, mohlala, dipapatšo, diphoustara** • Lemoga molaetša wo mogolo • Ahlahla tšhomišo ya kalo, mmala, botlanyi le diswantšho • Kwešiša ka fao diswantšho le mantšu di dirišwago go šušumetša **Gopodišiša dingwalwa tše di badilwego nakong ya go bala a nnoši/ bobedi** • Dira kakaretšo ya setšweletšwa ka mafoko a mmalwa • Abelana dikakanyo mabapi le setšweletšwa	**Ngwala kanego ya maitemogelo a bophelo bja gagwe** • Diriša foreime ge go nyakega • Kgetha tshedimošo ya maleba • Beakanya kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tša go e thekga • Šomiša mantšu a dikgokaganyi, mašala ka nepagalo **Ngwala lengwalo la segwera le bonolo** • Diriša foreime • Kgetha diteng tša maleba • Lebiša lengwalo go motho wa maleba le morero wa lona • Go hlokola mongwalo wa gagwe ka go phošolla thutapolelo, maswaodikga le diphošo tša mopeleto **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko gomme a diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Diriša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu Diriša tsebo ya tatelano ya ditlhaka tša alfabete le ditlhaka tša mathomo tša lentšu go hwetša mantšu ka gare ga pukuntšu Aroganya mantšu a matelele go a iša go dikarolwana tše nnyane bj.k mo-i-thut-i **Go šoma ka mantšu le mafoko** Boeletša dihlogo le meselana ya maina. Mahlaodi a tekanyo Aga go tšhomišo ya lebjaletšweledi Aga go tšhomišo ya 'nka' go bontšha go kgona le go bontšha kgopelo Šomiša mahlathi a nako: lehono mantšiboa **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go ditšweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 6 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo yaboikgopolelo ya histori Setšweletšwa go tšwa pukukgakollong goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši Dira kakaretšwana ya kanegelo ka thekgo • Kwešiša le go diriša dipotšišo mohl. Ke ka baka lang o gopola..? Go reng...? • Gopola seo a itemogetšego sona le ditiragalo ka tatelano ya maleba **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ya boitlwaetšo bja letšatši ka letšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditaetšo • Ahlaahla sererwa	**Bala kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanego ya maitemogelo ya mong ya histori Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Diriša mekgwanakgwana ya go bala bj.k go dira dikakanyo, go diriša tumatlhaka le ditlhahli tša kamano • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha go tšwa setšweletšweng se se badilwego • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Lemoga thaetlele, tikologo le thulaganyo **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** Balela godimo ka tlhabošo ye e nepagetšego ya mantšu, thelelo, lebelo, le tlhagišo Bala kanego ya maitemogelo a mong, mohlala, ditsenywa tša pukutšatši • Ahlaahla kgopolokgolo le dintlha ka botlalo tše itšego • Lemoga diponagalo mohlala, tlhamego, tumedišo **Gopodišiša dingwalwa tše di badilwego nakong ya go bala ka noši/bobedi** • Hlagiša kakanyo ya mong	**Ngwala ka maikemišetšo a go tšweletša boyena,** mohlala, Pukutšatši a diriša foreime. • Diriša foreime ka nepagalo • Diriša setaele se e sego sa semmušo • Kgetha diteng tša maleba tša sererwa • Anega ditiragalo ka tatelano ya maleba • Diriša dikgokaganyi • Diriša thutapolelo, mopeleto, maswaodikga le dikgoba magareng ga ditemana **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya gagwe** • Ngwala mafoko gomme a diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo a diriša pukuntšu ya mong Diriša tsebo ya tatelano ya ditlhaka tša alfabete le ditlhaka tša mathomo tša lentšu go hwetša mantšu ka gare ga pukuntšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Aga go tšhomišo ya mašalašala (mohlala, nna, wena, rena, bona) Kwešiša le go diriša madiri go hlaloša tiro Diriša, mohlala, godimo ga, ka morago ga, kgauswi le Diriša dikgokaganyi go bontšha koketšo (le) tatelano (ka morago, pele) Diriša mabotšiši: mang, neng, fe, ka le baka lang, bjang. Šomiša ditlhakakgolo go mainaina, dithaetlele, ditlhaka tša mathomo tša maina a batho **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go ditšweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela Ditumatshwano-mantšu ao a ngwalwago le go bitšwa go swana empa a fapana ka tlhalošo

MPHATO WA 6 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Theeletša gomme a fa tatelano ya ditaelo** • Iphetolela ka boyena go tatelano ya ditaelo tše di raraganego • Ditaelo tše di filwego di bontšha tlhaloganyo • Diriša dikgokaganyi • Diriša tatelano ya maleba **Hlaloša tshepetšo** • Tshedimošo ye e filwego mo tlhalošong e laetša tlhaloganyo • Diriša dikgokaganyi • Diriša tatelano ya maleba • Kwešiša dikgopolo gomme a diriša tlotlontšu yeo e tswalanago le dithuto tše dingwe **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetš • Ahlaahla sererwa	**Bala dingwalwa tša tshedimošo tša go bonwa mohlala, ditšhate/ dinkatlapana/dithalwa/mebepe ya monagano/mebepe/diswantšho/ dikerafo/dipeakanyo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho le dihlogo • Diriša mekgwanakgwana ya go bala bj.k. go sekenela tshedimošo • Kwešiša diponagalo tša tša go bonwa mohlala, dikhii, dika, bj.bj. • Hlatholla tshedimošo ka go ditšweletšwa tša go bonwa • Latela ditaelo **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ye e nepagetšego ya mantšu, thelelo, lebelo, le ka tlhagišo **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa(ngwalwa goba bomolomo)** **Dira phasele ya mantšu** • Diriša tlotlontšu ya maleba • Peleta mantšu ka nepagalo • Fa tlhlalošo ya mantšu le go a diriša lefokong **Gopodišiša dingwalwa tše di badilwego nakong ya go bala a nnoši/bobedi** • Dira kakaretšo ya setsweletšwa ka mafoko a mmalwa • Abelana dikakanyo mabapi le setšweletšwa	**Ngwala tlhalošo ya tshepetšo ye bonolo** • Tshedimošo ye e filwego tlhalošong e laetša tlhaloganyo • Diriša dikgokaganyi • Ngwala ka tatelano ya maleba • Diriša polelo ya semmušo • Diriša tlotlontšu go tšwa go dithuto tše dingwe **Akanya, thala gomme a feleletša setšweletšwa sa go bonwa,** mohlala, ditšhate/dinkatlapana/dithalwa/mebepe ya monagano/mebepe/diswantšho/ dikerafo/dipeakanyo • Oketša dileibole tša maleba • Akaretša tshedimošo ya maleba • Diriša mantšu a motheo **Ngwala ditlhalošo tše bonolo ka go diriša foreime** • Pele ga go ngwala: ithuta ditlhalošo tše di fapafapanego • Kgetha dilo tša maleba tše a ka di hlalošago • Diriša mehlala ya go swarega ya maleba • Diriša tlotlontšu ye e tswalanago le dithuto tše dingwe • Ngwala ka nepagalo **Rekhota mantšu le ditlhalošo ka pukuntšung ya mong** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona.	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša lediri la taelo Thoma go šomiša dikgokaganyi bjalo ka, tee, pedi bj.bj. le la mathomo, la bobedi le la mafelelo Šomiša sebopego sa kganetšo Šomiša“ke swanetše” go bontšha tlhokego Bontšha le lefetile la letšweledi Thoma go šomiša matlema ao a bontšhago tšhupetšo, nako, le thuo Kwešiša le go šomiša sebopego sa kganetšo **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela Mahlalošagotee(mantšu ao a swanago ka tlhalošo, mohlala, mosetsana/ ngwanenyana

MPHATO WA 6 KOTARA YA 1				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 9-10	**Theeletša direto/dikoša** Sengwalwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Diriša tlhalošo ya bomolomo go lemoga batho goba dilo **Bapala thaloko ya polelo** • Fa le go latela ditaelo ka tshwanelo • Go šielana • Fetša thaloko ka nako ye e beilwego	**Bala direto** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Ahlaahla sererwa le dikgopolokgolo • Kwešiša dintlha tša theto bj.k. morumokwano, poeletšomodumo, onomatopea, dipapetšo, mothofatšo • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha ye e badilwego setšweletšweng • Diriša pukuntšu **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ye e nepagetšego ya mantšu, bala ka thelelo le ka tlhagišo **Gopodišiša dingwalwa tše di badilwego nakong ya go bala a nnoši/bobedi** • Bapetša ditšweletšwa tše di badilwego	**Ngwala tlhalošo ya motho** • Kgetha diteng tša maleba • Nepiša tlhalošo ya seo o se bonago • Ngwala ka go laetša boitlhamelo ka go diriša mahlaodi le mahlathi • Hlokola mongwalo wa mong le go phošolla diphošo tša mopeleto **Ngwala tlhalošo ya selo/phoofolo/ semela/lefelo** • Kgetha diteng tša maleba • Nepiša tlhalošo ya seo o se bonago • Ngwala ka go laetša boitlhamelo ka go diriša mahlaodi le mahlathi • Hlokola mongwalo wa gagwe le go phošolla diphošo tša mopeleto **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona, bj.bj. **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega	**Mopeleto** Peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo a šomiša pukuntšu ya mong Mantšu ao a a thomago ka modumo wa k gomme a latelwa ke e goba i. Šomiša k go peleta mantšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go diriša lerui (mohlala puku ya gago) Thoma go kwešiša matlema Diriša mehuta ye e fapanego ya mahlaodi go akaretšwa le maamanyi-rui bj.k Mpša ya ka Diriša lebjale, go hlaloša ditiro tša ka mehla “Ke hlapa meno letšatši le lengwe le le lengwe” goba nnete ye e akaretšago, mohlala, ‘Letšatši le dikela bodikela.’ **Tlotlontšu ka go dikamano** Mantšu go tšwa go tšwa go ditšweletšwa tša go bala mmogo goba go ipalela Mainagokwa, mohlala, molalatladi

MPHATO WA 6 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanego ya maitemogelo a mong/ya histori Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu • Lemoga tshedimošo ye bohlokwa • Anega le go anega kanegelo gape **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa ditaelo/ditšhupetšo le go di latela • Ahlaahla sererwa	**Bala kanegelo** Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: bala gomme a ahlaahla thaetlele morago a lebelela diswantšho • Diriša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, dira dikakanyo, ka go šomiša ditlhahli tša kamano • Ahlaahla tlotlontšu ye mpsha • Lemoga tatelano ya ditiragalo, tikologo, le baanegwa (mohlala, hlaloša maikutlo a baanegwa le go fa mabaka a go fahlela seo ba se dirago) • Hlagiša lebaka le phetho • Diriša pukuntšu **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka pitšo ye e nepagetšego ya mantšu, bala ka thelelo, lebelo, le tlhagišo **Gopodišiša dingwalwa tše di badilwego nakong ya go bala a nnoši/bobedi** • Fa dikakanyo gomme a tswalanya dipuku le bophelo bja gagwe	**Ngwala kanegelo ye bonolo ka go šomiša foreime** • Diriša sebopego sa kanegelo bjalo ka foreime • Ngwala lefoko la matseno la maleba • Diriša dikgokaganyi • Diriša mahlaodi a mangwe • Ngwala mafelelo a maleba • Swarelela mo go sererwa • Kgokaganya mafoko go bopa temana ye e kgohlaganego ka go diriša mašala, dikgokaganyi le maswaodikga a maleba • Diriša thutapolelo, mopeleto le maswaodikga a maleba • Diriša pukuntšu go kgonthišiša mopeleto le ditlhalošo tša mantšu **Ngwala temana go hlagiša le go hlaloša kgopolo** • Ngwala mafoko a 2 go iša 3 • Kgetha tshedimošo ya maleba • Fa kgopolo ya mong • Hlaloša ka mo go kwagalago **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka gare ga pukuntšu** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona, bj.bj. **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega	**Mopeleto** Peleta mantšu ka nepagalo a diriša pukuntšu ya mong Mantšu ao a thomago ka modumo wa k gomme a latelwa ke u goba o **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go diriša maina a dilo tša go se balege, mohlala, meetse) Tšwetšapele thuto ya tšhomišo mašalašupi (mohlala, ye, se, tšeo, Tšwetšapele thuto ya tšhomišo ya mahlaodi Thoma go šomiša madiri Tšwetšapele thuto ya tšhomišo le kwešišo ya Lefetile Thoma go diriša “swanetše “go bontšha kgapeletšo **Tlotlontšu ka go dikamano** Mantšu go tšwa go tšwa go ditšweletšwa sa go bala mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 6 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Theeletša ditlhalošo tša bomolomo tša dilo/diphoofolo/dimela/mafelo** Setšweletšwa go tšwa pukukgakollong goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Lemoga seo se lego sona • Hlaloša gore se dirišetšwa eng • Pharologanya go ya ka dikarolwana tša sona • Thala le go se leibola • Diriša tlotlontšu ye e amanago le dithuto tše dingwe **Fetleka le go hlopha dilo** • Laetša ditshwano le diphapano • Hlaola go ya ka dihlopha • Hlaloša gore ke lebaka la eng di hlophilwe mmogo • Diriša tlotlontšu ye e tswalanago le dithuto tše dingwe **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla serewa	**Bala ditšweletšwa tša tshedimošo, mohlala, go tšwa dithutong tše dingwe**. Setšweletšwa go tšwa pukukgakollong goba padišo/goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: ahlaahla sererwa le go boeletša tlotlontšu ye bohlokwa • Bala temana gomme a lemoga kgopolokgolo le lefoko la sererwa • Araba dipotšišo mabapi le setšweletšwa le tša go bonwa, mohlala, dikerafo, dithalwa, dinkatlapana **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Ka mafoko a mmalwa ba dira kakaretšo ya seo ba se badilego	**Ngwala tlhalošo ya bomolomo ya dilo/diphoofolo/dimela/mafelo** • Akaretša dintlha tše di itšego tša maleba • Hlaloša ponagalo ya sebele • Diriša dikgokaganyi ka nepagalo • Diriša tlotlontšu ya maleba • Maswaodikga e be a a nepagetšego • Ngwala sengwalwakakanywa, hwetša poelo, hlokola le go ngwalolla **Akanyetša, thala le go leibola ditšweletšwa** tša go bonwa, mohlala. Ditšhate/dinkatlapana/ditekramo/ mebepe ya monagano/mebepe/ diswantšho/dikerafo/dipeakanyo. • Diriša tshedimošo go tšwa go ditšweletšwa tša go ngwala le tša go bonwa • Akaretša dintlha tše itšego • Diriša mantšu le dikafoko tše bohlokwa • Diriša tlotlontšu ya maleba **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona. **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega	**Mopeleto** Diriša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu Bopa bontši bja mantšu, mosadi / basadi **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša maina ao a a nago le bontši fela, mohlala, madi, mabu Thoma go šomiša mašalathuo, ka, gago, gagwe, rena, bona) Tšwetšapele thuto ya tšhomišo ya mahlaodi Aga go kwešišo le tšhomišo ya mahlaodi a go bapetša le ao a tswalanago le bogolo Diriša lehlathi la mokgwa, mohlala, gabotse, gampe Tšwetšapele kwešišo le tšhomišo ya dikgokaganyi go bontšha koketšo, tatelano le phapantšho **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go ditšweletšwa sa go bala mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 6 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša tlhalošo ya maitemogelo a mong ya tiragalo** • Lemoga dikgopolo tše di bohlokwa kudu le batho • Araba dipotšišo ka ga se se diregilego la mathomo, la bobedi, bj.bj. a bolela gape tiragalo e tee **Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo ya histori) Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu • Fa dikarabo tša mong, a tswalanya kanegelo le bophelo bja gagwe • Hlagiša le go hlaloša kakanyo ya gagwe • Botšiša le go araba dipotšišo, a fa kakanyo (mohlala, Ke ka lebaka la eng o gopola...? Ke ka lebaka la eng o sa...? •	**Bala dikanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo ya histori) Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Balela dintlha ka botlalo gomme a šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo • Lemoga le go swayaswaya ka ga thulaganyo • Fa mabaka go tiro • Kwešiša tlotlontšu • Araba dipotšišo ka ga kanegelo **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetšwa go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo **Bala ditšweletšwa tša mong le tša leago, mohlala, pukutšatši ya mong goba lengwalo** • Swayaswaya ka dikgopolokgolo • Balela dintlha ka botlalo le go lemoga setaele se se sego sa semmušo • Swayaswaya ka tlhamego le ditumedišo	**Ngwala lengwalo la segwera le bonolo** • Šomiša foreime • Šomiša setaele seo e sego sa semmušo • Ngwala bonyane ditemana tše pedi • Šomiša tlotlontšu ye mpsha le maswaodikga ao a a rutilwego • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga le dikgoba gare ga ditemana **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • N gwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj	**Mopeleto** Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo, ka go šomiša pukuntšu ya mong **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša madiri, mohlala, go sepela, sepetše Šomiša dibopego tša dikutu tša maba “ba”, mohlala, be, bile Dikafoko, mohlala, mo madiring, mohlala, bolela ka, rengwa ke, kitimišwa ke. Šomiša mahlathi Thoma go šomiša dikgokaganyi go bontšha phapantšho (fela) lebaka(ka gore) morero **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go setšweletšwa sa go bala mmogo goba go ipalela Malatodi (mantšu a a latolanago ka tlhalošo, mohlala, godimo/fase)

MPHATO WA 6 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Bapala karolo ya mabaka a a tlwaelegilego** • Šomiša polelo le ditiro ka tshwanelo • Beakanya diteng ka mo go kwalago **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Bolela goba bolela gape dikanegelo	**Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** **Lebedišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ipalela goba go bala ka bobedi** • Hlagiša dikarabo tša dikhuduego go ditšweletšwa tše di badilwego • Tswalanya go bala le bophelo bja gagwe		
BEKE 7-8	**Dira tekolo ya phapoši,** mohlala, dira dipotšišo therišano le barutwana ka yena, rekhota dikarabo mo tšhateng goba kerafo • Botšiša le go araba dipotšišo • Sepetša dipotšišotherišano ka moya wo o fodilego • Rekhota tshedimošo ka tshwanelo • Šomiša sebopego ka mokgwa wa maleba • Šomiša mantšu a bohlokwa le dikafoko **Tšwetša pele therišano ka sererwa se se tlwaelegilego** • Theeletša le go fa barutwana ba bangwe sebaka sa go bolela • Botšiša le go araba dipotšišo • Fa kakanyo, mohlala, Ke ka lebaka la eng o nagana....?	**Bala dingwalwa tša tshedimošo tša go bonwa mohlala, ditšupamabaka le thelebešeni/dišetule/ditšhate/ dinkatlapana/diswantšho/mebepe ya monagano/mebepe/diswantšho/ dikerafo/** Sengwalwa/setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: ahlaahla sererwa le go boeletša tlotlontšu ya bohlokwa • Bala temana le go lemoga kgopolokgolo le lefoko la sererwa • Araba dipotšišo ka ga sengwalwa/ setšweletšwa le tša go bonwa • Sekenela tshedimošo ye e itšego **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka sengwalwa (ngwalwa goba bomolomo)**	**Ngwala ditlhalošo tše bonolo** • Kgetha tshedimošo ya maleba • Fa mehlala • Ngwala ka mokgwa semmušo le ka mokgwa wa maleba • Šomiša tlotlontšu ye e tswalanago le dithuto tše dingwe **Tšweletša potšišonyakišišo ye bonolo** • Ngwala dipotšišo tše di kwalago • Tlogela sekgoba sa dikarabo • Šomiša sebopego sa potšišo(mabotšiši ka mokgwa wa maleba) **Ngwala temana go hlagiša le go hlaloša kgopolo** • Ngwala mafoko a 4 go ya go a 5 • Kgetha tshedimošo ya maleba • Fa kgopolo ya mong • Fa tlhalošo ka kwagalo	**Šoma ka mantšu** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Oketša tšhomišo ya dikutu tša maba “ba” mohlala, be, bile Aga go kwešišo le tšhomišo ya lebaka le letlago Thoma go šomiša “swanetše” go bontšha kgapeletšo Thoma go šomiša mahlathi a tekanyo **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go tšwa go sengwalwa/setšweletšwa sa go bala mmogo goba go ipalela Malatodi (mantšu ao a latolanago ka tlhalošo, mohlala, godimo /fase)

MPHATO WA 6 KOTARA YA 2				
MABOKGONI	**THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Bapala thaloko ya polelo** • Fa le go latela ditaelo • Šielana **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditaetšo • Ahlaahla serewa	**Bala tshwayotshwayo ya puku ye bonolo** • Lemoga diponagalo tše bohlokwa, thaetlele, lenaneo la baanegwa, kakaretšo ye kopana, tekanyetšo • Lemoga polelo yeo e šomišitšwego go fa dintlha le go fa dikgopolo **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo **Rarolla phasele ya mantšu** • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Peleta mantšu ka nepagalo • Hlaloša tlhalošo ya mantšu/a a šomiša mafokong • Šomiša pukuntšu **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Bapetša dipuku le ditšweletšwa tše di badilwego	**Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	
DIBEKE TŠA 9-10	**KELOPHETHO**			

MPHATO WA 6 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo ya histori) Sengwalwa/Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu • Ahlaahla baanegwathwadi • Ngwala tshedimošo ya maleba mo tšhateng, mohlala, mothalonako • Akaretša kanegelo **Theeletša ditlhalošo tš bomolomo tša mafelo/diphoofolo/dibjalo/dilo/ bj.bj.** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Lemoga mafelo • Ngwala tshedimošo ya maleba, mohlala, mo tšhateng/tafola • Bontšha ditshwano le diphapano **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Bolela hlalošo ya maitegelo goba ditiragalo ka tatelano ye e nepagetšego ka go šomiša dikgokaganyi	**Bala kanegelo** Sengwalwa/setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Hlaloša diponagalo tša sengwalwa/ setšweletšwa • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, ka go šomiša ditlhahli tša kamano, dira dithumo go ya ka dintlha tše di filwego • Araba dipotšišo ka ga kanegelo • Lemoga le go ahlaahla tikologo le baanegwa • Hlaloša lebaka le phetho ka go kanegelo, mohlala, go diragetše eng..? neng..? Goba ke ka lebaka la eng o gopola... diragetše? • Fa karabo ya mong go kanegelo • E kopantšha le bophelo bja gagwe **Bala mangwalo a segwera a bonolo** • Lemoga dikgopolokgolo • Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu • Lemoga diponagalo tša setšweletšwa, mohlala, letšatšikgwedi, le tumedišo **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Dira tlhagišo ya bomolomo ye botse ya tshwayotshwayo ya puku	**Ngwala ditsenywa tša pukutšatši** • Kgetha diteng tša maleba tša sererwa • Šomiša sebopego sa maleba bjalo ka foreime • Bolela ditiragalo ka tatelano ya maleba • Šomiša dikgokaganyi • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto, maswaodikga le dikgoba gare ga ditemana **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo, ka go šomiša pukuntšu ya mong Bopa bontši **Go šoma ka mantšu le mafoko** Aga go tšhomišo ya mainaina, mohlala, ka ditlhaka tše kgolo Lebjale go hlaloša ditatamente kakaretšo, mohlala, “letšatši le sobela bodikela” Šomiša “tla/tlo” go bontšha gore se sengwe se “tla/tlo” direga, mohlala, go tla na pula lehono Thoma go šomiša dikgokaganyi go bontšha lebaka le phetho **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela Mahlalošagotee (mantšu a a swanago ka tlhalošo, mohlala, mosetsana/ ngwanenyana)

MPHATO WA 6 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Theeletša polelo ye bonolo ka ga taba** • Botšiša le go araba dipotšišo tše di raraganego kudu • Ahlaahla kgopolokgolo • Afa dikakanyo • Hlompha barutwana ba bangwe ka go ba theeletša • Hlohleletša maloko a mangwe a sehlopha go thekga barutwana ba bangwe **Bolela ka ga taba ka morago ga peakanyo** • Kgetha sererwa le diteng tša maleba • Swarelela go sererwa • Beakanya diteng ka kwagalo **Kgoboketša tshedimošo, mohlala, dira nyakišišo ye bonolo bjalo ka tekolo** • Kgetha dipotšišo tše di swanetšego go botšišwa • Botšiša le go araba dipotšišo • Rekhota tshedimošo bjalo ka dinoutse ka go potšišonyakišišo tše di tšweleditšwego **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla sererwa	**Bala setšweletšwa sa tshedimo ya tša go bonwa,** mohlala, ditšhate/ dinkatlapana /dithalwa/mebepe ya monagano/mebepe/dišwantšho/ dikerafo. Setšweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: sekenela dintlha tše bohlokwa • Botšiša dipotšišo • Kgetha dintlha tša maleba go araba dipotšišo • Dira kakaretšo ya mmepe wa monagano ya setšweletšwa/kgetho ya setšweletšwa **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhabošo ya maleba, thelelo le tlhagišo **Dira phasele ya mantšu** • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Peleta mantšu ka mokgwa wa maleba • Hlatholla ditlhalošo tša mantšu a di šomiša mafokong **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Akaretša setšweletšwa ka mafoko a 5	**Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo ka go šomiša tša go bonwa,** mohlala, ditšhate/ dinkatlapana/dithalwa/mebepe ya monagano/mebepe/dišwantšho/ dikerafo. Setsweletšwa go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele Methopo ya Morutiši • Bala setšweletšwa se se kgethilwego • Šomiša tshedimošo go tšwa go setšweletšwa go thala le go leibola setšweletšwa sa go bonwa, mohlala, dinkatlapana, ditšhate le dikerafo • Bontšha gabotse tswalano gare ga dikarolo tša go fapana tša sethalwa goba setšweletšwa se sengwe sa tša go bonwa **Iša setsweletšwa ka go sebopego sa kerafo,** mohlala, šomiša dinoutse tša tshedimošo ye e kgobokeditšwego • Iša tshedimošo ka go sebopego sa kerafiki, mohlala, kerafo goba tafola • Fetleka tshedimošo **Ngwala pego ye kopana** ka ga tshedimošo ye e kgobokeditšwego • Lekola tshedimošo le go dira dikahlolo le go fa mabaka a tšona • Šomiša sebopego sa maleba go pego • Beakanya ditemana ka nepagalo, mohlala, ka go šomiša serewa le mafoko ao a thekgago	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša bong bja a mangwe maina (mohlala, mošemane/mosetsana) Aga mo go tšhomišo ya mahlaodi Aga mo go tšhomišo ya lekgokasediri, mohlala, mosadi **o** a swiela/basadi **ba** a a swiela ... Šomiša lebjaletšweledi, mohlala, 'O sa bala') **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela Mantšu a go tšwa go lefapa le le swanago, mohlala, bokantle le matlakala di wela lefapeng la 'puku'

MPHATO WA 6 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša dikanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo ya histori) Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu • Fa karabo ya mong, a tswalanya le bophelo bja gagwe • Hlagiša le go hlaloša kgopolo ya gagwe • Akanya mafelelo a mangwe, boikgopolelo le dikgonagalo tša go hlaloša **Bolela kanegelo gape** • Šomiša tatelano ya maleba ya ditiragalo • Šupetša baanegwa ka go kanegelo gabotse • Šomiša mabaka ao a tsebagaditšwego mephatong ya pele • Akanya mafelelo a mangwe.	**Bala kanegelo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go diswantšho • Ahlaahla thaetlele, thulaganyo, baanegwa, le tikologo • Ahlaahla ka moo thulaganyo ya kanegelo e ka emelago pono ye e itšego ya lefase • Araba dipotšišo ka ga kanegelo • Akaretša kanegelo ka bomolomo • Lemoga molaetša wa kanegelo **Dira mošongwana wa** **tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Bala sereto** • Pele ga go bala: akanya go tšwa go leinala puku le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: šomiša ditlhahlitša kamano • Araba dipotšišo ka ga sereto • Hlagiša maikutlo ao a hlotlilwego ke sereto • Ahlaahla morumokwano • Ahlaahla dipapetšo tše di dirilwego ka go sereto	**Ngwala ka nnoši kanegelo ye kopana, ka go šomiša magato a go ngwala** • Kgetha diteng tše di kgahlišago • Šomiša sebopego sa kanegelo bjalo ka foreime • Šomiša mathomo, bogare le mafelelo • Bolela ditiragalo ka tatelano ya maleba • Šomiša lebaka la maleba gomme a kopanya mafoko ka le le fela • Šomiša mehutahuta ya maswaodikga, go akaretša ditsebjana • Šomiša sekgoba sa maleba gare ga ditemana **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo ka go šomiša, mohlala, mebepe ya monagano • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go hwetša pego ya dipoelo ka ga diteng le tšhomišo ya thutapolelo le tlotlontšu • Go lekola mopeleto • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo	**Mopeleto** Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo, ka go šomiša pukuntšu ya mong Khutsofatšo ya mantšu ka mokgwa wa maleba: mohlala, morena/mna diakronimi, bj.bj. **Go šoma ka mantšu le mafoko** Aga mo tšhomišong ya mašalašala, mohlala, Nna, wena, rena, bona) Aga mo kwešišo le tšhomišo ya mahlaodi a papetšo Aga mo go kwešišo le go šomiša lefetilego Thoma go šomiša “tla/tlo” go bontšha maikemišetšo Šomiša mahlathi a felo Thoma go šomiša mašalathuo (mohlala, ka, gago, gagwe, rena, bona) Šomiša lephethitšweledi **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela Kopanya dihlogo le meselana go bopa lentšu

MPHATO WA 6 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša koša/direto tše bonolo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Moruti • Gopola dikgopolokgolo • Ahlaahla kgopolo ye bohlokwa • Tswalanya le maitemogelo a mong • Lemoga morumokwano • Hlagiša maikutlo ao a hlotlilwego ke sereto • Diragatša koša/methalo ye e kgethilwego **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha e tee ya boitlwaetšo bja letšatši ka letšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditaetšo • Ahlaahla sererwa	**Itlwaetša go theeletša le go bolela** • Balela godimo ka tlhagišo, a bontšha kwešišo • Balela godimo ka go šomiša tlhabošo, lebelo le kwagatšo ya lentšu **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Tswalanya ditšweletšwa le bophelo bja gagwe	**Ngwalela go ithabiša,** mohlala, methaladi ye mene ye bonolo ya sereto goba mafoko a goba le morumokwano • Kgetha sererwa • Ngwala mafoko a goba le morumokwano ka ga sererwa • Šomiša papetšo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona, bj.bj.	

MPHATO WA 6 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Theeletša le go latela ditaelo,** mohlala, tshepedišo • Akanya se se ka latelago • Ahlaahla dintlha ka botlalo tše itšego tša setšweletša • Ahlaahla tatelano ya ditiragalo • Ahlaahla sebopego seo lediri le šomišitšwego go sona **Bapala thaloko ya polelo** • Latela ditaelo ka mokgwa wa maleba • Šomiša mehutahuta ya tlotlontšu • Šielana, a efa ba bangwe sebaka sa go bolela **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha e tee ya boitlwaetšo bja letšatši ka letšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditaetšo • Ahlaahla sererwa	**Bala setšweletšwa sa tshepedišo,** mohlala, metswako/ditaelo tša boitekelo bja saense bjo bonolo/ projeke Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le dihlogo le go lekola setšweletšwa, mohlala, letlakala la diteng goba tšhupaditeng/ mamatletšo • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekima • Hlatholla tša go bonwa • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Hlaloša se se swanetšego go dirwa • Ahlaahla dintlha ka botlalo tše itšego tša setšweletšwa • Ahlaahla tlhamego ya setšweletšwa • Ahlaahla tatelano ya ditaelo • Latela ditaelo	**Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo,** mohlala, ditšweletšwa tše di šomišwago ka go dithuto tše dingwe • Ngwala ditemana tše pedi go ya go tše tharo • Beakanya tshedimošo ka kwagalo • Šomiša lefoko la serewa le mafoko a go thekga • Šomiša tlotlontšu ye e tswalanago le dithuto tše dingwe • Šomiša polelo ya semmušo • Akaretša dintlha ka botlalo tše itšego • Šomišwa tirwa ka mokgwa wa maleba **Dira kakaretšo ya mmepe wa monagano ye kopana ya setšweletšwa** • Lemoga bonyane dintlha tše tharo tše bohlokwa • Beakanya tshedimošo gabotse • Šomiša dika/diswantšho/le setšweletšwa sa kerafi se sengwe sa maleba • Bontšha gabotse tswalano gare ga dikarolo tša taekeramo le setšweletšwa sa kerafi se sengwe • Šomiša tlotlontšu ya maleba • Lekola mopeleto • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwesiša le go šomiša sebopego sa mašalathuo Šomiša mehuta ya mahlaodi Kwešiša le go šomiša madiri go hlaloša ditiro **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 6 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8		**Bala setšweletšwa sa tshedimošo go kgabaganya lenaneothuto** bjalo ka pego ye kopana, tlhalošo/ ditlhathollo go tšwa dithutong tše dingwe • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le dihlogo le go lekola setšweletšwa, mohlala, letlakala la diteng goba tšhupaditeng / mamatletšo • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekenela tshedimošo ye e itšego • Hlatholla tša go bonwa • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Fa dikgopolokgolo le dintlhatlaleletšo **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Fa dikgopolokgolo • Hlaloša diponagalo tša tše dingwe tša ditšweletšwa tše di badilwego, mohlala, puku ya tšhupo ya go ba le matlakala a diteng le tšhupaditeng/ mamatletšo	**Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo, mohlala, ka go šomiša mebepe ya monagano • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go lekola mopeleto • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona, bj.bj.	

MPHATO WA 6 KOTARA YA 3				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE GO BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 9-10	**Tšea karolo go dipoledišano ka ga sererwa se se tlwaelegilego** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Botšiša dipotšišo tša maleba gomme a araba dipotšišo • Tšwetšapele poledišano • Hlagiša dikakanyo • Hlompha dikgopolo tša ba bangwe • Hlohleletša barutwana ba bangwe go bolela lelemetlaleletšo **Diragatša papadi ye bonolo** • Šomiša diteng le polelo ya maleba • Šomiša polelotebanyi • Godiša kwagalo ya thulaganyo • Šomiša lentšu, tlhagišo le polelo ya dika tša mmele go tšweletša tlhalošo • Hlaboša mantšu ka kwagalo le ka nepagalo **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla sererwa	**Bala papadi** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala go tšwa go thaetlele • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala • Lemoga thulaganyo • Ahlahla baanegwa, tikologo le tiro • Hlagiša maikutlo a a hlotlilwego ke setšweletšwa • Ahlaahla diponagalo tša setšweletšwa kudukudu maswaodikga le tlhamego **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhagišo, a bontšha kwešišo ya setšweletšwa • Balela godimo ka go šomiša tlhabošo, lebelo le kwagatšo ya lentšu **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Hlagiša pego ye kopana ya bomolomo ya puku ya diteng le sebopego sa maleba • Fa dikgopolo tša gagwe	**Ngwala sengwalo sa papadi** ka go šomiša setaele se se sego sa semmušo sa go ngwala • Kgetha baanegwa ba maleba • Tšwetšapele therišano le tiro ka kwagalo • Šomiša polelotebanyi • Šomiša maswaodikga a maleba, mohlala, kgorwana, leswao la tlabego le leswao a potšišo **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo ka go šomiša mebepe ya monagano • Tšweletša sengwalwakakanywa sa mathomo • Hwetša dipoelo tša dipego gomme a boeletša • Go phošolla • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega ka sekgoba sa go nepagala **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu Aga mo go tsebo ya tumatlhaka go peleta mantšu a lelapa a a theilwe godimo ga gore a kwagatšwa goba a lebelelega bjang **Go šoma ka mantšu le mafoko** Thoma go šomiša dikgokanyi bjalo ka tee, pedi, mathomo, bobedi le mafelelo Šomiša mahlaodi a go fapana Tšwetšapele tšhomišo mahlathi **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela Tumatshwano(mantšu ao a peletwago go swana fela a na le ditlhalošo tša fapana)

MPHATO WA 6 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo ya histori) Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Botšiša dipotšišo tša maleba gomme a araba dipotšišo • Akaretša kanegelo • Araba le go thoma go botšiša tše dingwe tša dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka lang o sa...? Eng...? O gopola bjang...? • Ahlaahla ditabanatabana tše bohlokwa, tša setho le tša leago ka go kanegelo, bolela ka leleme leo e sego la tlwaelo ge go le bohlokwa **Bolela kanegelo ya mong** • Kgetha diteng le thaetlele ya maleba • Beakanya ditiragalo ka go kwagala • Fa maina a baanegwa ka go kanegelo • Šomiša dikgokaganyi **Hlagiša tshwayotshwayo ya bomolomo ya puku** • Kgetha diteng le sebopego sa maleba • Hlagiša le go hlaloša dikakanyo tša gagwe • Hlagiša gabotse ka tlhagišo ya thelelo	**Bala kanegelo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo ya mantšu a maswa • Ahlaahla thulaganyo, tikologo le baanegwa • Ahlaahla tatelano ya ditiragalo, a araba dipotšišo ka seo se hlagilego la mathomo, la bobedi, bj.bj. • Araba le go thoma go botšiša tše dingwe tša dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka lang o sa...? Eng...? O gopola bjang...? • Hlagiša le go hlaloša kgopolo ya gagwe • Ahlahla ka mo baanegwa ba emelago pono ye itšego ya lefase • Ahlaahla karolo ye e ralokwago ke diswantšho tša go bonwa • Ahlaahla ditsela tše dingwe tša go hlagiša baanegwa	**Ngwala kanegelo ye bonolo** • Šomiša sebopego sa kanegelo bjalo ka foreime • Šomiša polelo ka boikgopolelo kudu ka go šomiša mehuta ya tlotlontšu • Kgokaganya mafoko go bopa temana ye e kgohlaganego ka go diriša mašala, dikgokaganyi le maswaodikga a maleba • Šomiša thutapolelo ya maleba, mopeleto le maswaodikga • Šomiša mabaka a a nepagetšego ka go se fetogefetoge • Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo, ka go šomiša pukuntšu ya mong Aga mo go tsebo ya mantšu a tlwaelo le ao a šomišwago kudu **Go šoma ka mantšu le mafoko** Kwešiša le go šomiša maina a go balega, mohlala, puku-dipuku) Aga mo go tšhomišo ya mašalašupi, mohlala, se, seo, sela) Aga mo go tšhomišo ya mahlaodi Šomiša modirišo taelo, mohlala, Sepela! Šomiša lephethitsweledi Šomiša mahlathi a nako (mohlala, gosasa, maabane) Thoma go šomiša matlema go bontšha tšhupetšo, nako, thuo, mohlala, godimo ga, ka morago ga, kgauswi le **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela Malatodi (mantšu a a latolanago, mohlala, godimo/fase)

MPHATO WA 6 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 1-2	**Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla sererwa	**Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Bala lengwalo la segwera** • Pele ga go bala: kakanyo e theilwe go go sekima sengwalwa/ setšweletšwa • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo ya mantšu a maswa • Lemoga kgopolokgolo le dintlha tše di itšego • Ahlaahla morero wa lengwalo • Ahlaahla tlhamego ya lengwalo **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhagišo, a bontšha kwešišo • Balela godimo ka go šomiša tlhabošo, lebelo le bolumo **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Bolela kanegelo ka mafoko a 5 goba 6		

MPHATO WA 6 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 3-4	**Tšea karolo dikahlaahlong** • Ahlaahla mehola le dipoelamorago • Šomiša dikgopolo le tlotlontšu, mohlala, tšeo di tswalanago le dithuto tše dingwe • Šielana • Hlompha dikgopolo tša ba bangwe • Hlotleletša ba bangwe go bolela **Theeletša le go ahlaahla polelo** • Ahlaahla dikgopolokgolo le dintlha tše di itšego • Rekhota tshedimošo ye e itšego mo tšhateng goba mmepe wa monagano **Bapala thaloko ya polelo** • Latela ditaelo ka mokgwa wa maleba • Šomiša mehutahuta ya tlotlontšu • Šielana, a efa ba bangwe sebaka sa go bolela **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla sererwa	**Bala setšweletšwa sa tshedimošo,** mohlala go kgabaganya lenaneothuto Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: bala le go ahlaahla dihlogo le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekenela tshedimošo • Lemoga karolo ye e bapalwago ke diswantšho le dinepe ge go bopša tlhalošo • Araba dipotšišo ka ga setšweletšwa • Lemoga mehola le dipoelamorago • Akaretša temana ka thekgo **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** **Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka maswaodikga a maleba, thelelo le tlhagišo **Bala le go rarola phasele ya mantšu** • Peleta mantšu ka mokgwa wa maleba • Bontšha kwešišo ya ditlhalošo tša mantšu • Šomiša tlotlontšu ya maleba **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Hlagiša dikarabo tša dikhuduego go ditšweletšwa tše di badilwego • Tswalanya setšweletšwa le bophelo bja gagwe	Šomiša tshedimošo go tšwa go setšweletša sa go bonwa, mohlala, ditšhate/dinkatlapana /dithalwa/ mebepe ya monagano/mebepe/ dišwantšho/dikerafo **go ngwala setsweletšwa** • Ngwala ditemana tše pedi go ya go tše tharo • Dintlha di nepagetše le go beakanywa gabotse • Mopeleto le maswaodikga a nepagetšego **Ngwala setšweletša sa tshedimošo ya go bonwa** • Dira kakaretšo ya monagano wa mmepe ya setšweletša ye kopana • Beakanya mehola le tša go se be le mohola ka go nkatlapana **Ngwala ditlhalošo tša go ba le mehlala** • Kgetha dilo tša maleba go di hlaloša • Šomiša mehlala ya go swarega ya maleba • Kgetha tshedimošo ya maleba • Šomiša tlotlontšu ye e tswalanago le dithuto tše dingwe **Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu** **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu goba ditlhathollo go bontšha tlhalošo, bj.bj.	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu Šomiša tsebo ya alfabete le ditlhaka tša mathomo go hwetša mantšu ka pukuntšung **Go šoma ka mantšu le mafoko** Thoma go šomiša mašalathuo (mohlala, ka, gago, gagwe, rena, bona) Aga mo go kwešišo le go šomiša lebjale Šomiša dikgokaganyi go bontšha koketšo (le) Šomiša mafokontši ka go šomiša (le) Fetleka lefokonolo ka sediri, lediri le sedirwa, mohlala, mosadi/o ja/bogobe Šomiša leamanyi Šomiša difegelwana go arogantšha maina mo lenaneong **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 6 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša kanegelo** (Kgetha go tšwa go dikanegelo tša bjale tša boikgopolelo/tša setšo/ kanegelo ka yena mong/bohlagahlaga/ dikanegelo tša bophelo bja nnete/ kanegelo ya histori) Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Botšiša dipotšišo tša maleba le go iphetolela go dipotšišo • Akaretša kanegelo • Araba le go thoma go botšiša tše dingwe tša dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka lang o sa ...? Eng...? O gopola bjang...? • Hlagiša kgopolo, a efa lebaka la yona, ka ditabanatabana tše bohlokwa, tša setho le tša leago ka go kanegelo, bolela ka leleme leo e sego la tlwaelo ge go le bohlokwa • Šomiša mabaka ao a tsebaditšwego mephatong ya pele (mohlala, lebaka le le fetilego, le letlago)	**Bala kanegelo** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: šomiša ditlhahli tša kamano go hwetša tlhalošo ya mantšu a maswa • Ahlaahla thulaganyo, tikologo le baanegwa • Ahlaahla tatelano ya ditiragalo, a araba dipotšišo ka seo se hlagilego la mathomo, la bobedi, bj.bj. • Botšiša le go araba dipotšišo tše di raraganego kudu, mohlala, ke ka lebaka lang o sa...? Eng...? O gopola bjang...? • Hlagiša le go hlaloša kgopolo ya gagwe **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** Bala direto • Pele ga go bala: akanya go tšwa go thaetlele le diswantšho • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala: šomiša ditlhahli tša kamano • Araba dipotšišo ka ga sereto • Hlagiša maikutlo ao a hlotlilwego ke sereto • Ahlaahla morumokwano le poeletšamedumo • Ahlaahla dipapetšo tše di dirilwego ka go sereto(tshwantšhanyo)	**Ngwala tshwayotshwayo ya puku** • Kgetha diteng le sebopego sa maleba • Hlagiša le go tlhathollo maikutlo a gagwe • Akaretša thaetlele, baanegwa, le kakaretšo Ngwala lengwalo la segwera • Kgetha diteng tše di nepagetšego • Šomiša fela foreime ge go hlokega • Bolela molaetša gabotse • Beakanya tshedimošo ka kwagalo • Ngwala leina la gagwe mafelelong • Šomiša setaele se se sego sa semmušo sa go ngwala sa maleba se se lebanego le morero **Diriša magato a go ngwala** • Go lahlela dikgopolo • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go hlokola • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega **Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le tlhalošo ya mantšu** **Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona, bj.bj.	**Mopeleto** Šomiša pukuntšu go lekola mopeleto le ditlhalošo tša mantšu Mantšu ao a a welago lefapeng le tee, mohlala, bokantle le letlakala di wela lefapeng la “puku” **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša dibopego tša mabotšiši, mohlala, mang, eng, neng, fe, ke ka lebaka la eng, bjang Tšwetšapele tšhomišo ya dikgokaganyi go bontšha lebaka le morero Thoma go šomiša dikgokaganyi go bontšha kgetho (mohlala, goba). Lebaka le letlago (mohlala, ke tla mmona gosasa. Ke ile go mmona gosasa) Šomiša polelotebanyi Šomiša ditsebjana mo go polelotebanyi **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela

MPHATO WA 6 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 5-6	**Theeletša di/sereto** Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Gopola dikgopolokgolo • Ahlaahla kgopolo ye bohlokwa • Tswalanya le maitemogelo a gagwe • Lemoga morumokwano le mantšu a a thomago ka modumo wa go swana (poeletšamedumo) • Lemoga le go ahlaahla dipapetšo (mohlala, tshwantšhanyo • Hlagiša maikutlo ao a hlotlilwego ke sereto • Diragatša koša/methaladi ye e kgethilwego **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla sererwa • Bolela maitemogelo a ditiragalo ka tatelano ya maleba a araba dipotšišo ka ga seo se diragetšego la mathomo, la bobedi, la boraro, bj.bj	**Itlwaetša go bala** • Balela godimo ka tlhagišo, a bontšha kwešišo • Balela godimo ka go šomiša tlhabošo, lebelo le kwagatšo ya lentšu **Gopodišiša dingwalwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Dira tshwayotshwayo ya puku ya bomolomo ye botse		

MPHATO WA 6 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8	**Tšea karolo ditherišanong** • Botšiša le go araba dipotšišo • Hlompha barutwana ba bangwe • Theeletša barutwana ba bangwe mme a ba hlohleletša go bolela **Tšea karolo dikahlaahlong** • Gopola le go hlaloša dikgonagalo • Šomiša peelano • Šielana • Hlompha dikgopolo tša ba bangwe • Hlohleletša ba bangwe go bolela **Itlwaetša go theeletša le go bolela** (Kgetha ye tee ye o ka itlwaetšago yona tšatši ka tšatši) • Diragatša sereto • Bapala thaloko ya polelo • Fa le go latela ditaelo/ditšhupetšo • Ahlaahla sererwa	**Bala ditšweletšwa tša mediya**, mohlala, athikele ya kgatišobaka/pego ya ditaba Setšweletša go tšwa go pukukgakollo goba di/padišo goba Faele ya Methopo ya Morutiši • Pele ga go bala: akanya gore setšweletšwa se mabapi le eng ka go se lebelela pele • Šomiša mehutahuta ya mekgwanakgwana ya go bala, mohlala, go sekima, go sekena • Araba dipotšišo • Ahlaahla dikgopolokgolo le dintlha tše di itšego • Ahlaahla kalo le moakanyetšo wa setšweletšwa • Bapetša kalo le moakanyetšo wa kurata **Dira mošongwana wa tekatlhaloganyo ka setšweletšwa (ngwalwa goba bomolomo)** Itlwaetša go bala • Balela godimo ka maswaodikga a maleba, thelelo le tlhagišo	**Ngwala pego ya ditaba ye bonolo ka go šomiša foreime** • Akaretša tshedimošo ya maleba • Akaretša kgopolokgolo ye e kwalago • Tlhabolla tshedimošo ka kwagalo • Šomiša dikgokaganyi le go beakanya ditemana gabotse • Šomiša tlhamego ye e nepagetšego • Šomiša thutapolelo ya maleba, tlotlontšu, mopeleto le maswaodikga **Hlama phoustara** • Akaretša tshedimošo ya maleba • Akaretša seswantšho • Šomiša tlhamego ya maleba • Šomiša diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala, le bogolo bja go fapana goba mehuta ya mogatišo (fonto) • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega Diriša magato a go ngwala • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mathomo • Go boeletša • Go phošolla • Go ngwala sengwalwakakanywa sa mafelelo • Go hlagiša sengwalwakakanywa sa mafelelo se sebotse le go balega	**Mopeleto** Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo, ka go šomiša pukuntšu ya mong Šomiša tsebo ya alfabete le ditlhaka tša mathomo go hwetša mantšu ka pukuntšung **Go šoma ka mantšu le mafoko** Šomiša 'swanetše' go bontšha tlhokego Thoma go šomiša dikgokaganyi go bontšha peelano Šomiša papetšo Šomiša leswao la potšišo Šomiša leswao la tlabego **Tlotlontšu ka go kamano** Mantšu go tšwa go ditšweletšwa tša go balwa mmogo goba go ipalela Mainagokwa, mohlala, molalatladi

MPHATO WA 6 KOTARA YA 4				
MABOKGONI	**GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)**	**GO BALA LE BOGELA**	**GO NGWALA LE GO HLAGIŠA**	**DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO**
BEKE 7-8		**Bala le go kwešiša setšweletšwa sa kerafiki sa mediya,** mohlala, phoustara le dipapatšo • Pele ga go bala: ahlaahla diswantšho • Hlatholla tshedimošo • Hlaloša morero wa setšweletšwa • Ahlaahla tše dingwe tša tšhomišo ya polelo • Lemoga le go ahlaahla diponagalo tša moakanyetšo bjalo ka mmala, le bogolo bja go fapana goba mehuta ya mogatišo (fonto) • Ahlaahla kalo • Bapetša ditšweletšwa tša go fapana, mohlala, diphoustara le dipapatšo **Gopodišiša ditšweletšwa tšeo di badilwego nakong ya go bala ka noši/ka bobedi** • Abelana dikgopolo ka ditšweletšwa	**Rekhota mantšu le ditlhalošo tša ona ka go pukuntšu ya mong** • Ngwala mafoko ka go diriša mantšu goba ditlhathollo go laetša tlhalošo ya ona, bj.bj.	
BEKE 9-10	**KELOPHETHO**			

KAROLO YA 4: KELO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE

4.1 MATSENO

Kelo ke tshepetšotšweledi ye e beakantšwego ya go lemoga, go kgoboketša le go hlatholla tshedimošo ka ga bokgoni bja barutwana, go šomišwa mehuta ya go fapana ya kelo. E akaretša dikgato tše nne: go hlama le go kgoboketša bohlatse bja phihlelelo; tekolo ya bohlatse bjoo; go rekhota tše di hweditšwego; le go šomiša tshedimošo yeo go kwešiša le go thuša go hlabolla morutwana gore go kaonafatšwe tshepetšo ya go ithuta le go ruta.

Kelo e swanetše go ba ka mahlakore ka moka, bobedi e be ya semmušo (Kelo ya go lokišetša barutwana go ithuta), le ye e sego ya semmušo (go ela ge e le go re go ithuta go phethagaditše morero). Mo dikelong tše ka moka, barutwana ba swanetše go fiwa dipoelo kgafetšakgafetša go kaonafatša maitemogelo a bona a go ithuta.

Kelo mo go maleme e tswelapela gomme e thekga kgolo le tšwelopele ya barutwana. Ke karolo ye bohlokwa ya go ruta le go ithuta ka ge e neela ka dipoelo tša go ruta le go ithuta. E swanetše go akaretšwa go go ruta le go ithuta bakeng sa go.....Go feta fao kelo ye e logagantšwego ya mahlakore a go fapana a polelo a swanetše go iltwaetšwa. Mohlala re swanetše go thoma ka go bala gomme ra dira tekatlhaologanyo. Dipotšišo tša tsebo tša polelo di ka botšišwa go na mo go setšweletšwa sa go swana. Pele ga go bala setšweletšwa barutwana ba ka laelwa go fetola setšweletšwa ka go, mohlala, ngwala lengwalo ka ga ditaba tse di tšwelelago mo setsweletšweng goba go ngwala dikarabo tša boitlamelo go diteng tša setšweletšwa. Go feleletša mošongwana wo, dikahlaahlo di ka swarwa ka ga sererwa gomme ka tsela ye re rutile mabokgoni a polelo ka moka ka go mošongwana wo o logagantšwego o tee wa thelelo.

Go lekola mabokgoni a go fapana go se bonwe bjalo ka mešongwana ya go fapana fela bjalo ka mošongwana wo o logagantšwego

Moo go hlokegago mabokgoni a go theeletša, bokgoni bja bomolomo, bokgoni bja go araba dipotšišo, go tšea karolo dikahlaahlong le mabokgoni a go rekhota a swanetše go hlokomelwa letšatši ka letšatši.

Go bohlokwa gape, gore kwešišo ya baithuti mabapi le seo ba se balago e lekolwe e sego fela bokgoni bja go lemoga le go fetolela mantšu. Kelo ya go ela go bala e swanetše go dirwa ka mehla e sego kelo ye e diregago gatee fela. Kelo ya go bala e swanetše go nepiša mo go, go balela godimo gotee le mešongwana yeo e tlo thušago go hwetša gore morutwana o kwešišitše bokaakang, go anega kanegelo gape goba go fetola dipotšišo.

Kelo ya mošomo wa go ngwala e tla nepiša mo go bokgoni bja go tšweletša tlhalošo, le ka mokgwa wo ba ngwadilego ka nepagalo, mohlala, dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo, mopeleto le maswaodikga. Kelo ka moka e swanetše go lemoga gore go ithuta polelo ke tshepetšo gomme barutwana ba ka se tšweletše mošomo wo o nepagetšego, wa maleba la mathomo. Ka fao, magato a go fapana mo go tshepetšo ya go ngwala a swanetše go elwa.

Ge o efa mošomo wa kelo ya semmušo, go tla ba le nepišo mo go mabokgoni a a itšego, mohlala, Go theeletša le Go bolela, Go bala, goba Go ngwala. Ka lebaka la gore go ithuta polelo ke tshepetšo ye e logaganego, bokgoni bja go feta bjo tee bo tla šomišwa. Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo di swanetše go elwa ka go kamano. Go swanetše go netefatšwa gore kelo ga e dirwe fela ka mošomo wa go ngwala fela, fela e dumelela le mošomo wa tiragatšo le wa bomolomo. Go bohlokwa go ela seo bana ba se kwešišago e sego seo ba se swarago ka hlogo, bjale ela mabokgoni ka go kamano ka moo go ka kgonegago, mohlala, barutwana ba ka peleta mantšu a bona ka moka ka nepagalo ka nakong ya moleko ka Labohlano, a ba ka kgona go a šomiša mantšu ona ao a peletilwego ka maleba ge ba ngwala/rekhota ditaba goba dikanegelo tša bona?

Go ruta le kelo ya dipolelo go swanetše go akaretša barutwana ka moka, gomme mekgwanakgwana e swanetše go hwetšwa go thuša barutwana go kgona go fihlelela, goba go tšweletša ditšweletšwa tša polelo. Ba bangwe ba barutwana ba go ba le mapheko ba ka se kgone go hwetša a mangwe a maikemišetšo ao a hlagišitšwego mo go Setatamente sa Kharikhulamo ya Pholisi le Kelo.

Katlego ya baithuti ba Lelemetlaleletšo la Pele e theilwe go kelo ye e sego ya semmušo le dipoelo tša dipego go tšwa go morutiši ge ba le gare ba šoma ka ditšweletšwa le mošongwana. Peakanyo ya go ruta e bontšha diteng, mabokgoni le mekgwanakgwa ye e nyakegago ya go ruta le go ithuta mo ngwageng. Tše ke tše di tlogo elwa mo magatong ao a oketšegago a tšwelopele. Ga se ka moka tšeo di rutilwego di hlokago go elwa ka semmušo. Le ge go le bjalo, go bohlokwa go re tšwelopele ya barutwana e elwa ka lenaneo la kelo ya semmušo le leo e sego la semmušo, ka ge se se tsebatša peakanyo.

Lenaneo la kelo le dumelela kelophetho, yeo e ka tšeago sebopego sa moleko goba tlhahlobo, mafelelong a kotare ye nngwe le ye nngwe. Mošomo wo kelo e dirwago ka wona o swanetše go rutwa mo kotareng. Diaethemo tša kelo di swanetše go fihlelelwago maemo a mabokgoni a go fapana go nnetefatša nnete

4.2 KELO YEO E SEGO YA SEMMUŠO GOBA YA TŠATŠI KA TŠATŠI

Kelo ya go ithuta e na le morero wa go kgoboketša tshedimošo ka ga diphihlelelo tša morutwana ka mehla, yona e šomišwa go kaonafatša go ithuta.

Kelo yeo e sego ya semmušo, ke tekolo ya tšwelopele ya morutwana letšatši le letšatši. Seo se dirwa ka go lebeledišiša, dipoledišano, ditaetšo tša go diragatšwa, dikopano tša morutwana – morutiši, go šomišana mmogo ka phapošing, bjalobjalo. Kelo ye e sego ya ya semmušo e ka ba yeo go yona morutiši a kgonago go emiša thuto a hlokomela barutwana goba go ahlaahla le barutwana ka moo go ithuta go tšwelago pele ka gona. Kelo ya bokgoni bja polelo e tla ba ka sebopego sa go hlokomela mešomo ya go ngwala, mešongwana ya bomolomo le ditlhagišo, melekwana ya go ngwalwa, go balela godimo le dibopego tše dingwe tša kelo. Kelo ye e sego ya semmušo e swanetše go šomišwa go fa dipoelo tša dipego go barutwana le go tsebatša peakanyo ya go ruta, fela ga go hlokege gore e rekhotwe. E se ke ya bonwa e arogile mo go mešongwana ya go ithuta yeo e diragatšwago ka phapošing, ebile o ka šomiša mešongwana ya go ithuta ya gago ye mentši go ela mešomo ya barutwana ka mokgwa wo e sego wa semmušo. Mabakeng a mangwe o ka nyaka go seta mehuta ye e itšego ya kelo ya mešongwana go hlohleletša barutwana ba gago go ithuta, bjalo ka ditšweletša tša mopeleto. Barutwana goba barutiši ba ka swaya mešongwana ye ya kelo.

Go šišinywa gore o šomiša dibeke tše pedi tša mathomo go dira kelo ya motheo ya barutwana. O swanetše go šomiša mešongwana ye e filwego mo dibekeng tše pedi tša mathomo tša dipeakanyo tša go ruta go dira kelo ye. Se se tla go thuša go lemoga mohuta watlhokomelo yeo barutwana ba gago ba e hlokago ge o dutše o tšwelapele.

Kelo ka bowena le kelo ka sethaka e ama barutwana mo go tšeeng karolo ka mahlahla, mo go kelo. Se se bohlokwa ka gee dumelela barutwana go ithuta le go lebeledišiša mo mešomo ya bona. Dipoelo tša mešongwana ye e sego ya semmušo ya tšatši ka tšatši ga di rekhotwe semmušo ntle le ge morutiši a rata go dira bjalo. Barutiši ba ka rata go swara direkhoto tše e sego tša semmušo, tša ka tsela yeo morutwana yo mongwe le yo mongwe a tšwelago pele ka gona mo mahlakoreng a go fapana a dithuto, go thuša ka go peakanyo le go netefatša gore morutwana yo mongwe le yo mongwe o tšwetšapele mabokgoni ao a nyakegago le kwešišo. Dipoelo tša mešomo ya tšatši ka tšatši ga di šomišwe go hlatloša le go fa disetifikheiti.

4.3 KELO YA SEMMUŠO

Mešomo ya kelo ka moka yeo e bopago lenaneo la kelo ya semmušo la ngwaga e tšewa bjalo ka Kelo ya semmušo. Mešomo ya kelo ya semmušo e a swaiwa gomme ya rekhotwa semmušo ke morutiši ka baka la tšwelopele le mabaka a go fa disetifikheiti. Mešomo ya Kelo ya semmušo ka moka e swanetše go lekanyetšwa ka lebaka ka morero wa tiišetšo ya boleng le go netefatša gore metheo ye e nepagetšego e a latelwa.

Kelo ya semmušo e fa barutiši tsela ya tatelano ya go lekola ka moo barutwana ba bago le tšwelopele mo mphatong le ka thutong ye e itšego. Mehlala ya kelo ya semmušo e akaretša meleko, ditlhahlobo, mešongwana ya go diragatšwa, diprotšeke, ditlhagišomolomo, mešomotaetši (bjalo ka anega kanegelo, nyalantšha) ditiragatšo (bjalo ka go diragatša) dikanegelo, go tšea karolo ka go mešomo ya bomolomo (bjalo ka dipoledišano, ditherišano, dikahlaahlo), mešomo ya go ngwalwa (bjalo ka go tlatša letlakalatšhomelo, ngwala temana goba mohuta wo mongwe wa ditšweletšwa), bj.bj.

Mo morero wa go hlama Lenaneo la Kelo ke go nnetefatša gore kelo ya mešomo e a amogelega, ke ya nnete ebile e a botega gomme e a lekanela ka go fa tlhahlo ya maleba mabapi le mehuta ya mešongwana le diphesente tše di abetšwego mabokgoni a polelo mo mošomong. E laetša gape nepišo ya kelo, ke gore tsela yeo mešongwana e swanetšego go laetšwa ka gona.

Mo go kelo ya semmušo, šomiša memorantamo, dirubriki, mananeotshwaiwa, le dikala tša tekanyo gotee le ditlabakelo tša maleba tša go ela go lebeledišiša, ela le go rekhota maemo a barutwana a go kwešiša le mabokgoni. Kgetha setlabakelo sa mohuta wo o sepelelanago le mošongwana. Mohlala, rubriki ke ya maleba kudu go feta memorantamo go sengwalwa sa boitlhamelo. Memorantamo o swanetše molekwana wa go peleta goba mošongwana wa go balela kwešišo.

4.3.1 Dinyakwa tša kelo ya semmušo tša Lelemetlaleletšo la Pele

Lenaneo la Kelo ya Semmušo la Mephato 4-6 le hlamilwe ka mešomo ye šupa (7) ye e dirago 75% ya moputso wa tlhatlošo le tlhahlobo e tee ya mafelelo a ngwaga ya 25%.

Dinyakwa tša kelo ya semmušo tša Lelemetlaleletšo la Pele di ka tsela ye e latelago:

- Mešomo ye mebedi ye mebedi ya kelo ya semmušo e swanetše go dirwa mo dikotareng tše tharo tša mathomo, gomme o tee mo kotareng ya bone, ka moka ka ngwaga e be ye šupa. Mešomo ya kelo ya semmušo ye šupa e dira 75% ya palomoka ya meputso ya Lelemetlaleletšo la Pele ka go Mephato ya 4, 5 le 6. Moputso wo wa kelo ye ya semmušo o tla akaretša tlhahlobo ya gare ga ngwaga.
- Mošomo wa kelo ya semmušo wa mathomo mo kotareng ye nngwe le ye nngwe o swanetše go dirwa mo gare ga kotare ke gore beke ya 5. Mošomo wa kelo ya semmušo wa bobedi mo kotareng ye nngwe le ye nngwe o swanetše go dirwa go ya mafelelong a kotara
- Go tla ba le tlhahlobo ya mafelelo a ngwaga ya meputso ye 25%
- Mošomo wa kelo ya semmušo wo mongwe le wo mongwe, o swanetše go bopša ke mešongwana ye e elago, Go theeletša le Go bolela, Go bala le Go bogela, Go ngwala le go Hlagiša, Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo, gomme e swanetše go diragala mo lebakeng la matšatši. Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo di swanetše go elwa mo go kamano.

- Mošomo wa kelo ya semmušo o swanetše go ela mehuta ya mahlakore a mabokgoni a polelo gore mahlakore a bohlokwa a tla elwa mo kotareng le mo ngwageng. Tiišetša gore mahlokore a a elšwe ka kelo ye e esego ya semmušo, gomme dipoelo tša dipego di filwe pele ga ge ba ka elwa semmušo.

- Kelo ka moka ka go Sehlopha sa Fase e dirwa ka sekolong.

4.3.2 Mehuta ya kelo ya semmušo ya Lelemelatlaleletšo la Pele

Dibopego tša kelo tšeo di šomišitšwego di swanetše go ba tša maemo a maleba mabapi le mengwaga le tšwelopele ya morutwana. Moakanyetšo wa mešomo ye o swanetše go aparetša diteng tša thuto tšeo di akaretšago mehutahuta ya mešomo yeo e akanyeditšwego go fihlelela dinepo tša thuto. O swanetše go thewa mo go tsebo le mabokgoni ao a dirilwego mo kotareng. Šomiša dipeakanyo tša kotara go kreiti ye nngwe le ye nngwe go kgetha mohuta wa mošongwana, le dihlopha tša mabokgoni ao a nyakegago karolong ye nngwe le ye nngwe ya kelo ya semmušo. Mohlala, ge o seta sengwalo sa boitlhamelo ka go Mphato wa 4, Kotara ya 1, gomme o nyaka go re barutwana ba ngwale sereto, o ka letela fela gore ba ngwale mafoko a go swana ka botelele ao a nago le morumokwano, bjalo ka seo o ka bego o se rutilego. Ge o seta setšweletšwa sa tshedimošo kotareng ya mathomo, ba tla swanela ke go ngwala ba šomiša foreime ya maleba. Go swana le ka go Go theeletša le go Bolela, o ka se botšiše barutwana go fa polelo ye kopana ka go Mphato wa 4, Kotara ya 1, ka ge seo se tlo rutwa ka morago.

Kelo ya semmušo e swanetše go akaretša mehutahuta ya maemo a khoknitifi bjalo ka ge go laeditšwe ka mo fase. Mehutahuta ya go fapana ya dipotšišo bjalo ka, dipotšišo tša go kgetha e tee go tše o filwego, ...papetšo le dipotšišo thwii di swanetše go šomišwa.

Nkatlapana ya Maemo a Khoknitifi

Maemo a kwešišo(Khoknitifi)	Mošongwana	Phesente ya mošomo
Potšišothwii **(Maemo a 1)**	Dipotšišo tše di lebanego le tshedimošo ka moo e bontšhitšwego ka gare ga setšweletšwa.. • Efa maina a dilo/batho/mafelo/dielemente…… • Bolela dintlha/mabaka/dikgopolo… • Lemoga mabaka/batho/tše di hlaolago… • Ngwala lenaneo la dintlha/maina/mabaka … • Hlaloša lefelo/motho/moanegwa ... • Anega taba/tiragalo/boitemogelo …	**Magato a 1 le 2: 40%**
Peakanyoleswa **(Maemo a 2)**	Dipotšišo tša go nyaka tshekatsheko, thulaganyo goba peakanyo ya tshedimošo ye e bonalago gabotse setšweletšweng. • Akaretša dintlhakgolo/dikgopolo/dikgonagalo… • Hlopha dielemente tša go swana • Bontšha ditshwano/diphapano … • Efa tlhalošo ya …	

Maemo a kwešišo(Khoknitifi)	Mošongwana	Phesente ya mošomo
Dipotšišo tše motho a itšeelago sephetho go ya ka dintlha tše di filwego. **(Maemo a 3)**	Dipotšišo tša go nyaka gore morutwana a ikamanye le tshedimošo ye e lego setšweletšweng go ya ka boitemogelo bja gagwe • Hlatholla kgopolokgolo … • Bapetša dikgopolo/maikutlo/ditiro … • Na maikemišetšo/maikutlo/tlhohloletšo/lebaka la mongwadi (goba moanegwa) ke afe … • Hlatholla lebaka/phetho ya … • Na tiragalo/maikutlo/tshwayotshwayo (bj.bj) e re utollela eng mabapi le moanegi/mongwadi/moanegwa … • Na tshwantšhanyo/tshwantšhišo/tshwantšhokgopolo e ama kwešišo ya gago bjang … • Na o gopola gore poelo /maemo (bj.bj) a tiro e tla ba afe …	**Level 3: 40%**
Tekolo **(Maemo a 4)** **Kgahlego (Magato a 5)**	Dipotšišo tše di šoma ka dikahlolo mabapi le meetlo le mohola. Tšona di akaretša dikahlolo mabapi le nnete, go holega, dintlha le dikgopolo, netefatšo, kwešišagalo le go fahlela, le ditaba tša go swana le kganyogo le kamogelego ya diphetho le ditiro go ya ka meetlo le maikutlo. • O nagana gore se se diragalago se a kgodiša/ke sa nnete/se a kgonagala …? • Na mabaka a mongwadi ke a maleba/a a kwagala/a a rumega … • Ahlaahla/swayaswaya ka tsinkelo ka ga tiragalo/maikemišetšo/ tšhušumetšo/maikutlo/tšhišinyo … • Na o dumelelana le tebelelo/setatamente/temogo/tlhathollo? • Go ya ka wena, mongwadi/moanegi/moanegwa a ka rweša diala ge a šišinya gore/bolela gore … (Thekga karabo ya gago/Efa mabaka a go fahlela karabo ya gago.) • Na o amogela maikutlo/maitshwaro/ditiro tša moanegwa? Efa mabaka a karabo ya gago. • Na ditiro/maikutlo/tšhušumetšo ya moanegwa e… laetša eng ka yena ge go lebeletšwe dikamano tša meetlo ya boditšhabatšhaba? • Ahlaahla ka tsinkelo/swayaswaya ka dikahlolo tša ka setšweletšweng • Ahlaahla ka tsinkelo/swayaswaya ka dikahlolo tša ka setšweletšweng Dipotšišo tše di mabapi le go ela saekholotši le ditlamorago tša bobotse bja setšweletšwa go morutwana. Di nepišitše go maikutlo a morutwana ge a araba diteng, go ikamanya le baanegwa goba ditiragalo, le go iphetolela go tšhomišo ya mongwadi ya polelo (go swana le kgethontšu le tshwantšhokgopolo). • Ahlaahla ka fao le bonago setšweletšwa/tiragalo/maemo/thulano/ kgakanego … • Na o kwela moanegwa bohloko? Ke sephetho goba tiro efe yeo o bego o ka e dira ge o be o le maemong a bjalo? • Ahlaahla/Swayaswaya tšhomišo ya polelo ya mongwadi … • Ahlaahla bohlokwa bja setaele/matseno/thumo/tshwantšhokgopolo/ tshwantšhišo/tšhomišo ya dithekniki tša theto/ditlabakelo tša dingwalo …	**Magato 4 le 5: 20%**

4.4 LENANEO LA KELO

Lenaneo la Kelo le hlametšwe go phatlalatša mešomo ya Kelo ya semmušo ya dithuto tšohle ka moka tša kotara ka sekolong**.** Lenaneo la Kelo le swanetše go dirwa ke sekolo gomme le bontšhe matšatšikgwedi ao mošomo o tla dirwago ka ona.

Dinyakwa tša Thuto

Dinyakwa tša kgoboketšo ya mošomo di filwe ka diphesente. Mo diphesente tše masome-pedi tša mabokgoni a polelo di bontšhitšwego, go ra gore kabo ya mafelelo ya meputso ya mabokgoni ao a polelo, e swanetše go ba diphesente tšemasomepedi tša palomoka, e sego meputso ye masomepedi. Dikolo ga se di beelwe mellwane go palo ya meputso ye e abetšwego mabokgoni a polelo, kgang ke ge boima bja mabokgoni a mangwe le a mangwe a polelo a hlokomedišišitšwe go mošomo wo mongwe le wo mongwe go ya ka diphesente tšeo di abilwego. Go Mphato wa 4, mohlala, moleko wa tsebo ya polelo o ka ba wa meputso ye 20 goba go feta, kgang ke ge boima bja mafelelo bo ka se fete boima bjo bo bontšhitšwego ka go lenaneo la kelo.

Mo go Go ngwala, dikarolo tša tshepetšo ya peakanyo goba peakanyo ka moka di swanetše go elwa bonyane, gatee ka kotara. Botelele bja ditšweletšwa tša go ngalwa bjalo ka ge bo bontšhitšwe mo go karolo ya 3.3 bo swanetše go latelwa.

Ditlhahlobo

Diteng tša tlhahlobo ya mafelelo a ngwaga di swanetše go ntšhwa go mošomo wo o dirilwego wa ngwaga, gomme e swanetše go ba kgetho ya mabokgoni le mešongwana yeo e tla kgontšhago morutwana go bontšha gore o itokišeditše go tšea karolo ka mafolofolo go mešomo mo ngwageng wo o latelago.

Tlhahlobo e tla ba le tše di latelago:

- Go balela kwešišo, go akaretša mošomo wa tlotlontšu
- Go ngwala setšweletšwa se sekopana sa boitlhamelo, go akaretša peakanyo ya tšhomišo ya maleba ye e nepagetšego, thutapolelo, maswaodikga le mopeleto.
- Ngwala setšweletšwa sa tirišano se sekopana (tshedimošo/mediya/tša leago) go akaretša peakanyo ya tšhomišo ya maleba ye e nepagetšego, thutapolelo, maswaodikga le mopeleto.
- Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go bontšha tsebo le kwešišo ya thutapolelo, maswaodikga le mopeleto
- Mabokgoni a Go theeletša le Go bolela a ka se elwe bjalo ka karolo ya tlhahlobo ka ge tše di elwa mo lebakeng le le telele la nako. Le ge go le bjalo, go letetšwe go re moputso wa kelophetho, wo o theilwego go dikelo tša semmušo tša Go theeletša le Go bolela, o tla fiwa bjalo ka moputso wa tlhahlobo

Dinkatlapana tše di latelago di laetša dinyakwa tša kelo ya semmušo ya Dipolelo tša Lelemetlaleletšo la Pele

Nkatlapana ya Lenaneo la kelo

KOTARA YA 1					
Mphato wa 4		**Mphato wa 5**		**Mphato wa 6**	
Mošomo wa 1	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**
Theeletša le go bolela ka ga kanegelo/a fa kanegelo ya boitemogelo bja mong goba kanegelo ya dintlha	20	Theeletša le go bolela ka ga kanegelo/a fa kanegelo ya dintlha/tšea karolo mo go ditherišano goba go bapala karolo	15	Theeletša le go bolela ka ga kanegelo/a fa kanegelo ya dintlha/tšea karolo mo go ditherišano goba dikahlaahlo	15
Go balela godimo setšweletšwa sa go itokišetša	10	Balela godimo setšweletšwa sa go itokišetša	10	Balela godimo setšweletšwa sa go itokišetša	10
Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15
Go bala ka kwešišo kanegelo/kanegelo ya dintlha/pego ya ditaba	20	Go bala ka kwešišo kanegelo/setšweletšwa sa tshedimošo	20	Go bala ka kwešišo kanegelo/kanegelo ya dintlha/setšweletšwa sa tša leago	20
Gopodišiša ka dikanegelo/tšweletšwa tšeo a ipaletšego tšona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/tšweletšwa tšeo a ipaletšego tšona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/tšweletšwa tšeo a ipaletšego tšona	10
Ngwala temana: kanegelo ya boitemogelo bja mong ka go šomiša foreime/tlhalošo ya batho ka go šomiša foreime	25	Ngwala temana: kanegelo ya dintlha ka go šomiša foreime/tlhalošo ya batho/molaetša	30	Ngwala ditemana tše tharo tše di theilwego godimo ga morero wa kanegelo	30
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**
Mošomo wa 2	**%**	**Mošomo wa 2**	**%**	**Mošmo wa 2**	**%**
Theeletša le go fa ditaelo/diragatša sereto goba koša ka tekatlhaologanyo ya bomolomo	20	Theeletša le go fa ditaelo/hlaloša tshepetšo/diragatša sereto goba koša ka tekatlhaologanyo ya bomolomo	20	Theeletša le go fa ditaelo/hlaloša tshepetšo/diragatša sereto goba koša ka tekatlhaologanyo ya bomolomo	20
Go bala tekatlhaloganyo ya setšweletšwa sa tshepedišo/sereto/koša	30	Go bala tekatlhaloganyo ya setšweletšwa sa tshepedišo/sereto/koša	30	Go bala tekatlhaloganyo ya setšweletšwa sa tshedimošo/sereto/koša	30
Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	20	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	20	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	20
Ngwala ditaelo ka go šomiša foreime/sereto se se bonolo sa go ba le foreime	30	Ngwala ditaelo/kanegelo ya dintlha/sereto se se bonolo sa go ba le foreime	30	Ngwala tlhalošo ya tshepetšo ye bonolo/ ditlhalošo tše bonolo ka go šomiša foreime/ tlhalošo ya motho/selo/bj.bj.	30
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**

KOTARA YA 2					
Mphato wa 4		**Mphato wa 5**		**Mphato wa 6**	
Mošomo wa 1	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**
Go theeleletša le go bolela ka ga setšweletšwa sa tshedimošo goba kanegelo/ go fa le go latela ditšhupetšo/hlaloša selo	20	Go theeleletša le go bolela ka ga setšweletšwa sa tshedimošo /kanegelo go akaretša go anega kanegelo gape	15	Go theeletša le go bolela ka ga ditlhalošo tša bomolomo tša dilo/diphoofolo/bj.bj./theeletša kanego ya maitemogelo a mong goba go bapala karolo	15
Go balela godimo setšweletšwa sa go se itokišetšwe	10	Go balela godimo setšweletšwa sa go se itokišetšwe	10	Go balela godimo setšweletšwa sa go se itokišetšwe	10
Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15
Go bala ka kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo/kanegelo	20	Go bala ka kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo/kanegelo	20	Go bala ka kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo/kanegelo/setšweletšwa leago sa tša leago	20
Gopodišiša ka dikanegelo/tšweletšwa tšeo a ipaletšego tšona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/tšweletšwa tšeo a ipaletšego tšona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/tšweletšwa tšeo a ipaletšego tšona	10
Ngwala kakaretšo ya setšweletšwa sa tshedimošo/ngwala kanegelo ka go šomiša foreime	25	Ngwala tlhalošo ya dilo/dimela/bj.bj.ya go ba le foreime/ngwala kanegelo ka go šomiša foreime	30	Ngwala tlhalošo ya dilo/dimela/bj.bj. /ngwala lengwalo la segwera	30
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**
Mošomo wa 2 (Moleko /tlhahlobo ya June)	**%**	**Mošomo wa 2 (Moleko /tlhahlobo ya June)**	**%**	**Mošomo wa 2 (Moleko/tlhahlobo ya June)**	**%**
Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30	Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30	Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30
Lephephe la 2: Go ngwalwa Go bala Tekatlhaloganyo Polelo go kamano Go ngwala- ditemana	30 15 25	Lephephe la 2: Go ngwalwa Go bala Tekatlhaloganyo Polelo go kamano Go ngwala- ditemana	30 15 25	Lephephe la 2: Go ngwalwa Go ngwala- ditemana	30
				Lephephe la 3: Go ngwalwa Go bala le tekatlhaologanyo Polelo go kamano	 25 15
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**

Ela hloko. Moputso wa Lephephe la 1 e tla ba kelophetho ya kgatelopele ya morutwana go fihla nakong ya tlhahlobo ye.

KOTARA YA 3					
Mphato wa 4		**Mphato wa 5**		**Mphato wa 6**	
Mošomo wa 1	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**
Go theeleletša le go bolela ka ga setšweletšwa sa tshedimošo goba kanegelo/ tšea karolo mo go ditherišano/diragatša direto	20	Fa polelo ye kopana/anega kanegelo gape	15	Fa polelo ye kopana/anega kanegelo gape	15
Go balela godimo setšweletšwa sa go itokišetšwa	10	Go balela godimo setšweletšwa sa go itokišetšwa	10	Go balela godimo setšweletšwa sa go itokišetšwa	10
Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	15
Go bala ka kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo/setšweletšwa sa tša go bonwa/ kanegelo/sereto	20	Go bala ka kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa/ kanegelo/sereto	20	Go bala ka kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa/ kanegelo/sereto	20
Gopodišiša ka dikanegelo/setšweletšwa seo a ipaletšego sona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/setšweletšwa seo a ipaletšego sona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/setšweletšwa seo a ipaletšego tšona	10
Ngwala kakaretšo ya setšweletšwa sa tshedimošo ka thekgo/kanegelo ka go šomiša foreime	25	Feleletša setšweletšwa sa tša go bonwa/ thala kakaretšo ya mmepe wa monagano/ ngwala kanegelo ye bonolo ya goba le poledišano	30	Feleletša setšweletšwa sa tša go bonwa/ ngwala kanegelo ye bonolo	30
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**
Mošomo wa 2	**%**	**Mošomo wa 2**	**%**	**Mošomo wa 2**	**%**
Theeletša setšweletšwa sa tshedimošo/ theeletša le go hlaloša mafelo goba dimela, bj.bj. Bapala karolo ya maemo ao a tlwaelegilego	20	Tšea karolo mo go ditherišano/papadi	20	Theeletša le go latela ditaelo/tšea karolo mo go ditherišano/papadi	20
Tekatlhaologanyo	30	Tekatlhaologanyo	30	Tekatlhaologanyo	30
Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	20	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	20	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo go kamano	20
Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo/ poledišano/tshwayotshwayo ya puku ya go ba le foreime	30	Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo/ poledišano ye kopana goba sengwalo sa papadi sa go ba le foreime	30	Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo// sengwalo sa papadi se sekopana	30
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**

KOTARA YA 4					
Mphato wa 4		**Mphato wa 5**		**Mphato wa 6**	
Mošomo wa 1	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**	**Mošomo wa 1**	**%**
Theeletša dipošišotherišano goba polelo/go theeletša le go fa melaetša/tekatlhaologanyo ya kanegelo	20	Tšea karolo mo go dipoledišano/anega kanegelo	20	Tšea karolo mo go dipoledišano/theeletša kanegelo	15
Go balela godimo setšweletšwa sa go se itokišetšwa	10	Go balela godimo setšweletšwa sa go se itokišetšwa	10	Go balela godimo setšweletšwa sa go se itokišetšwa	10
Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo	20	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo	20	Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo	15
Go balela kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le tša go bonwa/ setšweletšwa sa go bonwa/kanegelo ya go ba le poledišano/pukutšatši	15	Go balela kwešišo setšweletšwa samediya/ phoustara/kanegelo	15	Go balela kwešišo setšweletšwa sa tshedimošo /kanegelo/sereto	20
Gopodišiša ka dikanegelo/setšweletšwa seo a ipaletšego tšona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/setšweletšwa seo a ipaletšego tšona	10	Gopodišiša ka dikanegelo/setšweletšwa seo a ipaletšego tšona	10
Ngwala temana ya go ba le foreime/ ditšweletšwa tša leago/tšweletša setšweletšwa sa tša go bonwa, mohlala, phoustara kanegelo ya go ba le poledišano	25	Ngwala setšweletšwa sa tshedimošo sa go ba le foreime/kanegelo ya boitemogelo bja mong /tšweletša phoustara/ngwala tshwayotshwayo ya puku ya go ba le foreime	30	Ngwala setšweletšwa sa tshedimoso/ ditlhalošo tša go ba le mehlala/ tshwayotshwayo ya puku/lengwalo la segwera	30
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**
Mošomo wa 2 (Moleko /tlhahlobo ya mafelelo a ngwaga)	**%**	**Mošomo wa 2 (Moleko/tlhahlobo ya mafelelo a ngwaga)**	**%**	**Mošomo wa 2 (Moleko /tlhahlobo ya mafelelo a ngwaga)**	**%**
Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30	Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30	Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30
Lephephe la 2: Go ngwalwa Go bala Tekatlhaloganyo Polelo go kamano Go ngwala- ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano	30 15 25	Lephephe la 2: Go ngwalwa Go bala Tekatlhaloganyo Polelo go kamano Go ngwala- ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano	30 15 25	Lephephe la 2: Go ngwalwa Go ngwala- ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano	30
				Lephephe la 3: Go ngwalwa Go bala Tekatlhaloganyo Polelo go kamano	25 15
Palomoka	**100**	**Palomoka**	**100**	**Palomoka**	**100**

Ela hloko. Moputso wa Lephephe la 1 e tla ba kelophetho ya kgatelopele ya morutwana mo seripagare sa bobedi sa ngwaga, go fihla nakong ya tlhahlobo ye. Note. The mark for Paper 1 will be a summative assessment of the learner's progress in the second half of the year, up to the time of this examination.

Nkatlapana ya Mephato ya 4-5 ya Kelo le tlhahlobo ye e theilwego theilwego Sekolong

<table>
<tr><th colspan="5">Programme of Assessment</th></tr>
<tr><th colspan="5">KTS ka kotara</th></tr>
<tr><td rowspan="2">KTS
75%</td><td>kotara ya 1:
Mešomo ye 2</td><td>kotara ya 2:
Mošomo o 1
+
Tlhahlobo ye 1 ya gare ga ngwaga
Ya go ba le Maphephe a 2:
Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela
Lephephe la 2 (diiri tše 2):
Go ngwalwa:
Go bala
Tekatlhaloganyo,
Polelo go kamano
Go ngwala-ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano</td><td>kotara ya 3:
Mešomo ye 2</td><td>kotara ya 4:
Mošomo o 1</td></tr>
<tr><td colspan="3"></td><td>Tlhahlobo ye 1 ya mafelelo a ngwaga ya go ba le Maphephe a 2:
Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela
Lephephe la 2 (diiri tše 2):
Go ngwalwa:
Go bala
Tekatlhaloganyo,
Polelo go kamano
Go ngwala-ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano</td></tr>
<tr><td>TLHAHLOBO
25%</td><td colspan="4"></td></tr>
</table>

Nkatlapana ya Mphato wa 6 ya Kelo le tlhahlobo ye e theilwego Sekolong

<table>
<tr><th colspan="5">Lenaneo la kelo</th></tr>
<tr><th colspan="5">KTS ka kotara</th></tr>
<tr><td rowspan="2">KTS
75%</td><td>kotara ya 1:
Mešomo ye 2</td><td>kotara ya 2:
Mošomo o 1
+
Tlhahlobo ye 1 ya gare ga ngwaga
Ya go ba le Maphephe a 2:
Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela
Lephephe la 2:
Go ngwalwa:
Go bala
Tekatlhaloganyo,
Polelo go kamano
Go ngwala-ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano</td><td>kotara ya 3:
Mešomo ye 2</td><td>kotara ya Term 4:
Mošomo o 1</td></tr>
<tr><td colspan="3"></td><td>Tlhahlobo ye 1 ya mafelelo a ngwaga
Ya go ba le Maphephe a 3:
Lephephe la 1: Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela
Lephephe la 2 (Diiri tše 2):
Go ngwalwa:
Go bala
Tekatlhaloganyo,
Polelo go kamano
Go ngwala-ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano
Lephephe la 3 (Iri)
Go ngwalwa:
Go bala
Tekatlhaologanyo le polelo go kamano</td></tr>
<tr><td>TLHAHLOBO
25%</td><td colspan="3"></td></tr>
</table>

Lenaneo la Kelo le akanyetša go phatlalatša mešomo ya kelo ya semmušo ya dithutong ka moka ka sekolong mo kotareng ka moka.Lenaneo la Kelo leo le laetšago matšatšikgwedi ao mešomo e swanetšwe go dirwa ka ona le swanetše go thalwa ke sekolo

Mphato wa 4-5

LEPHEPHE LA	TLHALOŠO	%: MPHATO WA 4
1	Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30
2 **Diiri tše 2**	Go ngwalwa: Go bala Tekatlhaloganyo, Polelo go kamano Go ngwala- ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano	 30 15 25
PALOMOKA YA TLHAHLOBO		100

Mphato wa 6

Kalo ye e šišintšwego ya maphephe a gare ga ngwaga le mafelelo a ngwaga a Lelemetlaleletšo la Pele go Mephato ya 6 e ka tsela ye e latelago:

LEPHEPHE LA	TLHALOŠO	%: MPHATO WA.6
1	Bomolomo: Go balela godimo, go theeletša le go bolela	30
2 **Iri**	Go ngwala – ditšweletšwa tša boitlhamelo le ditšweletšwa tša tirišano	30
3 **Iri**	Reading comprehension Polelo go kamano	25 15
PALOMOKA YA TLHAHLOBO		100

Tlhamego ye e šišntšwego ya maphephe a mangwe le a mangwe a tlhahlobo ya Mephato ya 4-5

LEPHEPHE LA	kAROLO	%	
1	**Bomolomo: Go bala/Go theeletša/go bolela**	**MPHATO WA 4**	**MPHATO WA 5**
	A: Go balela godimo	15	15
	B: Go theeletša le go bolela: polelo ya go itokišetšwa/polelo ya go se itokišetšwe /therišano /potšišotherišano/ngangišano /diragatša/bapala karolo /dikahlaahlo/ tekakwišišo ya go theeletša /kekišo	15	15
	PALOMOKA YA LEPHEPHE LA 1	**30**	**30**
2 Diiri tše 2	**Polelo go kamano**	**MPHATO WA 4**	**MPHATO WA 5**
	A: Tekatlhaologanyo (Ditšweletšwa tša mehutahuta di ka šomišwa go akaretšwa ditšweletšwa tša go bonwa le tša kerafiki)	30	30
	B: Polelo • Dibopego tša polelo(mantšu le mafoko) di swanetše go lekolwa ka go kamano ka go šomiša mehutahuta ya ditsweletšwa	15	15
	Go ngwala		
	A: Setšweletšwa sa bohlami sa go ngwalwa se tee Grade 4-6: Setšweletšwa sa kanegelo/tlhaloši se se akaretšago kanego ya maitemogelo ya mong (Hlokomela gore palo ya mantšu mo go mephato ya go fapana e laeditšwe ka fase ga 3.3.2 ya tokomane ye.	15	15
	B: Setšweletšwa se tee – Setšweletšwa sa tirišano Mangwalo a semmušo le ao a sego a semmušo a go ya kgašong/Mangwalo a semmušo a kgopelo/kgopelo, boipelaetšo, kwelobohloko, taletšo, ditebogo, congratulations, le mangwalo a kgwebo /Mangwalo a segwera/Diathikele tša dikgatišobaka le dikholomo /Memorantamo/Metsotso le lenaneothero, Diathikele tša kuranta le dikholomo /Tša bophelo bja mohu/Dipego(tša semmušo le tše e sego tša semmušo) /Ditshwayotshwayo/go fa polelo ya go ngwalwa ya semmušo le yeo e sego ya semmušo /Taodišophelo /Tša morulaganyi /Diproutšhara/ Dipotšišotherišano tša go ngwalwa /Dipoledišano/dikanego tša dintlha/ Ditšweletšwa tša tshepedišo/	10	10
	PALOMOKA YA LEPHEPHE LA 2	**70**	**70**
	PALOMOKA OVERALL TOTAL	**100**	**100**

Tlhamego ye e šišintšwego ya maphephe a mangwe le a mangwe a tlhahlobo ya Mephato ya 4-5

PAPER	kAROLO	%
1	**Bomolomo: Go bala/Go theeletša/go bolela**	
	A: Go balela godimo	15
	B: Go theeletša le go bolela: polelo ya go itokišetšwa/polelo ya go se itokišetšwe /therišano /potšišotherišano/ngangišano /diragatša/bapala karolo /dikahlaahlo/ tekakwišišo ya go theeletša /ditheto /kekišo	15
	PALOMOKA YA LEPHEPHE LA 1	**30**
2 1 hour	**Polelo go kamano**	
	A: Tekatlhaologanyo • (Ditšweletšwa tša mehutahuta di ka šomišwa go akaretšwa ditšweletšwa tša go bonwa le tša kerafiki)	25
	B: Polelo • Dibopego tša polelo(mantšu le mafoko) di swanetše go lekolwa ka go kamano ka go šomiša mehutahuta ya ditsweletšwa	15
	PALOMOKA YA LEPHEPHE LA 2	**40**
3 1 hour	**Go ngwala**	
	A: Setšweletšwa sa bohlami sa go ngwalwa se tee Grade 4-6: kanegelo /tlhaloši/kanego ya maitemogelo a mong (Hlokomela gore palo ya mantšu mo go mephato ya go fapana e laeditšwe ka fase ga 3.3.2 ya tokomane ye.	15
	B: Setšweletšwa se tee - Ditšweletšwa tše telele tša tirišano Mangwalo a semmušo le ao a sego a semmušo a go ya kgašong/Mangwalo a semmušo a kgopelo, kgopelo, boipelaetšo, kwelobohloko, taletšo, ditebogo, akela, le mangwalo a kgwebo /Mangwalo a segwera /athikele ya kgatišobaka le dikholomo/Memorantamo /Metsotso le mananeothero (di botšitšwa di kopantšwe) Diathikele tša kuranta le dikholomo/Tša bophelo bja mohu/Dipego(tša semmušo le tše e sego tša semmušo/Ditshwayotshwayo /go fa polelo ya go ngwalwa ya semmušo le yeo e sego ya semmušo/Taodišophelo /Tša morulaganyi/dIproutšhara /Dipotšišotherišano tša go ngwalwa/Dipoledišano/Dikanego tša dintlha / Ditšweletšwa tša tshepedišo(Hlokomela gore palo ya mantšu mo go mephato ya go fapana e laeditšwe ka fase ga 3.3.2 ya tokomane ye.	15
	PALOMOKA YA LEPHEPHE LA 3	**30**
	PALOMOKA	**100**

4.5 GO REKHOTA LE GO BEGA

Go rekhota ke tshepetšo yeo morutiši a ngwalago le go boloka maemo a bokgoni bja morutwana go mošomo wo o itšego wa kelo. Go rekhota go laetša kgatelopele ya morutwana ya go ikhweletša tsebo bjalo ka ge e hlaloŝwa ka go Ditatamente tša Pholisi tša Lenaneothuto le Kelo. Bokgoni bja morutwana bjo bo rekhotilwego bo swanetše go bontšha bohlatse bja kgatelopele mphatong le gore o loketše go tšwelapele goba go hlatloŝwa go ya mphatong wo o latelago. Direkhoto tša bokgoni bja morutwana di swanetše go šomiŝwa gape go kgonthišiša kgatelopele ye e dirilwego ke morutiši le morutwana nakong ya ge go rutwa ebile go ithutwa.

Go bega ke tshepetšo ya go kgokaganya bokgoni bja morutwana le bja barutwana ba bangwe, batswadi, dikolo le bakgathatema ba bangwe ka ga tšeo barutwana ba di fihleletšego. Bokgoni bja morutwana bo ka rekhotwa ka ditsela tše ntši. Tše di akaretša dikarata tša go bega, matšatši a go etela dikolo, dikopano tša batswadi, dikhonferense tša motswadi –morutiši, go letša megala, mangwalo, mangwalotaba a phapoši goba a sekolo, bj.bj. Barutiši ba mephato ka moka ba bega dipoelo tša thuto ka dipersente. Diphihlelelo tše šupa tša go lekanyetša di laodišitšwe go thuto ye nngwe le ye nngwe ye e laeditšwego ya Mephato ya R – 12. Maemo a go fapana a phihlelelo le makala a dipersente a go sepelelana le ona a laetšwa nkatlapaneng ya ka fase.

DIKHOUTU LE DIPHESENTE TŠA GO REKHOTA LE GO BEGA

KHOUTU YA TEKANYETŠO	DITLHALOŠI TŠA BOKGONI	PHESENTE
7	Bokgoni bjo bo botse kudukudu	80 – 100
6	Bokgoni bjo bo botse kudu	70 – 79
5	Bokgoni bja go kgotsofatša	60 – 69
4	Bokgoni bjo bo lekanego	50 – 59
3	Bokgoni bja go amogelega	40 – 49
2	Bokgoni bja go išega	30 – 39
1	O hlolegile	0 – 29

Hlokomela: Sekala sa dintlhašupa se swanetše go ba le tlhalošo ya go kwagala yeo e fago tshedimošo ya tekanyetšo ye nngwe le ye nngwe ka botlalo.

Barutiši ba tla rekhota meputso ya nnete ya mošomo ka go diriša letlakala la go rekhota, le go bega diphesente go lebana le thuto mo dikarateng tša pego tša barutwana.

4.6 TEKANYETŠO YA MEŠOMO YA KELO

Tekanyetšo e laetša tshepetšo yeo e netefatšago gore kelo ya mešomo e a amogelega, ke ya nnete ebile e a botega. Tekanyetšo e swanetše go phethagatšwa maemong a sekolo, selete, profense le a bosetšhaba. Ditiragatšo tša tekanyetšo ya botlalo ye e nepagetšego di swanetše go šetšwa gore go tle go kgonthišišwe boleng bja kelo ya dithuto. Se se swanetše go dirwa gatee kotareng ye nngwe le ye nngwe

Tekanyetšo e swanetše go nnetefatša go re kelo ka moka e a amogelega, ke ya nnete ebile e a botega e bile e lekanetše. Kamogelego e šupa go re mošomo o swanetše go ela phihlelelo ya mabokgoni ao a rutilwego go ya le ka mabokgoni a tokomane ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo. Mošomo o swanetše go ela maemo a phihlelelo a mabokgoni a a itšego. Ge go setwa dipotšišo tša kwešišo, mohlala, bokgoni bja barutwana bja go rulaganya le go ....tshedimošo ye e filwego mo setšweletšweng e sego go botšiša dipotšišo ka ga tsebo kakaretšo ye e tswalanago le setšweletšwa

Balekanetši mo maemo a sekolo ba swanetše go fa ditshwayotshwayo tša boleng go nnetefatša gore tlwaetšo ya kelo e a phagamišwa. Tekanyetšo e ka se be mošomo wa go lekola fela gore palo ye e nepagetšego ya mešomo e dirilwe, goba gore memorantamo o šomišitšwe ka mokgwa wa maleba. Mo Malememg go ra gore molekanetši o tla fa tshwayotshwayo ye botse, mo go dilo tše dingwe, maemo a go botšiša molekwana wa tekatlhaologanyo; go ngwala go go oketšegilego kgafetšakgafetša; boleng bja ditlabakelo tša kelo le dibaka tša tšwelopele tše di ka fiwago, le go swaragana ga morutiši le dipuku tša mošomo tša barutwana le bohlatse bja go šoma ga barutwana.

Tshepetšo ya tekanyetšo e swanetše go netefatša gore tekanyetšo ye e filwego ga e fetogefetoge go kgabaganya diphapoši ka moka ka mephatong, le go mephato ka moka ka sehlopheng. Mohlala, tekanyetšo ya 3 ye e filwego ke morutiši o tee, e swanetše go emela maemo a mabokgoni le tsebo a go swana le tekanyetšo ya go swana le ye e filwego ke morutiši yo mongwe. Go bohlokwa go re Dihlogo tša Dithuto di dire tekanyetšo ka mehla.

4.7 KAKARETŠO

Tokomane ye e balwe mmogo le:

4.7.1 *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R – 12*; and

4.7.2 The policy document, *National Protocol for Assessment Grades R – 12*.

TLHALOŠONTŠU

akronimi– lentšu la go bitšega leo le bopilwego ka tlhaka goba ditlhaka tša mathomo tša sekafoko goba leina (mohlalaTTT = Thuto le Tlhahlo tše di Tšweletšego)

analotši-1. Go hwetša tša go swana dilong tše di bonalago di fapana.

2. Go hwetša tša go swana dilong tše di bonalago di fapana, tsela ya go hlatholla goba go laetša se sengwe, fela e sa hlatsele. Motho o swanetše go phafoga go analotši ya maaka. Go swanetše go ba le tshepelelano ya maleba magareng ga seo se hlaloŠwago le tlhalošo ka botlalo ya analotši

aneketote–Dikanegelo tša ditiragalo tše nnyane tše di anegwago go fa tshedimošo, boithabišo, tshegišo go ba moanegwa go utulla moanegwatša ditiragalo tše nnyane tše di anegwago go fa tshedimošo, boithabišo, tshegišo, goba go utolla moanegwa

animeišene – thekiniki ya go šomiša tatelano ya diswantšho tša go se šuthe, go di tšweletša eke di a šutha goba di a phela

Kganetšosehloa– ge dintlha tša godimo tšeo di bego di letetšwe di sa phethagatšwa, goba boithabišo bo sa fihlelelwa, goba bohlokwa bja thulaganyo ya pukwana bo timelela ka bjako ka lebaka la tshegišo le ditiragalo tše di se nago mohola.

anthisese – tlhalošo ya dikgopolo tše pedi tša go thulana goba dikgopolo tša go fapana tekatekanong ya phapantšho (mohlala. ‘go ihlaganela kudu, lebelo le le nyane,)

baamogedi ba tshedimošo – 1. Babadi, batheeletši, goba babogedi ba setšweletšwa se se itšego; ka gopeakanyoya sengwalwababoledi/bangwadi ba swanetše go hlokomela mohola le baamogedi ge ba kgetha mokgwa wa maleba wa go ngwala

2. koketšo. gabotsebotse, baamogedi ba tshedimošo ke bao ba bogetšego mmino goba dipapadi ge di diragatšwa.

badišiša–padišišo ke mokgwa wa go bala wa go fa mmadi monyetla wo mongwe gape gore a kwešiše setšweletšwa sa bothata

bapetša (lebelela lephapantšho) – go ela ka fao dilo di swanago goba di fapanago

bobotse bja ka gare- 1.go hlokomela bobotse bja polelo ka gona go hlokomela le go kgahlwa ke mohola wa go se fele waditšweletšwa

2. motho yo bjalo o hlokomela botse bja botaki. “Bobotse bja ka gare” bo hlaloša botse bjo bo humanwago mešomong ya botaki. Motho a ka ahlaahla bobotse bja mošomo, goba a dira dikahlolo tša bobotse

Boemo/Dikamano – ka mehla setšweletšwa se šomišwa lego tšweletšwa ka gare ga boemo; kamano e akaretša maemo a bophara le bokgauswi go swana le boithekgo bja leago, setšo le sepolitiki; Lereo le le hlaloša gape seo se latelago goba se latelwago ke lentšu goba setšweletšwa mme se na le mohola tlhalošong

boikgopolelo – go humana tlhalošo go seo se tšweleditšwego le go akanya ditlamorago ka moka

difahloši tša boemo/dikamanotirišo ya mantšuao a potapotilego lentšu la go se tsebje, go hwetša tlhalošo ya lona. Mokgwa wo wa go bala o ka rutwa mmogo le tlotlontšu.

dipotšišotherišano- mošomowa go kgoboketša tshedimošo goba poledišano ya serokaphatla magareng ga batho, e na le morero wo o itšego

dithalwa– ditšweletšo tša botaki bja go bonwa goba sethekniki (mohlala. dithalwa, dihlangwa)

ditsebotlhaka –ditsebotlhaka tša go fapana (mohlala. tsenelelo, tša go bonwa, tša go thalwa, khomphuthara, mediya, setšo le leago

ditšweletšwa tša go bonwa – kemedi ya go bonwa ye e ka bogelwago ebile e tliša melaetša (mohlala. diswantšho tša filimi, dinepe, dithalwa tša khomphuthara, dikhathune, mmotlolo, dithalwa, tša botaki)

ditšweletšwa tša makgonthe – ditšweletšwatša go ba le mošomo wa go diragatša, ga se tša dingwalo (mohlala. Diathikele tša makasine lekuranta, direkhoto tša go tšwaseyalemoyeng le thelebišeneng, Dipapatšo, maswao a ditšweletšwa, diproutšhara tša go sepela, diforomo tša mmušo, mehlala ya mangwalo a nnete)

ditumatshwano – lentšu la go bitšwa ebile le peletwa go swana fela le na le ditlhalošo tša go fapana. (mohlala. 'leina 'thaba' le lediri 'go thaba'')

fonte– mohuta le bogolo bja ditlhaka tše di šomišwago ge go ngwalwa, go tlanywa (mohlala. 12pt (bogolo) Times New Roman (setaelesa go ngwala ditlhaka)

foramo - Go bolelaka sehlopha goba ka ngangišano ya foramo go ka šomišwa kgahlanong le dikolo tše dingwe, goba ka phapošing ka go arolabarutwanaka dihlopha tše nne, se sengwe le se sengwe se bolela ka karolwana ye itšego ya sererwa se tee. Moahlodi o tla tšea sephetho sa gore go fentše sehlopha se fe.

gatelela (mo lentšung goba lefokong) – go gatelela senoko se se itšego mo lentšung goba lentšu mo lefokong

go bona dilo ka lehlakore le tee (sterothaepe) – go se fetoše kgopolo (gantši o tšea lehlakore) mabapi le go re ke karolo efe yeo motho yo a itšego a swanetšego go e bapala**hlatholla-**go dira gore tlhalošo ya setšweletšwa e kwešišege go mmadi**kanegelo** – kgokagano ya go bolelwa goba ya go ngwalwa ka mokgwa wa tatelano ya ditiragalo

Kelo – tshepetšo ya go tšwelela ya ditsela tša go fapafapana tša go kgoboketša tshedimošo ka ga bokgoni bja morutwana**kgethollo** – . Go tšea lehlakore; go rata selo, kgopolo, mokgwa goba motho o tee go feta yo mongwe go dira gore go be bothata go dira kelo ya go amogelega

kgokagano –kgokagano ya mafoko goba ditemana ka go diriša makopanyi, mašala goba poeletšo

leganetši/lelatodi – lentšu la go ganetša/latola le lengwe polelong (mohlala. 'thabile' le 'nyamile')

lehlalošetšagotee (go fapana le **lelatodi/leganetši**) – lentšu leo le nago le tlhalošo ya go swana le le lengwe polelong e tee. Mahlalošagotee mo *Sesothong sa Leboa a tliša diphapano tše bohlokwa tlhalošong*

lekola– go lebeledišiša goba go badišiša ka tsinkelo go fa bopa dikgopolo goba go dira dikahlolo

lekopanyi – lentšu la go šomišwa go kopanya dithabe, mantšu, dikafoko goba mafoko

Leleme la Gae (lebelela**Lelemetlaleletšo**) – polelo yeo bana ba ithutago yona ka gae; ke polelo ye re naganago ka yonaLelemetlaleletšo - (lebelela Leleme la Gae)- leleme leo le ithutwago go oketša Leleme la Gae

lentšu (l*ebelela kanegelontšu)*–polelo ya tlhabošo goba ya go ngwalwa yeo e kwewago goba e kwešišwago ke bao ba e theeleditšego goba ba e balago

letšo – lentšu la go tšwa go le lengwe goba go modu; le bopša ka go hlomesetša hlogo goba moselana (mohlala. ‘mosepelo go tšwa go sepela’)

mabokgoni a go kwešiša mantšu - mekgwa ye e šomišwago ge go balwa lentšu le le sa tsebjego (mohlala. Go kgaogantšha dinoko goba go lebelela tlhalošo ya dihlogo goba meselana

mainatlhangwa ka medumo (onomathopia) - tšhomišo gape ya mantšu go hlama medumo yeo e e hlalošago

melawana – melao yeo e amogetšwego go tirišopolelo. Melawanaye mengwe e thušago goroša tlhalošo (mohlala. Melao ya thutapolelo, maswaodikga, mongwalo leditlhakakgolo); ye mengwe e thuša ge go hlagišwa diteng (mohlala. Lenaneo la diteng, kalo ka kakaretšo, dihlogo, dikaratapapetla, dihlogwana, mananeo, diswantšho, lenaneo la mantšu mafelelong a puku); letše dingwe tša go laetša patrone ya polelo ya go ba le fomula (mohlala. ditumedišo, polelwana)

mediya wa mahlakorentši – mekgwatirišoya go logaganywa ya go akaretšaditšweletšwa tša go ngwalwa, tša go bonwa, modumo, di-video, letše dingwe

modirišo– atmosefere goba maikutlo go ditšweletšwa tša go ngwalwa; e laetša maikutlo goba foreimi ya monagano wa moanegwa; e ka hlaloša gape moya wa go tliša ke ditšweletšwa tša go bonwa, tša go theeletšwa le tša mahlakorentši

mohuta wa sengwalo – ditšweletšwa ge di hlopšhwa go ya ka mehuta ya tšona, mohlala*padi, papadi, theto, lengwalo la kgwebo, lengwalo la segwera*

mokgwatirišo (mode) – mokgwa/tsela ya go hlagiša, ya go boledišana (mohlala. Mokgwatirišo wa go ngwalwa, mokgwatirišo wa bomolomo/orale, mokgwatirišowa go lebelela (wa go akaretša dithalwa tša go swana le dikaratapapetla)); tshedimošo e ka fetošwa go tšwa go mokgwatirišowo mongwe go ya go wo mongwe (mohlala. Go fetolela kerafo temaneng)

mothofatšo – go fa dilo tšeo di sa welego legorong la batho dika tša batho

mošito– poeletšo ya patrone ya medumo ye e tlwaelegilego

morumokwano – mantšugobamethalotheto ya go felela ka modumo wa go swana.**mmepe wa monagano** – kemedi ya kgwekgwe goba ya sererwa yeo mantšu a magolo le dikgopolo tše kgolo di beakantšwego ka go thalwa**papišo** (lebelela gape**tekatekanyo**) – papetšo yeo e hwetšwago mahlaoding le mahlathing e ka magato a mararo, mohlala. ‘mo’ (kgato 1), ‘moo’ (kgato 2), ‘mola’ (kgato 3)**parafreisa** – go akaretša temana ka mantšu a gago fela o sa e khutsofatše

paronimi – lentšu la go bopša go tšwa go modu

phane– papadišo ya mantšu ao a swanago goba a nago le modumo wa go swana go hlama tshegišo (mohlala. ‘Barwadi ba melora ba lala ba lora ba rwala melora bošego.’)

phapantšho (lebelela le **bapetša**) – go bona ka fao dilo di fapanago

poeletšomodumo– patrone ya modumo ya go akaretša poeletšo ya ditumammogo. Poeletšo e ka humanwa mathomong a mantšua go latelelana goba ka gare ga mantšu.

poeletšatumanoši – 1. poeletšo (gantši) ya ditumanoši mantšung a mabedi goba go feta fao, mohlala. “ ”bana ba ba bapala ka santa”

2. koketšo. Ditumanoši ga di gapeletšege go swana swaniswani: ditumanoši tša go batamelana ka modumo di ka šomišwa

pego - (ya semmušoleya go se be ya semmušo) Go fa dipoelo tša maemo, mohlala. Kotsi**phošolla** – tsela ya go thalathala/ngwala le go ngwalolla setšweletšwa go balwa gape le go phošolla tšhomišo ya polelo, maswaodikga le mopeleto le go lekola kgokagano ya dikgopolo le kgohlagano ya sebopego; ka go mediya, phošollo lebane le tlhamo, kgetho le kalo yaditšweletšwa

polelo ya dika (go fapana le**polelo ya go letla**)- mantšugoba dikafoko tša go se tlwaelege tša go goroša molaetša; ditšweletšwatše bjalo gantši di šomišapolelo ye e šišitšego ka dika (mohlala. tshwantšhišo, mothofatšo, tshwantšhanyo)

polelo ya go hlalefetša – polelo yeo maikemišetšo a yona e lego go jabetša goba go ba le khuetšo godimo ga batho ba bangwe mohlala. Dipapatšo, polelo ya go rekiša, polelo ya sepolitiki

polelothwii/polelo ye e lego pepeneneng (go fapana le **polelo ya dika**) – tlhalošothwii ya mantšu

polelo ya maikutlo – polelo ya go tsoša maikutlo a a tseneletšego

polelommele – go šomiša sefahlego goba mmele go tšweletša molaetša (mohlala. go šikinya hlogo go laetša gore o a gana)**retšistara** – go šomišamantšu, setaele, thutapolelolesegalo sa go fapana dikamanong goba maemong a go fapana (mohlala. Ditokomane tša semmušo di ngwadilwe ka retšistara ya semmušo molamangwalo a segwera a

ngwalwa ka retšistara ya go se be ya semmušo)

segalo – 1. Paterone ya segalo goba tlhabošo ya medumo yeo e laetšago dibopego tša thutapolelo go swana le mantšu le mafoko

2. Koketšo. E tliša phapano gare ga ditatamente le dipotšišo, ya ba ya laetša maikutlo a seboledi

3. boleng bja tšweletšo ya lentšu bja go tliša molaetša wa maikutlo wa setšweletšwa sa go bolelwa. Ditšweletšweng tša go ngwalwa, *se fihlelelwa ka mantšu a go tliša maikutlo a mongwadi*. Ka go filimi, segalo se ka hlolwa ke koša goba diswantšho ge di bogetšwe

sehloa– karolo ya go kgahliša kudu, ye maatla, goba ya bohlokwa ya kanegelo; karolo ye ya bohlokwa ga e nape e etla mafelelong

sekena– go bala ka go kitimiša mahlo go hwetša tshedimošo ya maleba (mohl. pukung ya dinomoro tša mogala, go hwetša tshedimošo ya motho yo a nyakwago)

sekimi- go bala ka tsinkelo go hwetša kgopolokgolo (mohl. direrwa tša kuranta)

seswantšho – seswantšho goba sebonwa sa go emela se sengwe

setaele – mokgwa wa moswananoši woo mongwadi a beakantšhago mantšu go fihlelela poelo ye e itšego. Setaele se kopanya kgopolo ye e hlalošwago le boyena bja mongwadi. Dipeakanyo tšeo di akaretša kgetho ya gagwe ya mantšu mmogo le dilo tša go swana le botelele le sebopego sa mafoko, segalo, le tirišo ya kgegeo.

setšweletšwa– *setatamente goba tlhamo ya mohuta wa kgokagano ya go ngwalwa, ya go bolelwa goba ya go bogelwa*

setšweletšwa sa tirišano – dingwalwa tša go ba le mohola (e.g. mangwalo, metsotsoya kopano, pego, difekese

thulano – kgakgano ye e tsogago magareng ga baanegwa goba batho le mabaka a bona; thulano dingwalong e ka rotoga go tšwa dikganyogong tša go thulana goba go mekgwa ye e lego monaganong wa moanegwa

thulaganyo– tswalano ya ditiragalo setšweletšweng; thulaganyo e akanya tatelano le paterone ya tswalano ya ditiragalo le gore di tlemaganywa ke eng

tsebotlhaka (lebelela ditsebotlhaka) – bokgoni bja go bopa lego šomišatshedimošo mererong le dikamanong le go ngwalela merero ya go fapana. Bokgoni bja go hlaloša ditšweletšwa, go dumelela motho go kwešiša lefase la gagwe. *Bokgoni bja gobala le go ngwala*

tlhalošo taetšo- (lebelela le **tlhalošo ya dika**) – tlhalošo ya lentšu ya molaleng, ka fao lentšu le lego ka gona

tlhalošopepeneneng/Tlhalošothwii (go fapana le tlhalošotharedi)- tlhalošo ya seemo seo selo se lego ka sona

tlhalošotharedi(go fapana le **tlhalošothwii**) – selo se se šupšwago goba se akanywago ka setšweletšweng fela se sa hlalošwe thwii

tlhalošontši– ditlhalošo tša go feta e tee tšeo di hlolwago ke ka fao mantšu a šomišwago; ge a šomišwa go se na maikemišetšo, a phekaganya tlhalošo (mohlala. 'ke tla mo lemiša tšhemo' goba 'ba mphile namanyana'

tšakone – ke mareo ao a ikgethago go ya ka mehuta ya mešomo goba dihlopha tša batho ba ba itšego. (mohlala. Lefapha la thuto le šomiša 'morutiši, 'barutwana' bjalo bjalo); ge tšakone e šomišwa go kgetholla batheeletši/babadi gore ba se tšee karolo go kweša bohloko

tšakone ya polelo (meta-language) – polelo ya go šomišwa go bolela ka dingwalo gammogolemareo a thutapolelo; e akaretša mareo a go swana le 'dikamano', 'setaele', 'thulaganyo' le ' poledišano'

tšweletšontšu- tlhabošo lekwagalo ya lentšu go bolela le batheeletši

theopele (kgahlanong le **boithekgo**) – ge le šomišwa thwii, le hlaloša maemo a sediri ka gare goba kgauswi le bokapele bja foreimi; ge le šomišwa ka mokgwa wa seka, le laetša go gatelela goba go lebantšha ntlha ya lekala le tee ya go feta ye nngwe

tshwantšhišo – go šomiša selo go hlaloša se sengwe sa go swana le sona ka boleng (mohlala. 'Thuto ke senotlelo sa katlego.')

tshwantšhišo – papišothwii ya dilo tše pedi , mmolelwana wo ' bjalo ka' le 'go swana le'

tshwantšhokgopolo – mantšu, dikafoko le mafoko ao a bopago diswantšho ka kgopolong go swana le tshwantšhanyo, tshwantšhišo, mothofatšo

tshekamelo ka lehlakoreng le tee – go se kgotlelele goba go ahlola motho, sehlopha, kgopolo goba se se hlotšego pele o ka kwešiša

tshegišo – tshegišo ya ka pejana ye e sa naganelwago, ya go hlakantšha dikgopolo goba ditlhalošo tša go thulana